

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

**SITUAȚIA
SOCIAL-ECONOMICĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
în anul 2012**

CUPRINS

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în anul 2012	3
1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova	5
II. PRODUSUL INTERN BRUT	7
III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR	
3.1. Industrie	11
3.2. Agricultură.....	15
3.3. Investiții în active materiale pe termen lung	18
3.4. Transporturi	21
3.5. Comunicații	22
3.6. Turism.....	23
3.7. Comerț și servicii	25
3.8. Comerț exterior	27
IV. PREȚURI	39
V. FINANȚE	
5.1. Executarea bugetului public național.....	41
5.2. Credite, depozite și rulajul de casă	43
5.3. Asigurări.....	44
5.4. Piața valorilor mobiliare	45
VI. SITUAȚIA SOCIALĂ	
6.1. Nivelul de trai al populației.....	46
6.2. Situația demografică	52
6.3. Ocrotirea sănătății.....	54
6.4. Învățământ	55
6.5. Infracțiuni	58
PRECIZĂRI METODOLOGICE	61

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în anul 2012¹

Rezultatele activității economiei naționale se prezintă astfel:

Produsul intern brut în ianuarie-septembrie 2012 a însumat 65402 milioane lei (prețuri curente de piață), în scădere, în termeni reali, cu 0,2% față de realizările perioadei respective a anului 2011.

Întreprinderile industriale de toate formele de proprietate au fabricat în anul 2012 producție în valoare de 35975 milioane lei (în prețuri curente). Indicele volumului producției industriale în raport cu anul 2011 a constituit 96,9%. Diminuarea volumului producției industriale a fost determinată de reducerea volumului producției în industria prelucrătoare în ansamblu cu 3% și în sectorul energetic cu 4,4%.

Producția globală agricolă obținută în gospodăriile de toate categoriile în anul 2012, conform estimărilor preliminare, a însumat 20263 milioane lei (în prețuri curente), constituind 77,6% (în prețuri comparabile) față de anul 2011. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea accentuată a producției vegetale cu 32,6%, producția animalieră fiind în descreștere cu 1,1%.

Investițiile în active materiale pe termen lung din contul tuturor surselor de finanțare realizate în economia națională în anul 2012 au fost însușite în valoare de 16456,5 milioane lei (în prețuri curente), din care lucrările de construcții-montaj au constituit 8482,4 milioane lei sau respectiv, 95,9% și 98,7% (în prețuri comparabile) în raport cu anul 2011. Darea în folosință a caselor de locuit a scăzut cu 10% față de anul 2011.

Întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian au transportat în anul 2012 mărfuri în volum de 9785,3 mii tone, cu 2,7% mai mic față de cel realizat în anul 2011. Parcursul mărfurilor la întreprinderile de transport a totalizat 3579,6 mil. tone-km, cu 3,3% mai mic față de anul 2011.

Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul în anul 2012 s-a diminuat cu 0,5% (în prețuri comparabile) comparativ cu anul 2011.

Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației în anul 2012 a înregistrat o creștere de 3,1% (în prețuri comparabile) față de anul 2011.

Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata în anul 2012 s-a micșorat cu 2,5% (în prețuri curente) comparativ cu anul 2011.

Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor în anul 2012 a scăzut cu 1,3% (în prețuri curente) față de anul 2011.

Exporturile de mărfuri realizate în anul 2012 s-au cifrat la 2161,8 milioane dolari SUA, nivel inferior celui înregistrat în anul 2011 cu 2,5%. **Importurile** de mărfuri au evoluat la 5213,1 milioane dolari SUA, fiind în creștere cu 0,4% comparativ cu anul 2011. **Balanța comercială** s-a soldat cu un **deficit** de 3051,3 milioane dolari SUA sau cu 76,8 milioane dolari SUA (+2,6%) mai mare față de cel înregistrat în anul 2011.

¹ Indicatorii economico-sociali sînt prezentați fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender

Cîștigul salarial mediu al unui salariat din economia națională în luna decembrie 2012 a constituit 3888,8 lei sau cu 4,9% mai mult față de luna decembrie 2011 și cu 10,2% față de luna noiembrie 2012. În sfera bugetară cîștigul salarial mediu a constituit în luna decembrie a anului trecut 3269,5 lei (+11,3% față de luna decembrie 2011), iar în sectorul economic (real) – 4184,8 lei, (+2,8%).

Numărul șomerilor oficial înregistrați, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 ianuarie 2013 a fost de 26,3 mii persoane. Numărul șomerilor, determinat *conform definiției Biroului Internațional al Muncii*, în trimestrul III 2012 a fost de peste 62 mii persoane.

Indicele prețurilor de consum (IPC) în luna decembrie 2012 față de luna noiembrie 2012 a constituit 100,5 la sută, iar față de luna decembrie 2011 – 104,1 la sută (IPC în luna decembrie 2011 față de luna noiembrie 2011 a constituit 100,2%, iar față de luna decembrie 2010 – 107,8%).

1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova

	2008	2009	2010	2011	2012*
Produsul intern brut, mil. lei	62922	60430	71885	82349	65402 ¹
în % față de anul precedent	107,8	94,0	107,1	106,8	99,8 ²
Valoarea producției industriale³, mil. lei	29988,4	22643,9	28140,1	34194,4	35975,0
în % față de anul precedent	101,5	78,9	109,3	109,5	96,9
Producția agricolă, mil. lei	16503	13300	19873	22619	20263
în % față de anul precedent	132,1	90,4	107,9	105,0	77,6
Investiții în active materiale pe termen lung din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	18224,8	11123,6	13804,8	16337,9	16456,5
în % față de anul precedent	102,3	66,5	122,6	111,8	95,9
inclusiv lucrări de construcții-montaj	10233,3	6047,1	7078,8	7820,9	8482,4
în % față de anul precedent	98,8	66,5	114,4	101,4	98,7
Darea în folosință a caselor de locuit (suprafața totală) din contul tuturor surselor de finanțare, mii m²	678,9	502,0	546,2	589,3	529,0
în % față de anul precedent	121,7	73,8	108,8	107,9	90,0
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport – total, mil. tone-km	4868,7	2847,5	3242,5	3703,3	3579,6
în % față de anul precedent	99,5	58,5	113,9	114,2	96,7
din care:					
feroviar	2872,7	1058,2	958,6	1196,0	960,6
în % față de anul precedent	92,1	36,8	90,6	124,8	80,3
auto ⁴	1994,0	1787,6	2281,9	2505,1	2616,9
în % față de anul precedent	112,7	89,6	127,7	109,8	104,5
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport – total, mii tone	16537,2	8049,2	8427,6	10056,8	9785,3
în % față de anul precedent	97,4	48,7	104,7	119,3	97,3
din care:					
feroviar	11006,2	4414,9	3852,1	4554,0	4122,7
în % față de anul precedent	92,9	40,1	87,3	118,2	90,5
auto ⁴	5328,2	3451,5	4447,0	5352,1	5516,8
în % față de anul precedent	107,2	64,8	128,8	120,4	103,1
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul, mil. lei	x	x	x	31406,1	32534,7
în % față de anul precedent	x	x	x	115,7 ⁵	99,5 ⁵
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației, mil. lei	x	x	x	7717,2	8094,2
în % față de anul precedent	x	x	x	102,0 ⁵	103,1 ⁵
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata, mil. lei	x	x	x	55525,1	54158,3
în % față de anul precedent	x	x	x	122,9 ⁶	97,5 ⁶
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor, mil. lei	x	x	x	25158,0	24840,2
în % față de anul precedent	x	x	x	110,9 ⁶	98,7 ⁶
Export, mil. dolari SUA	1591,1	1283,0	1541,5	2216,8	2161,8
în % față de anul precedent	118,7	80,6	120,1	143,8	97,5
Import, mil. dolari SUA	4898,8	3278,3	3855,3	5191,3	5213,1
în % față de anul precedent	132,8	66,9	117,6	134,7	100,4

	2008	2009	2010	2011	2012*
Balanța comercială, mil. dolari SUA	-3307,7	-1995,3	-2313,8	-2974,5	-3051,3
în % față de anul precedent	140,8	60,3	116,0	128,6	102,6
Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	2529,7	2747,6	2972,2	3193,9 ⁷	3477,7 ⁷
în % față de anul precedent	122,5	108,6	108,2	111,6 ⁸	108,9
Cîștigul salarial real al unui salariat, %					
în % față de anul precedent	108,7	108,6	100,7	103,7	104,1
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la sfîrșitul anului), mii persoane	17,8	38,7	40,7	38,8	26,3
în % față de anul precedent	94,4	216,9	105,3	95,2	67,9
Indicele prețurilor de consum	112,7	100,0	107,4	107,6	104,6
mărfuri alimentare	115,6	94,4	105,7	108,4	103,8
mărfuri nealimentare	108,3	99,7	107,3	105,8	104,2
servicii	116,5	108,2	109,1	108,8	106,2

* Date preliminare

¹ Ianuarie-septembrie 2012

² Ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011

³ Indicatorul include volumul producției întreprinderilor, care prezintă rapoarte statistice anuale, calculat estimativ

⁴ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

⁵ Prețuri comparabile

⁶ Prețuri curente

⁷ Câștigul salarial nominal brut lunar la unitățile economice (din sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați

⁸ Ritmul de creștere este calculat asigurând comparabilitatea între anii 2011 și 2010

II. PRODUSUL INTERN BRUT

În ianuarie-septembrie 2012 produsul intern brut a însumat 65 402 mil. lei, prețuri curente de piață, în scădere – în termeni reali – cu 0,2% față de ianuarie-septembrie 2011 și în creștere cu 62,7% și 21,5% față de ianuarie-septembrie 2000 și ianuarie-septembrie 2005 respectiv.

Valoarea adăugată brută produsă în sectorul de bunuri s-a diminuat cu 8,1% în raport cu perioada similară a anului 2011, influențând negativ (-2,0%) indicele volumului fizic al produsului intern brut. Diminuarea a fost determinată de reducerea semnificativă a valorii adăugate brute din agricultură și pescuit, cu 20,2%, care constituie 10,2% din produsul intern brut. În trimestrul III 2012 valoarea adăugată brută din agricultură s-a situat cu 30,8% sub nivelul trimestrului III 2011, având o pondere de 15,0% în produsul intern brut. Așa cum agricultura are o contribuție semnificativă la formarea produsului intern brut, reducerea valorii adăugate brute în trimestrul III 2012 și ianuarie-septembrie 2012 a fost decisivă pentru dinamica produsului intern brut. Eliminând influența agriculturii în economia națională, indicele volumului fizic pentru produsul intern brut non-agricol ar fi constituit 102,2% în raport cu ianuarie-septembrie 2011 și 103,8% în raport cu trimestrul III 2011.

Valoarea adăugată brută din industrie a crescut cu 1,5% față de ianuarie-septembrie 2011; în ianuarie-septembrie 2011 față de ianuarie-septembrie 2010 majorarea a constituit 10,3%.

Sectorul de bunuri a contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 24,1% față de 24,6% în ianuarie-septembrie 2011.

Valoarea adăugată brută produsă în sectorul de servicii s-a majorat comparativ cu perioada analogică a anului 2011 cu 2,7%, influențând pozitiv (cu 1,7%) indicele volumului fizic al produsului intern brut. Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor a fost activitatea care a înregistrat cea mai mare creștere a valorii adăugate brute (+4,2%), urmată de transporturi și comunicații (+2,5%), alte activități de servicii (+2,1%) și construcții (+1,8%). Valoarea adăugată brută din sectorul de servicii a contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 62,1% față de 61,6% în ianuarie-septembrie 2011.

În perioada de referință rata valorii adăugate brute (valoarea adăugată brută raportată la volumul de producție) total pe economie și cea înregistrată în sectoarele de bunuri și servicii a depășit nivelul perioadei similare a anului anterior cu 1,4; 1,6 și 0,5 puncte procentuale respectiv.

Rata valorii adăugate brute

	ianuarie-septembrie	
	2011	2012
Total pe economie	42,2	43,6
din care:		
bunuri	29,5	31,1
servicii	53,1	53,6

Volumul impozitelor pe produse colectat la Bugetul Public Național a depășit nivelul perioadei respective a anului 2011 cu 0,5%, influențând pozitiv (cu 0,1%) indicele volumului fizic al produsului intern brut. Contribuția volumului impozitelor pe produse la formarea produsului intern brut a constituit 16,2% în ianuarie-septembrie 2012 față de 16,5% în ianuarie-septembrie 2011.

În ianuarie-septembrie 2012 indicele-deflator pentru produsul intern brut, valoarea adăugată brută produsă în sectoarele de bunuri și servicii a constituit 107,6%, 114,5% și 105,6% respectiv; cel pentru impozitele nete pe produse – 104,8%.

Din punct de vedere al utilizării produsului intern brut, în ianuarie-septembrie 2012 cererea internă (consumul final și formarea brută de capital) a crescut cu 0,8%, comparativ cu ianuarie-septembrie 2011, ca urmare a creșterii cu 1,1% a consumului final al gospodăriilor populației. Formarea brută de capital fix a crescut cu 0,1% față de ianuarie-septembrie 2011, contribuind în perioada de referință la formarea produsului intern brut cu 18,3% față de 18,4% în ianuarie-septembrie 2011. Exporturile și importurile de bunuri și servicii s-au majorat respectiv cu 5,1% și 4,3% față de perioada analogică a anului 2011.

Resursele și utilizările produsului intern brut

	ianuarie-septembrie, prețuri curente, mil. lei		Modificări față de ianuarie- septembrie 2011 (+/-), %	Structura PIB, %	Gradul de influență asupra PIB (+/-), %	Indicii- deflatori față de ianuarie- septembrie 2011, %
	2011	2012				
RESURSE						
Valoarea adăugată brută – total	51203	55116	-0,5	84,3	-0,4	108,2
Bunuri	14969	15749	-8,1	24,1	-2,0	114,5
Agricultura, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	6592	6674	-20,2	10,2	-2,2	126,9
Industria	8377	9075	1,5	13,9	0,2	106,8

	Ianuarie-septembrie, prețuri curente, mil. lei		Modificări față de ianuarie- septembrie 2011 (+/-), %	Structura PIB, %	Gradul de influență asupra PIB (+/-), %	Indicii- deflatori față de ianuarie- septembrie 2011, %
	2011	2012				
Servicii	37489	40627	2,7	62,1	1,7	105,6
Construcții	2255	2559	1,8	3,9	0,1	111,5
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor	9109	10069	4,2	15,4	0,6	106,1
Transporturi și comunicații	6786	7124	2,5	10,9	0,3	102,4
Alte activități de servicii ¹	19339	20875	2,1	31,9	0,7	105,7
Serviciile intermediarilor financiar indirect măsurate (SIFIM)	-1255	-1260	x	-1,9	-0,1	x
Impozite nete pe produse²	9696	10286	1,2	15,7	0,2	104,8
din care: impozite pe produse	10042	10613	0,5	16,2	0,1	105,2
PRODUSUL INTERN BRUT	60899	65402	-0,2	100,0	-0,2	107,6
UTILIZĂRI						
Consumul final – total	73011	78238	0,8	119,6	1,0	106,3
Consumul final al gospodăriilor populației	60100	64440	1,1	98,5	1,1	106,1
Consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (APU și IFSLSGP)	12911	13798	-0,4	21,1	-0,1	107,3
Formarea brută de capital	11781	12829	x	19,6	0,1	x
Formarea brută de capital fix	11207	11979	0,1	18,3	0,0	106,8
Variația stocurilor	574	850	x	1,3	0,1	x
Exportul net de bunuri și servicii	-23893	-25665	x	-39,2	-1,3	x
Exportul de bunuri și servicii	26076	27400	5,1	41,9	2,2	100,0
Importul de bunuri și servicii (-)	49969	53065	4,3	81,1	3,5	101,8

¹ Cuprind activitățile: hoteluri și restaurante, activități financiare, tranzacții imobiliare, administrația publică, învățământ, sănătate și asistență socială, alte activități de servicii colective, sociale și personale și servicii acordate gospodăriilor particulare

² Reprezintă diferența dintre impozite pe produse (TVA, accize, alte impozite) și subvenții pe produse

Eficacitatea operațiunilor de comerț exterior este reflectată și de indicatorii caracteristici comerțului exterior. În ianuarie-septembrie 2012, creștere a fost înregistrată pentru efortul la exporturile de bunuri și servicii și rata de penetrare, cu 0,2 puncte procentuale și 0,5 puncte procentuale, respectiv, pe când rata de acoperire a exporturilor de bunuri și servicii asupra importurilor de bunuri și servicii și integrarea de piață s-au diminuat cu 0,6 puncte procentuale și 0,9 puncte procentuale, respectiv.

Comerțul exterior

	Ianuarie-septembrie	
	2011	2012
Producția, mil. lei	121284	126494
Import, mil. lei	49969	53065
Export, mil. lei	26076	27400
Taxe asupra comerțului internațional, mil. lei	803	886
Piața internă ¹ , mil. lei	145980	153045
Efort la export ² , %	21,5	21,7
Rata de acoperire ³ , %	52,2	51,6
Rata de penetrare ⁴ , %	34,2	34,7
Integrarea de piață ⁵ , %	62,4	61,5

¹ Piața internă = Producție + Import + Taxe asupra comerțului internațional – Export

² Efort la export = Export / Producție

³ Rata de acoperire = Export / Import

⁴ Rata de penetrare = Import / Piața internă

⁵ Integrarea de piață = Media aritmetică a valorii importurilor și exporturilor de bunuri și servicii / PIB

Conform estimărilor, în perioada de referință, elementele economiei neobservate au contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 28,4% față de 27,3% în perioada similară a anului 2011. Creștere a fost înregistrată pentru sectorul formal, cu 1,7 puncte procentuale, și producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu, cu 0,3 puncte procentuale, pe cînd sectorul informal s-a redus cu 0,9 puncte procentuale față de perioada analogică a anului precedent.

Economia neobservată în ianuarie-septembrie

procente

	Contribuția în produsul intern brut							
	Sectorul formal		Sectorul informal		Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu		Total	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Agricultura, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	0,0	0,0	3,8	3,7	3,0	2,9	6,8	6,6
Industria	2,5	2,4	0,7	0,6	0,7	0,8	3,9	3,8
Construcții	0,2	0,5	1,8	1,6	0,1	0,1	2,1	2,2
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor	3,5	4,5	2,9	2,5	–	–	6,4	7,0
Hoteluri și restaurante	0,7	0,8	0,1	0,0	–	–	0,8	0,8
Transporturi și comunicații	1,4	1,5	0,4	0,4	–	–	1,8	1,9
Alte activități de servicii	2,4	2,7	0,4	0,4	2,7	3,0	5,5	6,1
Produsul intern brut	10,7	12,4	10,1	9,2	6,5	6,8	27,3	28,4

În perioada de referință contribuția proprietății non-publice (privată, mixtă, străină, întreprinderilor mixte) la formarea produsului intern brut, practic, s-a menținut la nivelul perioadei respective a anului 2011, 74,2% față de 74,3%.

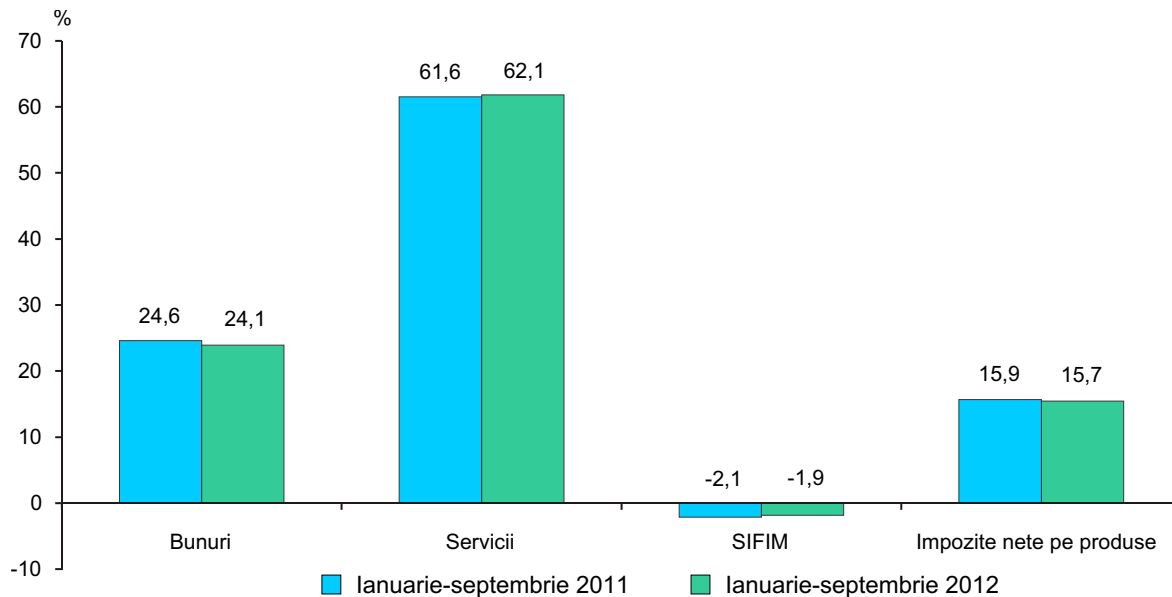
Formarea produsului intern brut pe forme de proprietate

procente

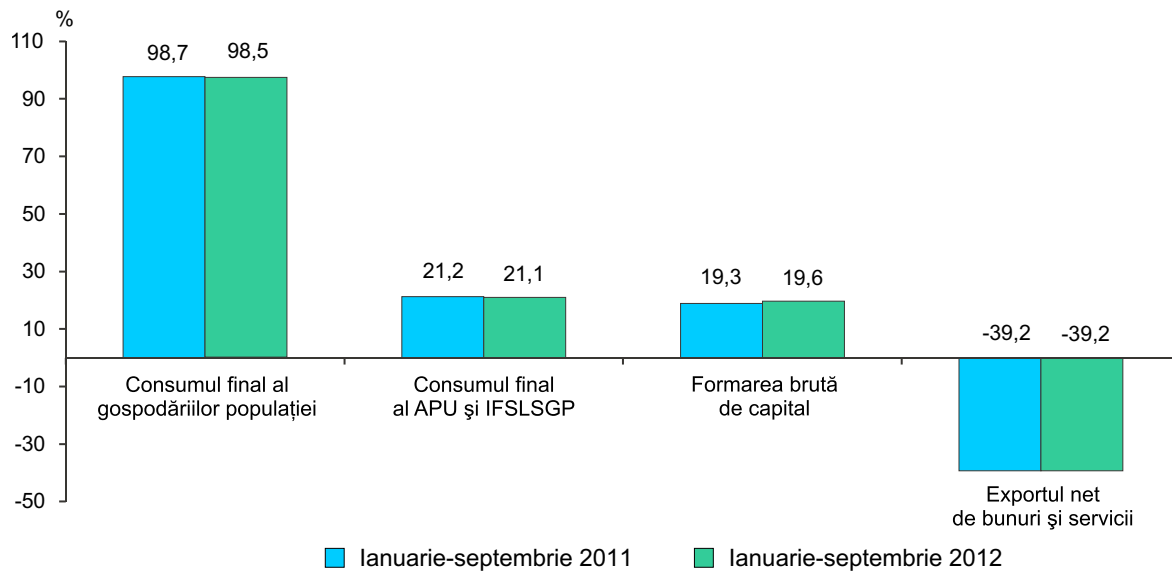
	Ianuarie-septembrie											
	Proprietatea publică		Proprietatea privată		Proprietatea mixtă (publică + privată)		Proprietatea străină		Proprietatea întreprinderilor mixte		Total	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Bunuri	1,6	1,6	17,3	17,3	1,3	1,1	1,9	1,7	2,5	2,4	24,6	24,1
Agricultura, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	0,3	0,3	10,3	9,8	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	10,8	10,2
Industria	1,3	1,3	7,0	7,5	1,2	1,1	1,9	1,7	2,4	2,3	13,8	13,9
Servicii	20,2	20,2	27,0	27,5	0,9	0,9	3,6	4,0	9,9	9,5	61,6	62,1
Construcții	0,0	0,0	3,4	3,5	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	3,7	3,9
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor	0,1	0,0	11,9	12,1	0,1	0,1	1,7	1,7	1,2	1,5	15,0	15,4
Transporturi și comunicații	3,5	3,2	3,0	2,9	0,1	0,1	0,1	0,3	4,4	4,4	11,1	10,9
Alte activități de servicii	16,6	17,0	8,7	9,0	0,6	0,5	1,7	1,9	4,2	3,5	31,8	31,9
SIFIM	–	–	0,0	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-1,7	-1,4	-2,1	-1,9
Valoarea adăugată brută – total	21,8	21,8	44,3	44,8	2,0	1,8	5,3	5,4	10,7	10,5	84,1	84,3
Impozite nete pe produse	3,9	4,0	7,5	7,3	0,6	0,6	1,4	1,4	2,5	2,4	15,9	15,7
Produsul intern brut	25,7	25,8	51,8	52,1	2,6	2,4	6,7	6,8	13,2	12,9	100,0	100,0

Structura produsului intern brut

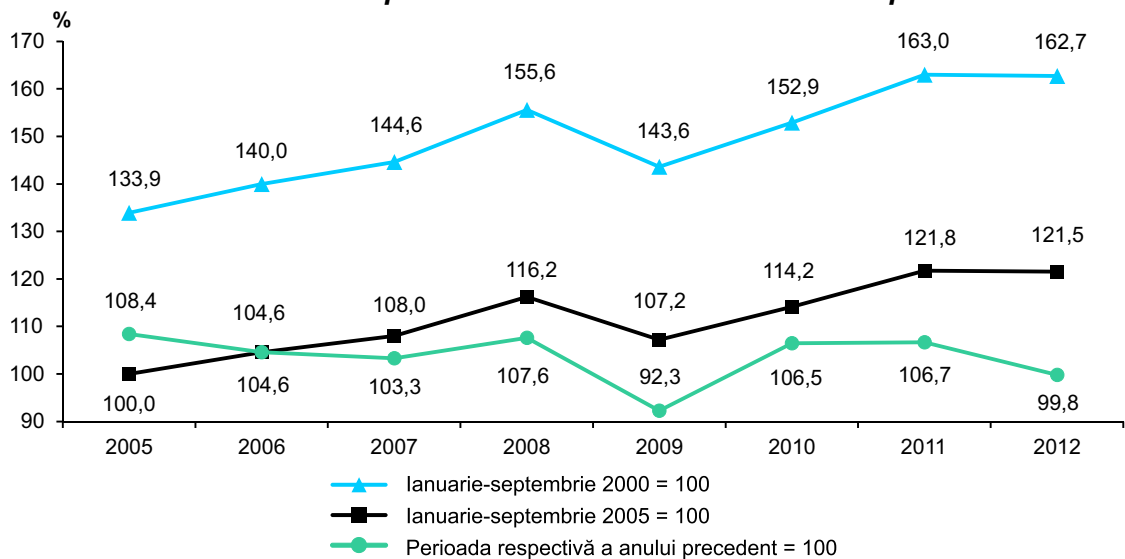
Resurse

Utilizări

Indicii de volum ai produsului intern brut în ianuarie-septembrie

III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR

3.1. Industrie

În anul 2012 întreprinderile industriale de toate formele de proprietate au fabricat producție în valoare de 35975,0 mil. lei (în prețuri curente). Indicele volumului producției industriale în raport cu anul 2011 a constituit 96,9% (în condiții comparabile).

Pe termen scurt volumul producției industriale a evoluat în felul următor:

	2011		2012	
	în prețuri curente, mil. lei	în % față de 2010	în prețuri curente, mil. lei	în % față de 2011
Ianuarie	2216,3	114,5	2366,3	97,8
Ianuarie-februarie	4596,2	111,4	4923,0	98,1
Ianuarie-martie	7196,7	108,6	7666,1	97,4
Ianuarie-aprilie	9377,2	109,1	10267,3	97,4
Ianuarie-mai	11757,1	108,6	13149,3	100,1
Ianuarie-iunie	14430,2	108,0	16000,2	100,1
Ianuarie-iulie	16839,1	108,7	18638,5	100,3
Ianuarie-august	19539,6	110,0	21420,8	99,6
Ianuarie-septembrie	22504,8	110,4	24511,2	98,4
Ianuarie-octombrie	25959,0	109,7	28399,8	97,7
Ianuarie-noiembrie	29831,3	108,7	32356,4	97,0
Ianuarie-decembrie	33048,0	107,4	35975,0	96,9

Nivelul veniturilor din vânzări, producției fabricate și producției livrate ale întreprinderilor industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, după tipuri de activități în anul 2012 se prezintă în tabelul ce urmează:

	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de 2011	total	inclusiv pe piața externă
Industrie, total	39767,9	30260,8	96,9	29564,0	9521,7
Industria extractivă	564,5	457,4	100,8	444,0	1,5
Industria prelucrătoare	29870,9	25644,4	97,0	24965,7	9520,2
din care:					
Industria alimentară și a băuturilor	15600,7	13778,4	98,3	13159,2	4810,9
producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne	1773,2	1847,9	114,7	1774,8	152,4
prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	1402,9	1464,3	75,6	1264,3	1010,2
fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale	1519,6	1621,4	101,8	1418,9	628,3
fabricarea produselor lactate	2062,0	1525,4	107,2	1507,0	110,1
fabricarea produselor de morărit	212,7	109,2	74,6	108,9	3,3
fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete	1270,9	1045,6	96,6	1041,6	37,0
fabricarea de cacao, ciocolată și produse zaharoase de cofetărie	510,9	544,3	100,9	552,2	48,1
fabricarea băuturilor alcoolice distilate	1063,9	847,3	103,4	797,7	604,7
fabricarea vinului	2459,6	2160,1	99,0	2225,8	1664,9
Fabricarea produselor de tutun	616,0	597,5	79,6	609,8	243,4
Fabricarea produselor textile	1208,0	1126,5	104,4	1091,8	899,6
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte, repararea și vopsirea blănurilor	947,0	873,4	76,1	867,3	725,0

	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de 2011	total	inclusiv pe piața externă
Producția de piei, de articole din piele și fabricarea încălțămintei	313,6	308,5	88,5	318,6	202,5
Prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn	157,0	97,8	90,7	97,7	35,4
Fabricarea hârtiei și cartonului	294,8	200,8	80,7	197,1	27,7
Edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative	568,1	459,8	84,6	453,9	5,3
Industria chimică	1188,0	847,8	102,6	882,8	165,8
Producția de articole din cauciuc și din material plastic	1229,9	979,3	92,0	975,0	344,2
Producția altor produse din minerale nemetalifere	3010,8	2296,1	102,0	2255,5	437,0
Industria metalurgică	279,8	219,3	86,1	220,1	10,4
Fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje	553,2	445,7	86,7	440,1	84,0
Fabricarea de mașini și echipamente	580,1	457,8	87,6	443,8	198,9
Producția de mașini și aparate electrice	412,9	385,2	136,7	385,7	328,0
Producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice	469,1	432,6	106,8	426,0	349,4
Producția de mobilier și alte activități industriale	822,0	596,2	96,6	604,4	169,0
producția de mobilier	777,4	557,2	95,6	560,6	146,9
Producția și distribuția de energie electrică și termică	9332,6	4159,0	95,6	4154,3	–
Producția și distribuția energiei electrice	7655,0	3135,6	96,3	3134,9	–
Aprovizionarea cu aburi și apă caldă	1677,5	1023,5	94,7	1019,3	–

Veniturile din vânzări, realizate de către întreprinderile industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, în anul 2012 s-au cifrat la 39767,9 mil. lei (în anul 2011 – 35343,8 mil. lei).

Ponderea **producției livrate** pe piața externă de către întreprinderile nominalizate în perioada de raport a constituit 32,2% din totalul producției livrate (în anul 2011 – 31,4%) și respectiv pe piața internă – 67,8% (în anul 2011 – 68,6%).

Întreprinderile din *industria extractivă* au obținut producție cu 0,8% mai mult decât în anul 2011.

Situația din sectorul industrial al economiei este determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din *industria prelucrătoare*, cărora în anul 2012 le-au revenit 84,7% din valoarea totală a producției, obținute la întreprinderile cu activități principale de industrie cuprinse în cercetare statistică lunară. Producția realizată de către aceste întreprinderi s-a redus cu 3 la sută față de anul 2011.

Industria alimentară și a băuturilor în ansamblu a înregistrat o descreștere a volumului de producție cu 1,7%, în special la următoarele activități: fabricarea produselor de morărit – cu 25,4%; prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 24,4%; fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete – cu 3,4%; fabricarea vinului – cu 1,0%.

Reducerea nivelului de producție a avut loc și în alte activități ale industriei prelucrătoare, în special la: fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – cu 23,9%; fabricarea produselor de tutun – cu 20,4%; fabricarea hârtiei și cartonului – cu 19,3%; industria metalurgică – cu 13,9%; fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje – cu 13,3%; fabricarea de mașini și echipamente – cu 12,4%; producția de piei, de articole din piele și fabricarea încălțămintei – cu 11,5%; prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn – cu 9,3%; producția de mobilier – cu 4,4% etc.

În același timp s-au înregistrat creșteri în unele activități ale industriei prelucrătoare, cum ar fi: producția de mașini și aparate electrice – cu 36,7%; prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 14,7%; fabricarea produselor lactate – cu 7,2%; producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice – cu 6,8%; fabricarea produselor textile – cu 4,4%; fabricarea băuturilor alcoolice distilate – cu 3,4%; industria chimică – cu 2,6%; producția altor produse din minerale nemetalifere – cu 2,0%.

Sectorul energetic în perioada de raport a înregistrat o descreștere cu 4,4%, inclusiv la: aprovizionarea cu aburi și apă caldă – cu 5,3%, producția și distribuția energiei electrice – cu 3,7%, ceea ce a motivat declinul indicelui general al producției în sectorul industrial.

Producția principalelor produse industriale în întreprinderile, cuprinse în cercetare statistică lunară, se prezintă în următorul tabel:

	Unitatea de măsură	Decembrie 2012		2012	
		cantitatea	în % față de decembrie 2011	cantitatea	în % față de 2011
Industria extractivă					
pietre calcaroase pentru cioplit sau pentru construcții	mii tone	12,4	61,0	264,5	89,5
alte pietre pentru cioplit sau pentru construcții	- " -	0,5	8,8	153,7	91,6
ghips și anhidrit	- " -	8,0	45,5	375,9	96,4
nisip	- " -	14,6	37,4	1075,3	98,8
pietriș, prundiș, bolovani și silex	- " -	58,5	54,1	1891,4	100,7
Industria alimentară și a băuturilor					
carne, inclusiv subproduse de categoria I	tone	913,5	99,9	7174,9	84,8
carne de pasăre	- " -	1273,5	121,3	11251,9	113,7
mezeluri	- " -	1561,8	105,4	15259,3	107,8
conserve din carne	- " -	143,5	87,9	1414,8	109,9
sucuri de legume și fructe	mii litri	2274,8	140,1	44631,9	150,6
conserve de legume	tone	246,3	130,3	22646,4	92,1
fructe prelucrate și conservate	- " -	21,3	141,1	4336,3	66,2
lapte și frișcă cu conținut de grăsimi <6%	- " -	4219,2	95,5	62307,9	99,2
unt	- " -	207,6	69,7	3759,6	97,0
cașcaval și brânză grase	- " -	84,9	90,3	2079,9	101,4
lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smântână și alte produse fermentate	- " -	2180,3	97,7	29131,2	106,7
înghețată	mii litri	337,0	137,2	13937,4	113,2
făină	tone	3225,5	82,9	36974,3	76,0
crupe	- " -	186,6	89,4	2103,3	85,1
nutrețuri gata pentru hrana animalelor	- " -	1270,0	127,5	17935,6	94,1
pâine proaspătă	- " -	7971,1	96,6	88143,4	92,8
produse de cofetărie făinoase	- " -	2372,6	99,3	26940,9	107,0
produse de cofetărie zaharoase	- " -	1309,4	81,5	12249,7	94,0
paste făinoase	- " -	244,9	113,8	3451,8	80,7
divin	mii litri				
	100% alcool	541,9	de 2,4 ori	3073,8	128,3
rachiuri și lichioruri	- " -	407,4	140,4	2985,2	113,1
vin spumant	mii dal	89,7	116,8	613,9	89,4
vinuri naturale de struguri	- " -	1595,9	111,7	12135,8	102,2
vinuri de Porto, Madeira, Sheary, Tokay și altele	- " -	66,1	89,1	525,3	47,3
ape minerale și gazoase	- " -	501,4	81,7	10236,9	100,3
băuturi nealcoolice	- " -	336,7	100,4	6814,1	99,2
Fabricarea produselor de tutun					
tutun fermentat	tone	755,4	89,5	5513,7	84,3
Fabricarea produselor textile					
articole de ciorăpărie	mii per.	143,8	107,5	1298,0	97,4
articole tricotate	mii buc.	1346,8	74,4	16189,7	95,2
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte					
articole de îmbrăcăminte pentru lucru	mii buc.	368,1	75,5	4521,5	75,1
paltoane, impermeabile, canadiene, pelerine, hanorace	- " -	31,1	62,0	466,2	87,7
costume și completuri	- " -	3,3	20,2	84,4	72,7
sacouri, jachete și blazere	- " -	46,1	98,8	529,1	109,4
pantaloni lungi și scurți, salopete și șorturi	- " -	100,2	107,0	1239,9	80,4
rochii și sarafane	- " -	77,6	79,1	1338,2	134,6
fuste și fuste-pantaloni	- " -	76,1	129,5	348,2	108,5
bluze și cămăși pentru femei și fete	- " -	215,9	148,8	2709,1	156,4

	Unitatea de măsură	Decembrie 2012		2012	
		cantitatea	în % față de decembrie 2011	cantitatea	în % față de 2011
Fabricarea de articole de voiaj și de marochinărie					
cufere, valize, geamantane și articole similare	mii buc.	7,8	68,2	107,8	92,1
genți pentru dame	- " -	8,3	71,0	93,5	80,9
Fabricarea încălțămintei					
încălțăminte	mii per.	196,8	90,6	2764,1	106,1
Prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn					
cherestea	mii m ³	0,3	53,9	3,3	68,9
ferestre, uși, rame, pervazuri și praguri	mii buc.	0,8	110,6	7,9	101,3
panouri pentru parchete	mii m ²	0,7	39,6	10,3	54,6
Fabricarea hîrtiei și cartonului					
hîrtii și cartoane ondulate	mil. m ²	0,3	49,9	3,9	50,9
cutii și lăzi din hîrtie sau cartoane ondulate	- " -	2,3	81,1	19,9	87,5
ambalaje din hîrtie sau carton neondulat	tone	241,1	87,1	2875,6	121,9
Edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative					
editarea de cărți, broșuri și imprimate similare	mii buc.	194,6	27,7	3734,2	95,4
servicii de tipărire a ziarelor și publicațiilor, care apar cel puțin de 4 ori pe săptămînă	mil. coli	1,2	43,9	22,0	72,9
caiete	tone	24,9	83,4	973,3	137,6
Industria chimică					
oxigen	mii m ³	92,9	60,7	1608,0	96,8
dioxid de carbon	tone	30,4	32,3	503,1	36,3
vopsele și lacuri	- " -	228,9	56,1	17536,7	100,3
săpunuri	- " -	25,0	61,6	340,8	96,0
preparate pentru spălat și curățat	- " -	10,0	78,9	118,1	66,5
Producția de articole din cauciuc și din material plastic					
tuburi și țevi	tone	28,0	46,0	1255,7	93,2
cutii, lăzi, stelaje și articole similare	- " -	-	x	5,7	25,4
ferestre, uși, vitralii și cadrele acestora	mii buc.	4,5	43,4	44,5	77,8
Producția altor produse din minerale nemetalifere					
oglinzi din sticlă	mii m ²	0,5	92,4	5,0	89,3
sticle și flacoane din sticlă	mil. buc.	22,5	139,7	223,4	77,3
ipsos	mii tone	1,5	de 11,9 ori	115,0	114,1
amestecuri uscate de ghips	- " -	2,3	100,7	169,5	119,5
elemente prefabricate pentru construcții din ciment, beton sau piatră artificială	- " -	5,6	56,9	175,9	119,6
Industria metalurgică					
piese turnate din fontă cenușie	tone	54,6	68,8	938,8	95,6
piese turnate din oțel	- " -	6,2	54,2	77,1	105,3
piese turnate din metale neferoase ușoare	- " -	1,2	45,5	10,1	92,1
Fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje					
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din metale feroase	buc.	105	55,0	1084	109,6
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din aluminiu	- " -	6592	193,0	51746	101,8
Producția și distribuția de energie electrică și termică					
energie electrică	mil. kWh	162,4	122,5	923,0	91,4
energie termică	mii Gcal	409,0	126,7	2088,3	95,0

Producția industrială, fabricată de către întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie, cuprinse în cercetare statistică lunară, pe regiuni de dezvoltare în anul 2012 a evoluat în felul următor:

	Valoarea producției fabricate în prețuri curente, mil. lei	Ponderea în total industrie, %	Valoarea producției livrate în prețuri curente, mil. lei	din care, pe piața externă	
				mil. lei	ponderea în total livrări, %
Industrie – total	30260,8	100,0	29564,0	9521,7	32,2
Mun. Chișinău	18194,1	60,1	18050,8	4215,7	23,4
Nord	6080,5	20,1	5696,6	2156,2	37,9
Centru	4045,0	13,4	3977,2	1915,5	48,2
Sud	1004,1	3,3	970,1	645,8	66,6
UTA Găgăuzia	937,1	3,1	869,3	588,5	67,7

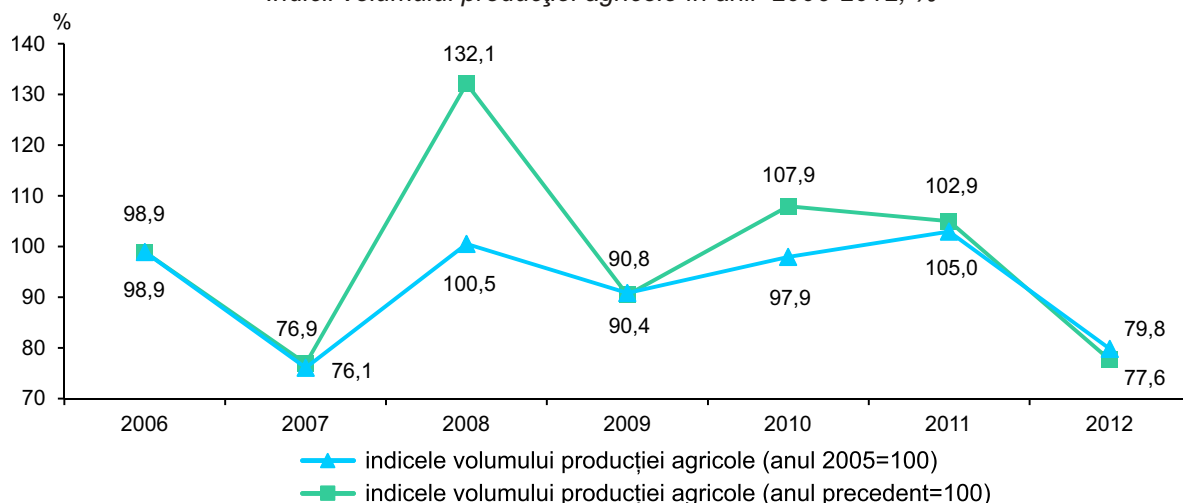
Datele în profil pe regiuni de dezvoltare atestă faptul concentrării activităților industriale în proporție de 60,1% în municipiul Chișinău, 20,1% - în regiunea Nord și 13,4% - în regiunea Centru. Regiunea Sud și UTA Găgăuzia dețin cele mai mici ponderi în totalul producției pe țară, respectiv cu 3,3% și 3,1%.

În cadrul regiunilor de dezvoltare cea mai mare pondere a producției livrate pe piața externă o dețin întreprinderile situate pe teritoriul UTA Găgăuzia – cu 67,7% și cele din regiunea de dezvoltare Sud – cu 66,6%, urmate de regiunea de dezvoltare Centru – cu 48,2%.

3.2. Agricultură

Producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile (întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile populației) în anul 2012, conform estimărilor preliminare, a însumat în prețuri curente 20263 mil. lei, constituind 77,6% în prețuri comparabile față de anul 2011. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea accentuată a producției vegetale – cu 32,6%, producția animalieră marcînd o descreștere cu 1,1%.

Indicii volumului producției agricole în anii 2006-2012, %

Producția principalelor produse agricole în gospodăriile de toate categoriile se prezintă astfel:

	Producția, mii tone			Producția agricolă în 2012 în % față de 2011 ^{1,2}	Gradul de influență a producției asupra creșterii (+), descreșterii (-) producției agricole globale în 2012 față de 2011 ¹ , %
	2010	2011	2012 ¹		
Total producția agricolă	x	x	x	77,6	-22,4
Producția vegetală	x	x	x	67,4	-22,1
din care, pe principalele tipuri:					
Cereale și leguminoase boabe – total ³	2421	2498	1204	48,9	-9,4
din care:	744	795	494	62,2	-2,4
grâu ³					
porumb pentru boabe	1420	1468	571	39,0	-5,8
Floarea soarelui ³	382	427	295	69,1	-2,4
Sfeclă de zahăr ³	838	589	584	99,2	0,0
Tutun	7,6	5,4	2,8	52,5	-0,2
Soia	111	79	49	61,9	-0,5

	Producția, mii tone			Producția agricolă în 2012 în % față de 2011 ^{1,2}	Gradul de influență a producției asupra creșterii (+), descreșterii (-) producției agricole globale în 2012 față de 2011 ¹ , %
	2010	2011	2012 ¹		
Rapița	37	53	6	11,1	-0,8
Cartofi	280	351	182	51,9	-2,8
Legume – total	341	362	231	63,3	-2,3
Fructe, nuci și pomușoare – total	362	378	376	90,2	-0,4
Struguri	482	595	505	84,7	-2,2
Producția animală	x	x	x	98,9	-0,3
din care, pe principalele tipuri:					
Vite și păsări (în masă vie)	155	161	165	102,8	0,5
Lapte	591	560	528	94,7	-0,5
Ouă, mil. buc.	718	705	633	90,3	-0,4

¹ Conform estimărilor preliminare

² Reieșind din calculele producției agricole în prețurile comparabile ale anului 2005

³ În masă după finisare

Analiza impactului diferitor tipuri de producție asupra ritmului descreșteri volumului fizic al producției agricole în anul 2012 față de anul 2011 indică, că influența negativă mai semnificativă a avut-o descreșterea producției de cereale și leguminoase boabe – cu 51,1%, cartofi – cu 48,1%, legume – cu 36,7%, floarea soarelui – cu 30,9%, struguri – cu 15,3%, rapiță – cu 88,9%, care a generat micșorarea producției globale agricole, corespunzător, cu 9,4%, cu 2,8%, cu 2,3%, cu 2,4%, cu 2,2% și cu 0,8%.

În anul 2012 ponderea producției vegetale în total producția agricolă a constituit 59% (în anul 2011 – 68%), din care de cereale și leguminoase boabe – 11,6% (18,4%), culturi tehnice – 10,3% (12,0%), cartofi, legume și bostănoase – 10,0% (13,6%), fructe, nuci și pomușoare – 5,0% (4,3%), struguri – 15,8% (14,4%). Producției animale i-au revenit 41% (în anul 2011 – 32%), din care de vite și păsări – 24,8% (18,7%), lapte – 11,2% (9,2%), ouă – 4,2% (3,6%).

Fitotehnie. Recolta anului 2012 se caracterizează prin micșorarea accentuată a producției vegetale, care a fost generată de descreșterea roadei medii a culturilor agricole, ca impact a condițiilor climaterice extrem de nefavorabile (secetei). Așadar, roada anului de raport față de anul precedent se caracterizează prin micșorarea volumului cerealelor și leguminoaselor boabe cu 1294 mii tone sau cu 52% (din acestea a grîului – cu 298 mii tone sau cu 38%, porumbului pentru boabe – cu 897 mii tone sau cu 61%), floarei soarelui – cu 133 mii tone (cu 31%), rapiței – cu 47 mii tone (cu 89%), cartofilor – cu 169 mii tone (cu 48%), legumelor – cu 131 mii tone (cu 36%) și strugurilor – cu 90 mii tone (cu 15%).

Structura recoltei globale a culturilor agricole pe categorii de gospodării în anul 2012 se prezintă după cum urmează:

	Gospodăriile de toate categoriile	Din care:		
		întreprinderile agricole	gospodăriile țărănești (de fermier)	gospodăriile populației
Cereale și leguminoase boabe – total	100	48	30	22
din care:				
cereale și leguminoase boabe (exclusiv porumb)	100	74	25	1
porumb pentru boabe	100	19	35	46
Floarea soarelui	100	70	28	2
Sfeclă de zahăr	100	89	10	1
Tutun	100	76	21	3
Soia	100	72	27	1
Rapiță – total	100	87	13	–
Cartofi	100	17	16	67
Legume	100	17	7	76
Culturi bostănoase alimentare	100	2	58	40
Fructe și pomușoare	100	40	43	17
Struguri	100	22	36	42

În anul 2012, ca și în anii precedenți, întreprinderilor agricole le revine partea principală la producția de sfeclă de zahăr – 89%, rapiță – 87%, tutun – 76%, cereale și leguminoase pentru boabe (exclusiv porumb) – 74%, soia – 72% și floarea soarelui – 70%. Totodată, în gospodăriile populației sînt concentrate 76% din producția de legume, 67% de cartofi, 46% de porumb și 42% de struguri, iar în gospodăriile țărănești (de fermier) – 58% de culturi bostănoase și 43% de fructe și pomușoare.

Roada medie a principalelor culturi agricole în gospodăriile de toate categoriile se caracterizează prin următoarele date:

chintale la 1 hectar					
	2010	2011	2012	2012 în % față de 2011	2012 în % față de 2010
Cereale și leguminoase pentru boabe – total	26,7	28,1	13,4	48	50
din care:					
grâu ¹	23,0	26,0	15,7	60	68
porumb pentru boabe	34,5	32,5	12,2	38	35
Floarea soarelui ¹	15,3	15,6	10,0	64	65
Sfeclă de zahăr ¹	319,6	237,3	190,6	80	60
Tutun	17,7	14,2	12,1	85	68
Soia	19,0	13,7	8,6	63	45
Rapiță – total ¹	9,6	13,0	11,6	89	121
Cartofi	102,1	119,0	74,8	63	73
Legume de câmp	89,2	101,4	71,3	70	80
Fructe și pomușoare	33,4	39,7	39,0	98	117
Struguri	34,9	45,5	38,5	85	110

Analiza roadei medii la un hectar a principalelor culturi agricole în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)² în profil teritorial indică, că cea mai înaltă roadă medie față de cea pe țară la majoritatea culturilor a fost înregistrată în gospodăriile regiunii de dezvoltare Nord și anume: de cereale și leguminoase pentru boabe (cu excepția porumbului) – cu 38% (din care de orz – cu 47%, de grâu – cu 36%), de porumb pentru boabe – cu 44%, de floarea soarelui – cu 28%, de tutun – cu 18%, de culturi bostănoase – cu 47% și de fructe și pomușoare – cu 33%. Totodată, în regiunea de dezvoltare Sud a fost înregistrată cea mai înaltă roadă medie la un hectar (față de mediu pe țară) de legume de câmp (cu 91%), de cartofi (cu 21%) și de struguri (cu 15,0%).

Sub roada anului 2012 în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)³ la un hectar de semănături au fost introduse câte 43,7 kg de fertilizanți chimici, recalculați la 100% substanțe nutritive, față de 29,4 kg în anul 2011 (cu 49% mai mult). Totodată, s-a mărit și suprafața îngrășată cu 8% față de anul precedent. Introducerea fertilizanților naturali la 1 hectar a constituit 0,03 tone la hectar, față de 0,04 tone în anul 2011. Pe parcursul anului 2012 la 1 hectar de culturi agricole s-au utilizat: câte 1,70 kilograme de insecticide, 3,42 kilograme de fungicide, 2,45 kilograme de erbicide, 1,94 kilograme de produse biologice și câte 2,68 kilograme de alte produse de uz fitosanitar (în anul 2011 respectiv câte 1,60; 3,50; 2,45; 2,93 și 1,16 kilograme la 1 hectar).

Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)³ în toamna anului 2012 au efectuat aratul de toamnă pe o suprafață de 344 mii ha (cu 4,0% mai mult față de toamna anului 2011) și aratul de zăble pe o suprafață de 376 mii ha (cu 4,1% mai puțin față de anul 2011). Au fost semănate culturi de toamnă pe o suprafață de 343 mii ha (cu 8,2% mai mult față de anul 2011).

Zootehnie. În anul 2012, în comparație cu anul precedent, în gospodăriile de toate categoriile producția de creștere a vitelor și păsărilor, conform estimărilor, s-a majorat cu 2,0%. Totodată, producția de lapte de toate tipurile s-a micșorat cu 5,7%, iar de ouă – cu 10,2% în rezultatul micșorării în gospodăriile populației a volumului producției ouălor cu 16% și laptelui cu 6,1%.

În gospodăriile populației, în care se produce cea mai mare parte a producției animale (producția laptelui – 97,0%, creșterea vitelor și păsărilor – 71,6%, producția de ouă – 61,5%) la 1 ianuarie 2013 s-au concentrat: 98,0% din numărul total de ovine și caprine, 94,1% de bovine (inclusiv 96,6% din vaci), 67,5% de porcine.

Efectivul de animale pe principalele tipuri se prezintă astfel:

	La 1 ianuarie 2013 ⁴		Ponderea (în % față de total)
	mii capete	în % față de 1 ianuarie 2012	
Bovine – total	193,7	95,0	100
din care:			
întreprinderile agricole ⁵	11,5	95,5	5,9
gospodăriile populației	182,2	95,0	94,1
din acestea, vaci – total	137,6	95,3	100
din care:			
întreprinderile agricole ⁵	4,7	106,6	3,4
gospodăriile populației	132,9	95,0	96,6
Porcine – total	448,0	102,1	100
din care:			
întreprinderile agricole ⁵	145,7	121,1	32,5
gospodăriile populației	302,3	95,1	67,5
Ovine și caprine – total	817,9	98,3	100
din care:			
întreprinderile agricole ⁵	16,0	79,8	2,0
gospodăriile populației	801,9	98,8	98,0
Păsări (întreprinderile agricole)⁵	3276,1	115,1	x

¹ În masă după finisare

² Cu suprafața terenurilor agricole de 10 ha și peste

³ Cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

⁴ Date prealabile

⁵ Inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) care au la balanță animale

Conform stării la 1 ianuarie 2013, față de 1 ianuarie 2012, în gospodăriile populației a fost marcată descreșterea efectivului la toate tipurile de animale. Totodată, în perioada de referință în întreprinderile agricole a avut loc majorarea efectivului de vaci (cu 6,6%) și de porcine (cu 21,1%).

În întreprinderile agricole producția (creșterea) de vite și păsări a crescut cu 4%. Majorarea producției (creșterii) vitelor și păsărilor a avut loc datorită majorării producției (creșterii) porcinelor (cu 5%) și păsărilor (cu 4%). Volumul de creștere a vitelor și păsărilor s-a majorat în întreprinderile agricole din toate regiunile de dezvoltare ale țării: în municipiul Chișinău – cu 12%, Nord – cu 6%, Centru și Sud – cu câte 4%, UTA Găgăuzia – cu 1%.

Vînzarea animalelor și păsărilor pentru sacrificare în întreprinderile agricole a scăzut cu 5%. Volumul de vînzare a vitelor și păsărilor s-a micșorat în regiunile de dezvoltare: Sud – cu 19%, Nord – cu 17% și Centru – cu 2%, totodată, a crescut în UTA Găgăuzia – cu 6% și în municipiul Chișinău – cu 2%.

În anul 2012 în întreprinderile agricole s-a înrăutățit păstrarea efectivului de porcine, ovine și caprine, nivelul mortalității cărora a constituit, respectiv, 12,5% (în anul 2011 – 10,6%) și 4,6% (3,2%). Totodată, nivelul de mortalitate a bovinelor a scăzut și a constituit 3,2% (în anul 2011 – 3,4%).

Creșterea șeptelului mediu anual de vaci cu 2% și productivității lor cu 4% a asigurat majorarea producției laptelui cu 6%. Majorarea producției de lapte de vacă s-a înregistrat în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare: UTA Găgăuzia – cu 24%, Centru – cu 15% și Nord – cu 4%. Totodată, producția de lapte de vacă s-a micșorat în municipiul Chișinău cu 34% și în regiunea de dezvoltare Sud cu 13%.

Majorarea efectivului mediu de găini ouătoare în întreprinderile agricole, în condițiile scăderii productivității lor, a asigurat creșterea producției de ouă numai cu 0,4%.

La sfîrșitul anului de raport existența nutrețurilor (în unități nutritive), calculat la un cap convențional în vite mari, a constituit în întreprinderile agricole 6,1 chintale (cu 18% mai puțin față de sfîrșitul anului 2011).

3.3. Investiții în active materiale pe termen lung

În ianuarie-decembrie 2012 investițiile realizate în economia națională au constituit 16456,5 mil. lei (în prețuri curente), sau 95,9% (în prețuri comparabile) comparativ cu anul 2011.

Investițiile realizate în economia națională pe elemente de structură tehnologică se prezintă astfel:

	Ianuarie-decembrie 2012			Informativ: ianuarie-decembrie 2011 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- decembrie 2011	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	16456,5	95,9	100,0	100,0
din care:				
lucrări de construcții-montaj	8482,4	98,7	51,5	47,9
utilaje și mașini, mijloace de transport	7248,6	98,9	44,0	45,3
alte cheltuieli	725,5	61,9	4,5	6,8

În ianuarie-decembrie 2012 investițiile concentrate în lucrările de construcții-montaj au însumat 8482,4 mil. lei, fiind în descreștere cu 1,3% comparativ cu anul precedent. Investițiile în utilaje, mașini și mijloace de transport au însumat 7248,6 mil. lei (reprezentînd 44,0% din total), fiind în descreștere cu 1,1% față de anul 2011.

În ianuarie-decembrie 2012 se constată creșterea ponderii la lucrările de construcții-montaj cu 3,6 puncte procentuale, cota-parte a investițiilor în utilaje, mașini și mijloace de transport și în alte cheltuieli în total investiții a scăzut cu 1,3 puncte procentuale, respectiv 2,3 puncte procentuale.

Analiza structurii investiționale pe forme de proprietate a arătat că intensificarea activității investiționale s-a produs, în fond, din contul sectorului privat al economiei naționale. Agenții economici și persoanele fizice ai sectorului nominalizat au valorificat 6604,1 mil. lei investiții, ceea ce constituie 40,1% din volumul total al investițiilor realizate. Comparativ cu anul 2011 acest volum a scăzut cu 16,7% (în prețuri comparabile).

Întreprinderilor din sectorul public le-au revenit 37,1% din investițiile utilizate în total pe țară, sau 6110,9 mil. lei, fiind în creștere cu 22,3% față de realizările perioadei respective a anului precedent.

Întreprinderilor mixte și celor cu proprietate străină le-au revenit 21,2% din investițiile utilizate în total pe țară, sau cu 1,9 puncte procentuale mai puțin față de realizările anului 2011.

Structura investițiilor pe forme de proprietate se prezintă după cum urmează:

	ianuarie-decembrie 2012			Informativ: ianuarie-decembrie 2011 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- decembrie 2011	total	
Investiții în active materiale pe termen lung - total	16456,5	95,9	100,0	100,0
din care pe forme de proprietate:				
Publică	6110,9	122,3	37,1	29,1
Privată	6604,1	83,3	40,1	46,2
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	251,0	92,7	1,5	1,6
Străină	1224,3	76,7	7,4	9,3
A întreprinderilor mixte	2266,2	95,9	13,8	13,8

Pentru realizarea procesului investițional în ianuarie-decembrie 2012 au fost însușite preponderent mijloacele proprii ale agenților economici și populației, constituind 9645,8 mil. lei investiții, cota-parte a cărora a constituit 58,6% din volumul total al mijloacelor utilizate, totodată volumul lor a scăzut cu 8,7% față de nivelul înregistrat în anul 2011.

În ianuarie-decembrie 2012, pentru asigurarea necesităților investiționale din contul surselor bugetare au fost utilizate 1920,6 mil. lei, sau 11,6% din total investiții, fiind în creștere față de perioada similară a anului 2011 cu 25,8% (în prețuri comparabile).

Ponderea mijloacelor investitorilor străini s-a micșorat cu 1,5 puncte procentuale față de realizările din anul 2011, constituind 7,4% în volumul total al investițiilor utilizate.

Structura investițiilor în active materiale pe surse de finanțare se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-decembrie 2012			Informativ: ianuarie-decembrie 2011 în % față de total
	Realizări, mil. lei	În % față de:		
		ianuarie- decembrie 2011	total	
Investiții în active materiale pe termen lung - total	16456,5	95,9	100,0	100,0
din care, finanțate din contul:				
bugetului de stat	1271,4	166,4	7,7	4,5
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	649,2	85,0	3,9	4,5
mijloacelor proprii ale agenților economici și populației	9645,8	91,3	58,6	61,6
mijloacelor investitorilor străini	1210,1	79,7	7,4	8,9
altor surse	3680,1	103,9	22,4	20,5

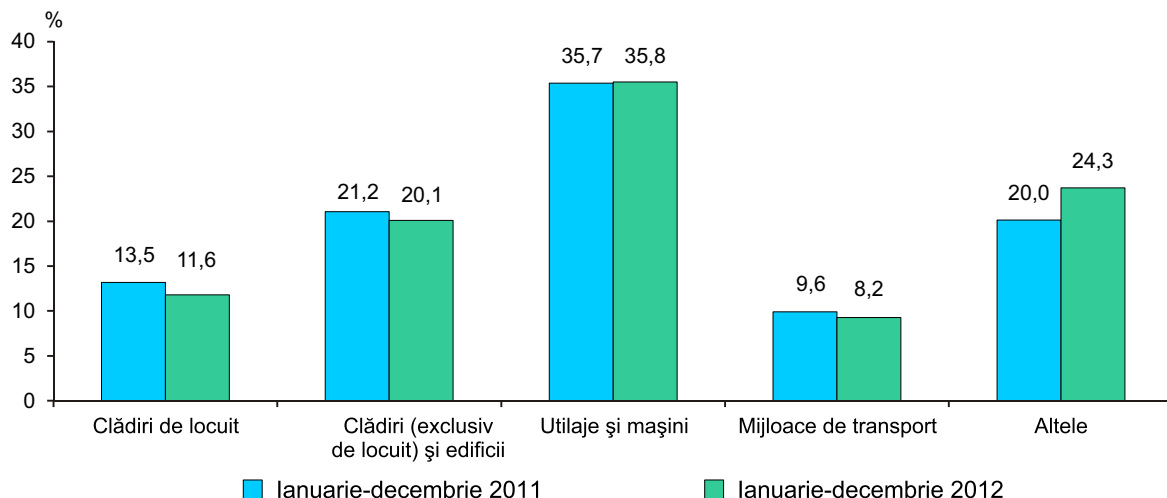
Analiza structurii investițiilor pe tipuri de mijloace fixe arată, că volumul considerabil al investițiilor a revenit valorii utilajelor, mașinilor și mijloacelor de transport, cota-parte a cărora în totalul investițiilor realizate a constituit 44,0% (comparativ cu 45,3% în anul 2011).

Ponderea investițiilor utilizate la construcția clădirilor și edificiilor a constituit 31,7% din volumul total al investițiilor însușite (din care 11,6% – clădirilor de locuit și 20,1% – altor clădiri și edificii), sau cu 3,0 puncte procentuale mai puțin decât în perioada similară a anului precedent.

Structura investițiilor în active materiale pe tipuri de mijloace fixe se prezintă astfel:

	ianuarie-decembrie 2012			Informativ: ianuarie-decembrie 2011 în % față de total
	Realizări, mil. lei	În % față de:		
		ianuarie- decembrie 2011	total	
Investiții în active materiale pe termen lung - total	16456,5	95,9	100,0	100,0
din care:				
clădiri de locuit	1910,4	82,8	11,6	13,5
clădiri (exclusiv de locuit) și edificii	3304,3	90,9	20,1	21,2
utilaje, mașini și mijloace de transport	7248,6	98,9	44,0	45,3
alte	3993,2	116,0	24,3	20,0

Structura investițiilor în active materiale pe termen lung pe tipuri de mijloace fixe

În ianuarie-decembrie 2012 din volumul total al investițiilor în construcția locativă au fost însușite 1910,4 mil. lei sau 11,6% din totalul investițiilor în active materiale și fiind în descreștere cu 17,2% față de perioada respectivă a anului precedent.

Construcția de locuințe. În ianuarie-decembrie 2012 au fost date în folosință 4,7 mii apartamente noi cu suprafața totală de 529 mii m², ceea ce a constituit 90% față de nivelul anului 2011.

Darea în folosință a clădirilor de locuit se prezintă astfel:

	ianuarie-decembrie 2012				Informativ: ianuarie-decembrie 2011 în % față de total
	Apartamente construite, mii unități	suprafața totală			
		mii m ²	în % față de:		
			ianuarie-decembrie 2011	total	
Total	4,7	529,0	90,0	100,0	100,0
din care de beneficiari individuali	1,9	284,7	91,9	53,8	52,6
din aceștia în:					
mediul urban	1,1	177,9	88,1	62,5	65,2
mediul rural	0,8	106,8	99,2	37,5	34,8

Din contul mijloacelor proprii ale populației în ianuarie-decembrie 2012 au fost date în folosință 1,9 mii case de locuit individuale cu suprafața totală de 284,7 mii m², constituind 53,8% din volumul total al locuințelor date în folosință în total pe țară, fiind în descreștere cu 8,1% față de anul 2011.

În numărul total al caselor de locuit individuale predomină construcția caselor cu un nivel, cota-parte a cărora a constituit în total pe țară 67,6%, în localitățile urbane și rurale respectiv 56,1% și 82,6%.

Activitatea în antrepriză. În ianuarie-decembrie 2012 volumul lucrărilor executate de organizațiile cu genul principal de activitate „Construcții” a constituit 5421,3 mil. lei și a constituit 96% (în prețuri comparabile) față de nivelul înregistrat în anul 2011.

Volumul considerabil de lucrări a fost realizat de către agenții economici cu forma de proprietate privată, care au executat lucrări în antrepriză în sumă de 4498,6 mil. lei (83,0% din volumul total al lucrărilor în antrepriză executate) sau 93,2% față de anul 2011.

Evoluția și structura lucrărilor de construcții, realizate în antrepriză pe forme de proprietate ale organizațiilor-executante în ianuarie-decembrie 2012 se prezintă astfel:

	Realizări, mil. lei	În % față de:		Informativ: ianuarie-decembrie 2011 în % față de total
		ianuarie-decembrie 2011	total	
Total	5421,3	96,0	100,0	100,0
din care pe forme de proprietate:				
Publică	207,6	101,9	3,8	3,6
Privată	4498,6	93,2	83,0	86,4
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	396,6	107,4	7,3	6,5
Străină	210,8	154,0	3,9	2,4
A întreprinderilor mixte (cu participare străină)	107,7	97,3	2,0	1,0

Datele privind lucrările de construcții pe elemente de structură și obiecte de construcții în ianuarie-decembrie 2012 se prezintă după cum urmează:

	ianuarie-decembrie 2012			Informativ: ianuarie-decembrie 2011 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie-decembrie 2011	total	
Volumul lucrărilor de construcții executate – total	5421,3	96,0	100,0	100,0
din care:				
Pe elemente de structură:				
construcții noi	3165,1	96,5	58,4	58,1
reparații capitale	1076,5	91,6	19,9	20,8
lucrări de întreținere și reparații curente	1018,9	99,1	18,8	18,2
alte lucrări	160,7	99,1	3,0	2,9
Pe obiecte de construcții				
clădiri rezidențiale	1503,0	102,5	27,7	26,0
clădiri nerezidențiale	1619,4	88,1	29,9	32,6
construcții ingineresti	2138,2	98,1	39,4	38,6

Pe elemente de structură a lucrărilor executate, predomină efectuarea lucrărilor de construcții noi, realizate în volum de 3165,1 mil. lei, și a scăzut cu 3,5% față de anul 2011. Lucrărilor de reparații capitale și curente în anul 2012 le-au revenit 2095,4 mil. lei, la care s-au înregistrat scăderi respectiv cu 8,4% și 0,9% față de anul precedent.

Pe obiecte de construcții, volumul lucrărilor de construcții s-a majorat la clădirile rezidențiale cu 2,5% față de anul 2011. La clădirile nerezidențiale și construcții ingineresti, volumul lucrărilor de construcții a scăzut cu 11,9%, respectiv cu 1,9% față de anul 2011.

3.4. Transporturi

În anul 2012 **întreprinderile de transport feroviar, auto¹, fluvial și aerian au transportat mărfuri** în volum de 9785,3 mii tone, sau 97,3% din volumul realizat în anul 2011. Diminuarea volumelor de mărfuri transportate a fost condiționată, în principal, de reducerea acestora la întreprinderile de transport feroviar (-9,5%), fluvial (-3,3%) și aerian (-1,9%) pe când la întreprinderile de transport auto¹ s-au înregistrat majorări ale volumelor de mărfuri transportate cu 3,1%.

Tendențe similare au fost caracteristice și pentru **parcursul mărfurilor**, realizat de întreprinderile de transport, care în anul 2012 a totalizat 3579,6 mil. tone-km, sau 96,7% din nivelul înregistrat în anul precedent. Reducerea parcursului mărfurilor s-a marcat, de asemenea, la întreprinderile de transport feroviar (-19,7%) și fluvial (-1,2%), totodată la întreprinderile de transport auto¹ și aerian acesta a fost în creștere, respectiv cu 4,5% și 0,9%.

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor în anul 2012, pe moduri de transport, se prezintă după cum urmează:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de 2011	mil. tone-km	în % față de 2011
Întreprinderi de transport – total	9785,3	97,3	3579,6	96,7
din care:				
feroviar	4122,7	90,5	960,6	80,3
auto ¹	5516,8	103,1	2616,9	104,5
fluvial	144,2	96,7	0,4	98,8
aerian	1,6	98,1	1,7	100,9

În anul 2012 întreprinderile de transport auto¹ au transportat 5516,8 mii tone de mărfuri, cu 3,1% mai mult față de anul precedent.

Volumul de mărfuri transportate cu transportul auto și parcursul mărfurilor în anul 2012, pe regiuni de dezvoltare, se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de 2011	mil. tone-km	în % față de 2011
Întreprinderi de transport auto¹ – total	5516,8	103,1	2616,9	104,5
din care:				
Mun. Chișinău	2632,2	97,4	1501,1	100,7
Nord	1242,7	89,1	415,2	104,0
Centru	1333,8	144,8	444,4	120,3
Sud	257,6	92,6	227,3	109,1
UTA Găgăuzia	50,5	92,3	28,9	75,3

Ponderi considerabile în volumul total de mărfuri transportate cu transportul auto revin întreprinderilor de transport din municipiul Chișinău (47,7%), regiunile Centru (24,2%) și Nord (22,5%).

Cu mijloacele de transport feroviar în anul 2012 au fost transportate 4122,7 mii tone de mărfuri, volum inferior celui înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2011 cu 9,5%. În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele grupe de mărfuri: metale feroase și fier vechi – 27,0% (în anul 2011 – 22,8%), materiale de construcție și ciment – 22,5% (în anul 2011 – 16,4%), cereale și produse de panificație – 20,2% (în anul 2011 – 36,1%).

În transportul feroviar s-a majorat durata medie de staționare în stațiile tehnice a vagoanelor de marfă în tranzit, de la 30,05 ore în anul 2011 la 41,84 ore în anul 2012, durata medie de rotație a vagoanelor de marfă respectiv – de la 6,83 zile la 8,12 zile și durata medie de staționare a vagoanelor de marfă la operațiile de încărcare-descărcare respectiv – de la 37,83 ore la 42,14 ore.

În anul 2012, comparativ cu anul precedent s-au marcat creșteri la numărul de **pasageri transportați** cu transportul public (+0,8%) și la **parcursul pasagerilor** (+2,1%).

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor în anul 2012, pe moduri de transport public, se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de 2011	mil. pasageri-km	în % față de 2011
Total	239044,4	100,8	4440,5	102,1
din care:				
transportul feroviar	4340,9	92,1	347,2	95,6
autobuze și microbuze	117059,1	101,6	2809,8	102,8
transportul fluvial	115,7	94,4	0,2	94,4
transportul aerian	673,0	96,1	874,8	104,5
taximetre	3421,6	83,7	68,4	85,0
troleibuze	113434,1	101,1	340,1	101,5

¹ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

Cu autobuze și microbuze în anul 2012 au fost transportați 117,1 mil. pasageri, cu 1,6% mai mult decât în anul precedent.

Numărul de pasageri transportați cu autobuze și microbuze și parcursul pasagerilor în anul 2012, pe regiuni de dezvoltare, se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de 2011	mil. pasageri-km	în % față de 2011
Total	117059,1	101,6	2809,8	102,8
din care:				
Mun. Chișinău	74783,4	103,2	1685,8	104,3
Nord	15329,4	91,5	390,5	100,3
Centru	17128,6	107,4	499,7	104,6
Sud	8362,4	96,9	181,4	104,3
UTA Găgăuzia	1455,3	100,5	52,4	69,1

Ponderi semnificative în numărul total de pasageri transportați cu autobuze și microbuze dețin agenții transportatori din municipiul Chișinău (63,9%), regiunile Centru (14,6%) și Nord (13,1%).

3.5. Comunicații

Servicii de comunicații. În anul 2012, comparativ cu anul 2011, a sporit numărul corespondenței poștale (+6,5%), pensiilor, subvențiilor și indemnizațiilor plătite prin intermediul oficiilor poștale (+0,3%). Totodată, s-a diminuat numărul de expedieri a ziarelor și revistelor (-5,8%), telegramelor (-4,7%), mandatelor bănești poștale și telegrafice (-3,5%), coletelor (-1,0%).

Numărul de convorbiri telefonice, realizate prin rețeaua telefonică fixă, în anul 2012 s-a majorat cu 12,8% față de anul 2011, pe seama creșterii numărului de convorbiri interurbane (+16,2%).

Evoluția volumului de servicii pe tipuri de comunicații se prezintă astfel:

	2012		Informativ: 2011 în % față de 2010
	mii unități	în % față de 2011	
Expedieri poștale (trafic de ieșire):			
ziare și reviste (abonamente și vânzare cu bucată)	20500,7	94,2	91,6
corespondență	47717,7	106,5	106,9
colete	172,2	99,0	de 2,2 ori
mandate bănești poștale și telegrafice	107,4	96,5	97,3
telegrame	30,4	95,3	79,3
Pensii, subvenții și indemnizații plătite	8957,8	100,3	102,4
Convorbiri telefonice prin rețeaua telefonică fixă:			
interurbane (naționale)	225730	116,2	91,3
internaționale	19074	83,9	86,3
Conectări telefonice prin rețeaua telefonică fixă, mii ore:			
interurbane (naționale)	7230,8	102,5	87,7
internaționale	1052,4	88,1	86,8

Mijloace de telefonie fixă. La 31 decembrie 2012 în rețeaua publică au fost în funcțiune 1123,2 mii posturi telefonice principale, din care 1019,7 mii - la domiciliu.

Numărul posturilor telefonice principale în rețeaua publică se prezintă după cum urmează:

	Existent la 31.12.2012	În % față de 31.12.2011	Informativ: 31.12.2011 în % față de 31.12.2010
Posturi telefonice principale în rețeaua publică – total, mii unități	1123,2	99,6	100,3
din care, în:			
rețeaua urbană	602,1	99,0	100,0
inclusiv la domiciliu	515,6	99,3	100,3
rețeaua rurală	521,1	100,3	100,6
inclusiv la domiciliu	504,1	100,3	100,7

3.6. Turism

3.6.1. FRECVENTAREA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ COLECTIVĂ CU FUNCȚIUNI DE CAZARE

În anul 2012 structurile de cazare turistică colective au fost frecventate de 268,2 mii de turiști, din care 179,2 mii de turiști moldoveni (66,8% din total) și 89,0 mii de turiști străini (33,2%). Comparativ cu anul 2011, s-a majorat numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective (+8,0%), pe seama creșterii acestuia la vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă (+53,0%), hoteluri și moteluri (+15,2%), structuri de întremare (+7,4%).

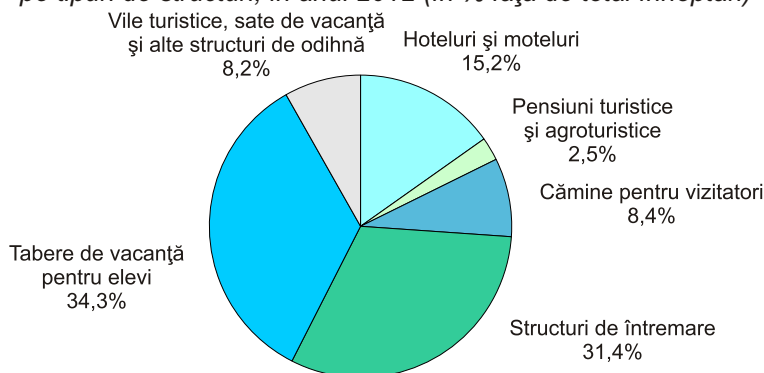
Numărul de turiști cazați la structurile de primire turistică colective se prezintă astfel:

	2012		2012 în % față de 2011	
	turiști	din care, nerezidenți	turiști	din care, nerezidenți
Total	268189	88956	108,0	118,6
din care:				
Hoteluri și moteluri	119530	78893	115,2	117,5
Pensiuni turistice și agroturistice	11570	3881	98,9	160,6
Cămine pentru vizitatori	13367	1791	88,5	108,9
Structuri de întremare	31156	567	107,4	108,0
Tabere de vacanță pentru elevi	53044	35	84,3	100,0
Vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă	39522	3789	153,0	117,3

Ponderi mai însemnate în numărul total de turiști străini cazați la structurile de primire turistică colective le-au revenit turiștilor din România (19,7%), Federația Rusă (10,4%), Ucraina (9,2%), Statele Unite ale Americii (7,1%), Turcia (6,5%), Germania (6,2%), Italia (5,6%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (3,7%), Polonia (2,6%), Franța (2,4%), Israel (1,9%), Bulgaria (1,5%), Suedia (1,3%), Belarus (1,3%), Austria (1,3%), Olanda (1,1%) și Spania (1,0%).

La structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în anul 2012, au fost înregistrate 1462,4 mii de înnoptări ale turiștilor, cu 2,7% mai mult față de anul 2011. În numărul total de înnoptări înregistrate la structurile de primire turistică colective, ponderea cea mai mare o dețin înnoptările cetățenilor moldoveni (87,0%).

Înnoptări în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, pe tipuri de structuri, în anul 2012 (în % față de total înnoptări)

În anul 2012 indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune pe total structuri de primire turistică colective a constituit 30,7%, inclusiv la structuri de întremare – 66,8%, la cămine pentru vizitatori – 53,5%, la tabere de vacanță pentru elevi – 35,7%, la pensiuni turistice și agroturistice – 16,6%, la hoteluri și moteluri – 15,8 %, la vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă – 14,7 %.

3.6.2. TURISMUL ORGANIZAT DE AGENȚIILE DE TURISM ȘI TUROPERATORI

În anul 2012 agențiile de turism și turoperatorii au acordat servicii turistice la 194,0 mii de turiști și excursioniști, cu 5,0% mai mult decât în anul 2011.

Numărul de turiști și excursioniști după scopul vizitelor, se prezintă după cum urmează:

	2012		2012 în % față de 2011	
	turiști și excursioniști	turiști-zile	turiști și excursioniști	turiști-zile
Total	193951	1480916	105,0	108,1
Turism receptor				
(primirea cetățenilor străini în țară) – total	12797	37726	118,6	116,8
din care, în scopuri de:				

	2012		2012 în % față de 2011	
	turiști și excursioniști	turiști-zile	turiști și excursioniști	turiști-zile
odihnă, recreere și agrement	7025	15739	119,2	134,0
afaceri și profesionale	5190	14397	119,9	112,3
tratament	582	7590	102,8	98,2
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate) – total	146791	1104381	107,9	105,4
din care, în scopuri de:				
odihnă, recreere și agrement	142909	1072245	107,7	105,0
afaceri și profesionale	1374	6809	153,0	157,0
tratament	1641	18418	102,8	111,0
alte scopuri	867	6909	93,0	108,5
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic)	34363	338809	91,0	117,0

În anul 2012, comparativ cu anul precedent, s-a majorat numărul de turiști și excursioniști participanți la turismul receptor și emițător, respectiv cu 18,6% și 7,9%, pe când la turismul intern numărul acestora s-a diminuat cu 9,0%.

Din cei 12,8 mii de turiști și excursioniști străini, care au vizitat Republica Moldova în anul 2012 și au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor 54,9% au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement, 40,6% - de afaceri și profesionale, 4,5% - de tratament.

Prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor în anul 2012 au plecat în străinătate 146,8 mii de turiști și excursioniști, cu 7,9% mai mult comparativ cu anul 2011. Majoritatea cetățenilor moldoveni au plecat în străinătate în scopuri de odihnă, recreere și agrement (97,4%).

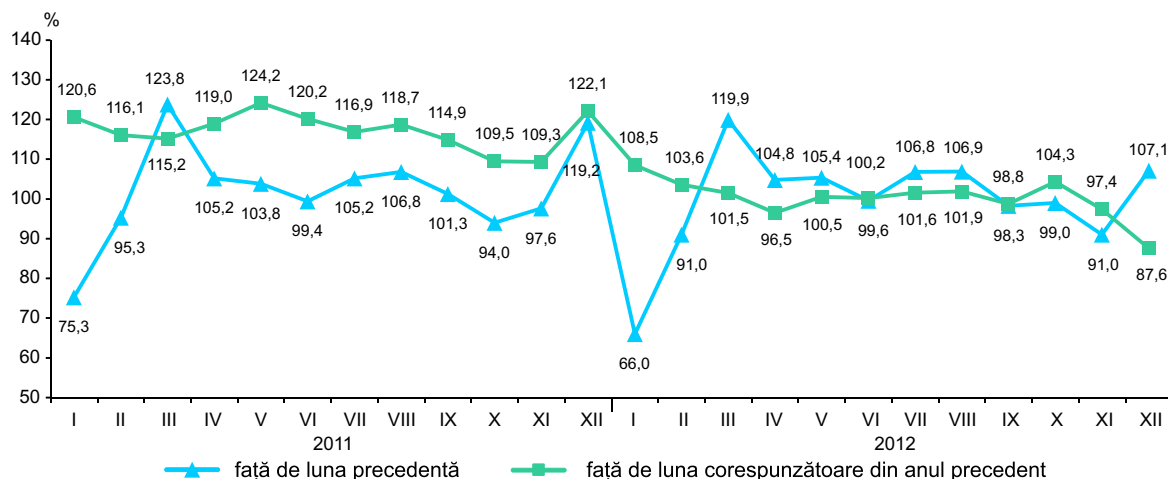
Numărul de turiști și excursioniști străini care au vizitat Republica Moldova și turiști și excursioniști moldoveni care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, în anul 2012, se prezintă astfel:

	Turiști și excursioniști străini sosiți în țară		Turiști și excursioniști moldoveni plecați în străinătate	
	total	în % față de total	total	în % față de total
Total	12797	100,0	146791	100,0
din care:				
Federația Rusă	2204	17,2	326	0,2
România	1782	13,9	12931	8,8
Germania	1275	10,0	320	0,2
Ucraina	987	7,7	9689	6,6
Turcia	819	6,4	51411	35,0
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	664	5,2	100	0,1
Italia	622	4,9	951	0,6
Statele Unite ale Americii	534	4,2	127	0,1
Polonia	505	3,9	418	0,3
Bulgaria	401	3,1	51415	35,0
Olanda	288	2,3	75	0,1
Austria	269	2,1	1100	0,7
Suedia	207	1,6	26	0,0
Japonia	193	1,5	28	0,0
Israel	163	1,3	308	0,2
Franța	155	1,2	1046	0,7
Slovacia	130	1,0	33	0,0
Belgia	129	1,0	61	0,1
Republica Cehă	93	0,7	1545	1,1
Elveția	92	0,7	88	0,1
Grecia	78	0,6	5726	3,9
China	75	0,6	600	0,4
Egipt	6	0,1	3348	2,3
Alte țări	1126	8,8	5119	3,5

3.7. Comerț și servicii

În luna decembrie 2012 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** a înregistrat o creștere de 7,1% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și o scădere de 12,4 % comparativ cu luna decembrie 2011.

Evoluția lunară a indicilor volumului cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul

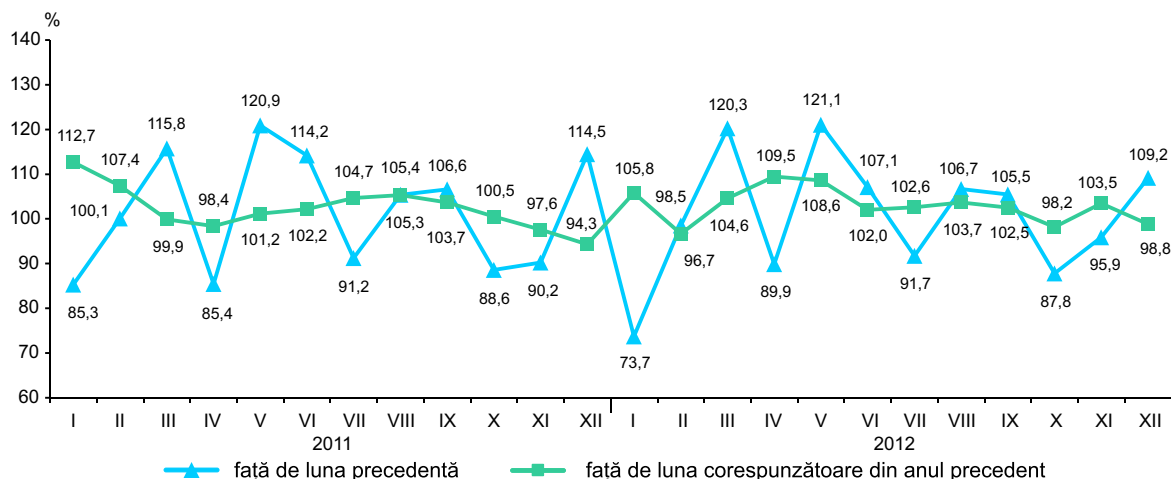
În anul 2012 **volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul** s-a diminuat cu 0,5% (în prețuri comparabile) față de anul precedent.

Indicii volumului cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul și serviciile de piață prestate populației, conform CAEM Rev.1.1.

Activitatea economică	Decembrie 2012 în % față de:		2012 în % față de 2011 ¹
	noiembrie 2012 ¹	decembrie 2011 ¹	
Comerț cu amănuntul	107,1	87,6	99,5
Servicii de piață prestate populației	109,2	98,8	103,1

În luna decembrie 2012 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** a fost în creștere cu 9,2% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și în scădere cu 1,2% comparativ cu luna decembrie 2011.

Evoluția lunară a indicilor volumului cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației

În anul 2012 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** s-a majorat cu 3,1% (în prețuri comparabile) față de anul anterior.

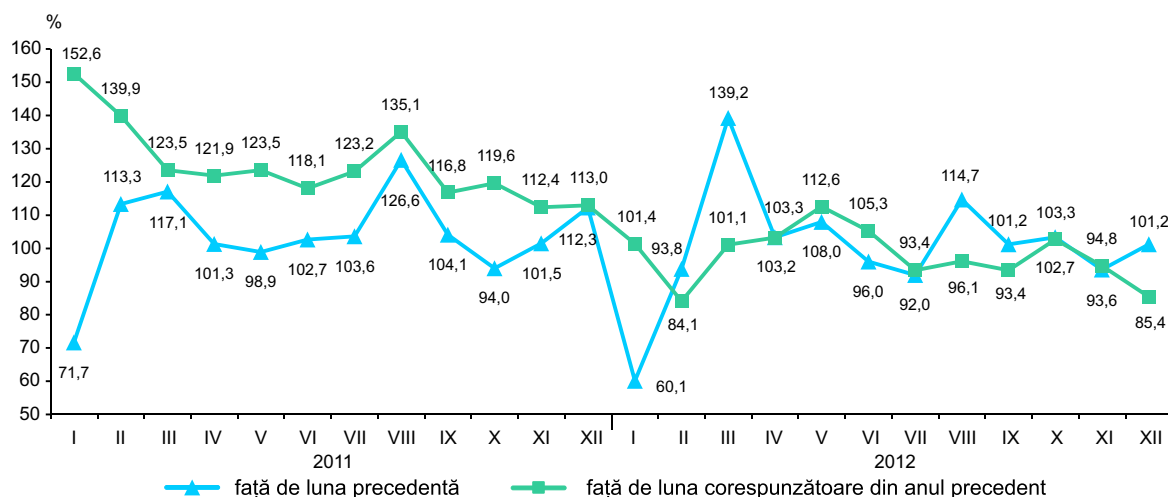
¹ În prețuri comparabile

*Indicii valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata
și serviciile de piață prestate în special întreprinderilor,
conform CAEM Rev.1.1.*

Activitatea economică	Decembrie 2012 în % față de:		2012 în % față de 2011 ¹
	noiembrie 2012 ¹	decembrie 2011 ¹	
Comerț cu ridicata	101,2	85,4	97,5
Servicii de piață prestate în special întreprinderilor	111,1	87,0	98,7

În luna decembrie 2012 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata** a înregistrat o creștere de 1,2% (în prețuri curente) față de luna precedentă și o diminuare de 14,6% comparativ cu luna decembrie 2011.

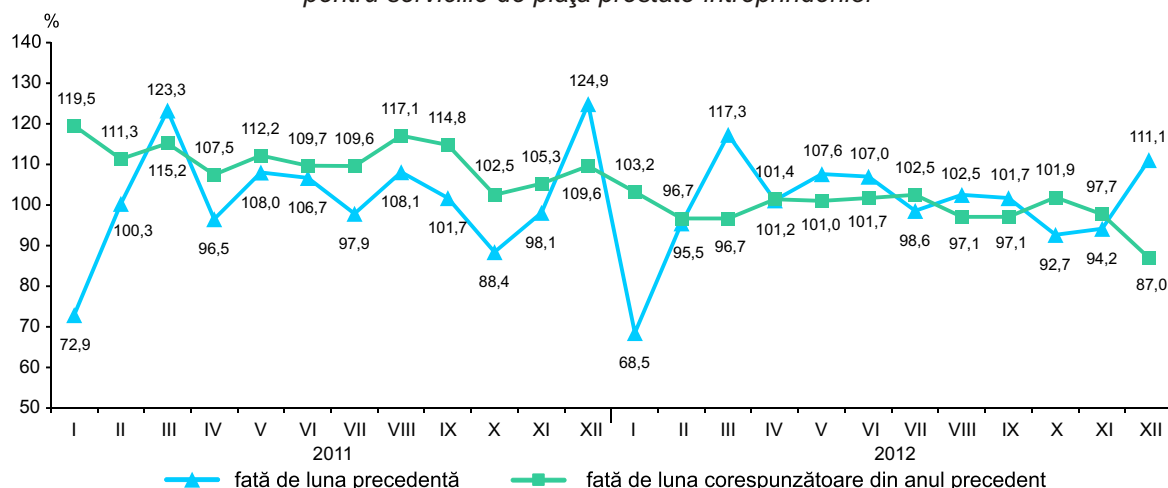
*Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri
pentru comerțul cu ridicata*

În anul 2012 **valoarea cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata** s-a micșorat cu 2,5% (în prețuri curente) comparativ cu anul 2011.

În luna decembrie 2012 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate, în special, întreprinderilor** a înregistrat o creștere de 11,1% (în prețuri curente) față de luna precedentă și o scădere de 13,0% comparativ cu luna decembrie 2011.

*Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri
pentru serviciile de piață prestate întreprinderilor*

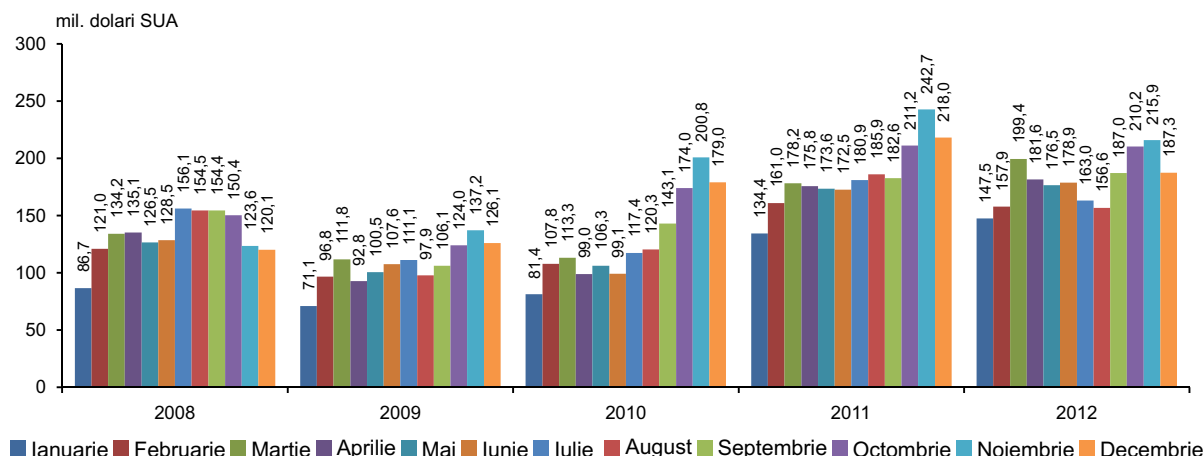
În anul 2012 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate, în special, întreprinderilor** s-a diminuat cu 1,3% (în prețuri curente) față de anul precedent.

¹ În prețuri curente

3.8. Comerț exterior

Exporturile de mărfuri realizate în luna decembrie 2012 s-au cifrat la 187,3 mil. dolari SUA, cu 13,2% mai puțin față de luna precedentă și cu 14,1% - comparativ cu luna decembrie 2011.

Evoluția lunară a exporturilor

În anul 2012 **exporturile de mărfuri** au totalizat 2161,8 mil. dolari SUA, volum inferior celui realizat în anul 2011 cu 2,5%.

Exporturile de mărfuri autohtone au constituit 1389,6 mil. dolari SUA (64,3% din total exporturi), înregistrând o creștere de 14,4% față de anul 2011, care a contribuit la sporirea exporturilor cu 7,9%.

Reexporturile de mărfuri au avut o valoare de 772,2 mil. dolari SUA, care echivalează cu o cotă de 35,7% în total exporturi. Comparativ cu anul 2011 reexporturile de mărfuri s-au diminuat cu 22,9%.

	2012		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor și importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2011	2011	2012	2011	2012
EXPORT – total	2161,8	97,5	100,0	100,0	43,8	-2,5
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	1013,4	93,6	48,8	46,9	23,0	-3,2
țările CSI	928,0	100,9	41,5	42,9	19,1	0,4
alte țări	220,4	102,7	9,7	10,2	1,7	0,3
IMPORT – total	5213,1	100,4	100,0	100,0	34,7	0,4
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	2318,7	102,8	43,5	44,5	14,3	1,2
țările CSI	1623,8	94,8	33,0	31,1	11,9	-1,7
alte țări	1270,6	104,0	23,5	24,4	8,5	0,9
BALANȚA COMERCIALĂ – total	-3051,3	102,6	100,0	100,0	x	x
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	-1305,3	111,3	39,4	42,8	x	x
țările CSI	-695,8	87,6	26,7	22,8	x	x
alte țări	-1050,2	104,3	33,9	34,4	x	x

Exporturile de mărfuri destinate **țărilor Uniunii Europene (UE-27)** au însumat 1013,4 mil. dolari SUA (cu 6,4% mai puțin față de anul 2011), deținând o cotă de 46,9% în total exporturi (48,8% în anul 2011).

Țările CSI au fost prezente în **exporturile** Moldovei cu o pondere de 42,9% (în anul 2011– 41,5%), ce corespunde unei valori de 928,0 mil. dolari SUA. Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au majorat cu 0,9%, comparativ cu anul 2011.

Primele 29 de țări-partenere în derularea exporturilor, care dețineau 96,5% din volumul total, au fost:

	2012		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2011	2011	2012	2011	2012
EXPORT – total	2161,8	97,5	100,0	100,0	43,8	-2,5
din care:						
Federația Rusă	655,0	104,7	28,2	30,3	14,4	1,3
România	356,7	94,8	17,0	16,5	8,4	-0,9

	2012		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2011	2011	2012	2011	2012
Italia	202,4	94,1	9,7	9,4	4,4	-0,6
Ucraina	122,4	80,0	6,9	5,7	4,0	-1,4
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	83,9	82,5	4,6	3,9	1,3	-0,8
Belarus	80,7	106,7	3,4	3,7	-0,3	0,2
Polonia	74,2	86,3	3,9	3,4	2,5	-0,5
Germania	70,2	65,9	4,8	3,2	2,0	-1,6
Turcia	56,1	76,5	3,3	2,6	0,4	-0,8
Kazahstan	50,3	110,7	2,1	2,3	1,0	0,2
Bulgaria	33,8	100,1	1,5	1,6	1,0	0,0
Franța	30,2	125,6	1,1	1,4	0,0	0,3
Statele Unite ale Americii	30,0	120,4	1,1	1,4	0,2	0,2
Ungaria	28,7	123,3	1,1	1,3	1,0	0,2
Noua Zeelandă	26,7	de 5,0 ori	0,2	1,2	0,3	1,0
Irak	22,7	de 2,4 ori	0,4	1,1	0,0	0,6
Georgia	18,4	139,2	0,6	0,9	0,1	0,2
Austria	17,9	143,2	0,6	0,8	0,1	0,2
Republica Cehă	16,9	149,9	0,5	0,8	0,2	0,3
Olanda	16,7	96,1	0,8	0,8	0,4	0,0
Spania	15,0	de 7,8 ori	0,1	0,7	0,1	0,6
Lituania	14,9	79,7	0,8	0,7	0,5	-0,2
Grecia	13,3	55,5	1,1	0,6	0,4	-0,5
Belgia	9,5	102,5	0,4	0,4	0,1	0,0
China	8,3	de 2,1 ori	0,2	0,4	0,1	0,2
Afganistan	8,2	150,8	0,2	0,4	0,3	0,1
Uzbekistan	8,2	142,0	0,3	0,4	0,1	0,1
Slovacia	5,9	93,7	0,3	0,3	0,1	0,0
Portugalia	5,6	162,3	0,2	0,3	0,2	0,1

Analiza evoluției exporturilor pe țări în anul 2012, comparativ cu anul 2011 relevă, că majorarea livrărilor către Federația Rusă (+4,7%), Noua Zeelandă (de 5,0 ori), Irak (de 2,4 ori), Spania (de 7,8 ori), Franța (+25,6%), Republica Cehă (+49,9%), Belarus (+6,7%), Kazahstan (+10,7%), Statele Unite ale Americii (+20,4%), Ungaria (+23,3%), Georgia (+39,2%), Austria (+43,2%), China (de 2,1 ori), Afganistan (+50,8%), Uzbekistan (+42,0%) și Portugalia (+62,3%) a contribuit la creșterea pe total exporturi cu 5,8%.

Totodată, s-au diminuat exporturile către Germania (-34,1%), Ucraina (-20,0%), România (-5,2%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (-17,5%), Turcia (-23,5%), Italia (-5,9%), Polonia (-13,7%), Grecia (-44,5%) și Lituania (-20,3%), atenuînd astfel creșterea pe total exporturi cu 7,3%.

Exporturile de mărfuri structurate conform Clasificării Standard de Comerț Internațional se prezintă astfel:

	2012		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2011	2011	2012	2011	2012
EXPORT – total	2161,8	97,5	100,0	100,0	43,8	-2,5
din care:						
Produse alimentare și animale vii	437,8	98,1	20,1	20,3	3,8	-0,4
Animale vii	8,7	106,8	0,4	0,4	-0,2	0,0
Carne și preparate din carne	21,7	100,1	1,0	1,0	0,7	0,0
Produse lactate și ouă de păsări	9,7	90,6	0,5	0,5	0,2	-0,1
Cereale și preparate pe bază de cereale	51,9	60,3	3,9	2,4	0,5	-1,5
Legume și fructe	279,8	99,7	12,6	12,9	3,4	0,0
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	37,3	de 2,4 ori	0,7	1,7	-1,0	1,0
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	3,8	124,7	0,1	0,2	0,0	0,0
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	21,6	122,9	0,8	1,0	0,1	0,2
Produse și preparate alimentare diverse	3,2	120,7	0,1	0,2	0,1	0,0
Băuturi și tutun	249,0	118,8	9,5	11,5	0,3	1,8

	2012		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2011	2011	2012	2011	2012
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	214,8	118,7	8,2	9,9	0,2	1,5
Tutun brut și prelucrat	34,2	119,1	1,3	1,6	0,1	0,3
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	166,0	58,2	12,9	7,7	9,1	-5,4
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	5,2	90,6	0,2	0,2	0,1	0,0
Semințe și fructe oleaginoase	98,7	54,8	8,1	4,6	5,9	-3,7
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	6,4	100,2	0,3	0,3	0,3	0,0
Lemn și plută	1,0	87,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Pastă de hîrtie și deșeuri de hîrtie	1,5	83,9	0,1	0,1	0,0	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuioar și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	1,6	44,6	0,2	0,1	0,2	-0,1
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	16,6	128,5	0,6	0,8	0,2	0,2
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	31,3	44,6	3,2	1,4	2,4	-1,8
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	3,7	105,1	0,2	0,2	0,0	0,0
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	15,5	64,5	1,1	0,7	1,1	-0,4
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	9,1	38,6	1,1	0,4	1,2	-0,7
Gaz și produse industriale obținute din gaz	6,4	de 12,0 ori	0,0	0,3	-0,1	0,3
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	89,8	115,6	3,5	4,1	1,9	0,5
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	89,6	115,6	3,5	4,1	1,9	0,5
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	156,6	126,0	5,6	7,2	2,9	1,5
Produse chimice organice	1,2	47,6	0,1	0,1	0,1	0,0
Produse tanante sau colorante	1,9	110,2	0,1	0,1	0,0	0,0
Produse medicinale și farmaceutice	94,2	122,1	3,5	4,3	1,1	0,8
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	46,8	162,8	1,3	2,2	1,2	0,8
Materiale plastice sub forme primare	4,4	74,8	0,3	0,2	0,3	-0,1
Materiale plastice prelucrate	6,7	97,0	0,3	0,3	0,2	0,0
Alte materiale și produse chimice	1,2	107,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	218,2	102,1	9,6	10,1	6,2	0,2
Piele, altă piele și blană prelucrate	3,1	101,0	0,1	0,2	0,1	0,0
Cauciuc prelucrat	19,0	101,1	0,8	0,9	0,8	0,0
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	11,1	123,1	0,4	0,5	0,3	0,1
Hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton	13,6	77,0	0,8	0,6	0,7	-0,2
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	92,3	117,7	3,5	4,3	2,6	0,6
Articole din minerale nemetalice	38,2	83,4	2,1	1,8	0,7	-0,3
Fier și oțel	9,5	102,3	0,4	0,4	0,3	0,0
Metale neferoase	2,6	178,6	0,1	0,1	0,1	0,1
Articole prelucrate din metal	28,8	95,3	1,4	1,3	0,6	-0,1
Mașini și echipamente pentru transport	338,8	103,3	14,8	15,7	8,8	0,5
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	9,0	76,6	0,5	0,4	0,4	-0,1

	2012		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2011	2011	2012	2011	2012
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	20,0	71,0	1,3	0,9	0,4	-0,4
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	4,0	60,0	0,3	0,2	0,2	-0,1
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	45,2	75,4	2,7	2,1	1,9	-0,6
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	1,0	129,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	4,5	42,6	0,5	0,2	0,3	-0,3
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	193,0	117,4	7,4	8,9	3,9	1,3
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	44,3	118,7	1,7	2,1	1,6	0,3
Alte echipamente de transport	17,8	de 2,1 ori	0,4	0,8	0,1	0,4
Articole manufacturate diverse	488,0	96,9	22,7	22,6	9,4	-0,7
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	8,7	103,1	0,4	0,4	0,4	0,0
Mobilă și părțile ei	91,6	110,0	3,8	4,2	2,9	0,4
Articole de voiaj; sacoșe și similare	18,3	92,5	0,9	0,9	0,3	-0,1
Îmbrăcăminte și accesorii	254,4	91,0	12,6	11,8	3,0	-1,1
Încălțăminte	39,7	80,3	2,2	1,8	1,2	-0,4
Instrumente și aparate profesionale, științifice și de control	31,3	142,7	1,0	1,5	0,7	0,4
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	0,8	127,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Alte articole diverse	43,2	106,6	1,8	2,0	0,9	0,1

Structura exporturilor de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, indică o continuă creștere a activităților tradiționale pentru economia țării noastre.

Exporturile de articole manufacturate diverse s-au situat pe primul loc, cu o pondere de 22,6% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi însemnate au deținut exporturile de îmbrăcăminte și accesorii (52,1% din total secțiune și 11,8% din total exporturi), mobilă și părțile ei (18,8% din total secțiune și 4,2% din total exporturi), încălțăminte (8,1% din total secțiune și 1,8% din total exporturi), instrumente și aparate profesionale, științifice și de control (6,4% din total secțiune și 1,5% din total exporturi), articole de voiaj; sacoșe și similare (3,7% din total secțiune și 0,9% din total exporturi).

Exporturile de produse alimentare și animale vii s-au clasat pe locul doi, reprezentând 20,3% în totalul valoric al exporturilor. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi importante au avut exporturile de legume și fructe (63,9% din total secțiune și 12,9% din total exporturi), cereale și preparate pe bază de cereale (11,8% din total secțiune și 2,4% din total exporturi), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (8,5% din total secțiune și 1,7% din total exporturi), carne și preparate din carne (4,9% din total secțiune și 1,0% din total exporturi), hrană destinată animalelor (4,9% din total secțiune și 1,0% din total exporturi), produse lactate și ouă de păsări (2,2% din total secțiune și 0,5% din total exporturi), animale vii (2,0% din total secțiune și 0,4% din total exporturi).

Exporturile de mașini și echipamente pentru transport s-au situat pe locul trei, deținând o cotă de 15,7% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi însemnate au avut exporturile de mașini și aparate electrice (57,0% din total secțiune și 8,9% din total exporturi), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (13,3% din total secțiune și 2,1% din total exporturi), vehicule rutiere (13,1% din total secțiune și 2,1% din total exporturi), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (5,9% din total secțiune și 0,9% din total exporturi), mașini generatoare de putere și echipamentele lor (2,7% din total secțiune și 0,4% din total exporturi), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (1,3% din total secțiune și 0,2% din total exporturi), mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor (1,2% din total secțiune și 0,2% din total exporturi).

Exporturile de băuturi și tutun s-au clasat pe locul patru, cu o pondere de 11,5% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri preponderente rămân a fi exporturile de băuturi alcoolice și nealcoolice (86,3% din total secțiune și 9,9% din total exporturi), tutun brut și prelucrat (13,7% din total secțiune și 1,6% din total exporturi).

Exporturile de mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă s-au situat pe locul cinci, reprezentînd 10,1% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi importante au avut exporturile de fire, țesături și articole textile (42,3% din total secțiune și 4,3% din total exporturi), articole din minerale nemetalice (17,5% din total secțiune și 1,8% din total exporturi), articole prelucrate din metal (13,2% din total secțiune și 1,3% din total exporturi), cauciuc prelucrat (8,7% din total secțiune și 0,9% din total exporturi), hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton (6,2% din total secțiune și 0,6% din total exporturi), articole din lemn, exclusiv mobilă (5,1% din total secțiune și 0,5% din total exporturi), fier și oțel (4,4% din total secțiune și 0,4% din total exporturi).

Exporturile de materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili, s-au clasat pe locul șase deținînd o cotă de 7,7% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi semnificative au deținut exporturile de semințe și fructe oleaginoase (59,5% din total secțiune și 4,6% din total exporturi), minereuri metalifere și deșeuri din metale (18,8% din total secțiune și 1,4% din total exporturi), îngrășăminte naturale și minerale naturale (10,0% din total secțiune și 0,8% din total exporturi), cauciuc brut (3,8% din total secțiune și 0,3% din total exporturi), piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute (3,1% din total secțiune și 0,2% din total exporturi).

Exporturile de produse chimice și produse derivate s-au situat pe locul șapte, reprezentînd 7,2% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi însemnate au avut exporturile de produse medicinale și farmaceutice (60,1% din total secțiune și 4,3% din total exporturi), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (29,9% din total secțiune și 2,2% din total exporturi), materiale plastice prelucrate (4,2% din total secțiune și 0,3% din total exporturi). Cea mai mare parte din produsele medicinale și farmaceutice exportate au constituit reexporturile (84,1%).

În continuare urmează secțiunea „Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală”, cu o pondere de 4,1% în total exporturi.

În anul 2012, comparativ cu anul 2011 s-au marcat creșteri substanțiale la exporturile de băuturi alcoolice și nealcoolice (+18,7%), mașini și aparate electrice (+17,4%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (de 2,4 ori), produse medicinale și farmaceutice (+22,1%), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (+62,8%), fire, țesături și articole textile (+17,7%), grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (+15,6%), mobilă și părțile ei (+10,0%), instrumente și aparate profesionale, științifice și de control (+42,7%), vehicule rutiere (+18,7%), tutun brut și prelucrat (+19,1%), gaz și produse industriale obținute din gaz (de 12,0 ori), hrană destinată animalelor (+22,9%), îngrășăminte naturale și minerale naturale (+28,5%), articole din lemn, exclusiv mobilă (+23,1%), metale neferoase (+78,6%), care au favorizat creșterea pe total exporturi cu 8,8%.

Totodată, s-au micșorat exporturile de semințe și fructe oleaginoase (-45,2%), minereuri metalifere și deșeuri de metale (-55,4%), cereale și preparate pe bază de cereale (-39,7%), îmbrăcăminte și accesorii (-9,0%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (-61,4%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (-24,6%), încălțăminte (-19,7%), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (-29,0%), articole din minerale nemetalice (-16,6%), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (-57,4%), hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton (-23,0%), articole prelucrate din metal (-4,7%), articole de voiaj; sacoșe și similare (-7,5%), produse lactate și ouă de păsări (-9,4%), mașini generatoare de putere și echipamentele lor (-23,4%), materiale plastice sub forme primare (-25,2%), mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor (-40,0%), fibre textile și deșeurile lor (-55,4%), atenuînd astfel creșterea pe total exporturi cu 11,7%.

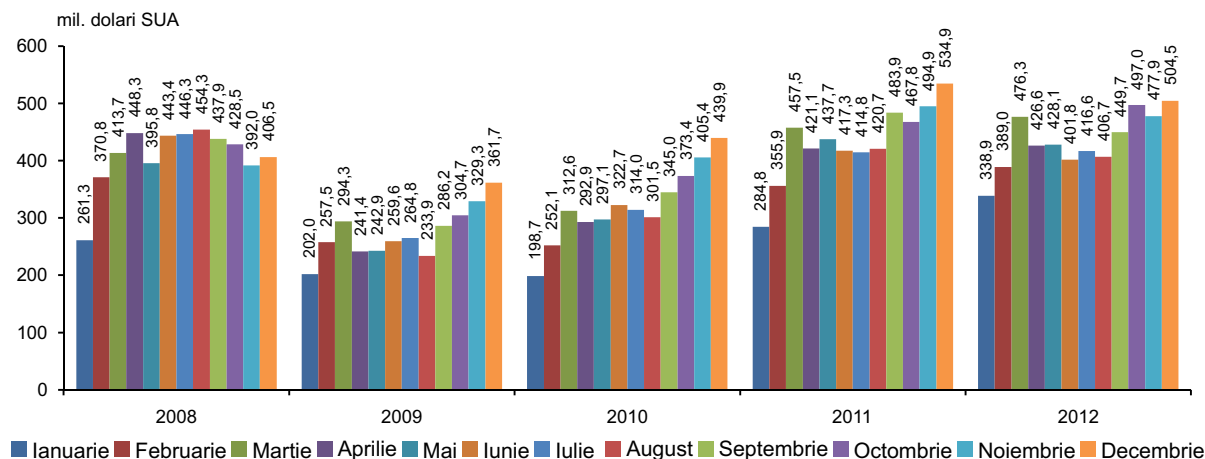
Importurile de mărfuri realizate în luna decembrie 2012 au însumat 504,5 mil. dolari SUA, cu 5,6% mai mult față de luna anterioară și cu 5,7% mai puțin comparativ cu luna decembrie 2011.

În anul 2012 **importurile** au totalizat 5213,1 mil. dolari SUA, volum superior celui realizat în anul 2011 cu 0,4%.

Importurile din **țările Uniunii Europene** (UE-27) s-au cifrat la 2318,7 mil. dolari SUA (cu 2,8% mai mult decît în anul 2011), deținînd o pondere de 44,5% în total importuri (43,5% în anul 2011).

Importurile de mărfuri provenite din **țările CSI** au avut o valoare de 1623,8 mil. dolari SUA (cu 5,2% mai puțin decît în anul 2011), care echivalează cu o cotă de 31,1% în total importuri (33,0% în anul 2011).

Evoluția lunară a importurilor

Primele 35 de țări-partenere în derularea importurilor, care dețineau 96,0% din volumul total, au fost:

	2012		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2011	2011	2012	2011	2012
IMPORT – total	5213,1	100,4	100,0	100,0	34,7	0,4
din care:						
Federația Rusă	816,9	99,3	15,9	15,7	6,1	-0,1
România	620,6	108,1	11,1	11,9	4,9	0,9
Ucraina	594,3	92,7	12,4	11,4	2,9	-0,9
China	415,7	104,0	7,7	8,0	2,1	0,3
Turcia	388,2	105,8	7,1	7,4	4,2	0,4
Germania	386,9	97,8	7,6	7,4	2,6	-0,2
Italia	327,6	94,1	6,7	6,3	2,0	-0,4
Belarus	172,2	88,4	3,8	3,3	2,0	-0,4
Polonia	152,1	113,0	2,6	2,9	0,8	0,3
Austria	123,0	144,0	1,6	2,4	0,7	0,7
Franța	103,7	119,1	1,7	2,0	0,5	0,3
Ungaria	89,0	88,9	1,9	1,7	0,9	-0,2
Statele Unite ale Americii	79,1	99,2	1,5	1,5	0,5	0,0
Bulgaria	78,2	117,2	1,3	1,5	0,5	0,2
Republica Cehă	65,0	108,9	1,2	1,2	0,4	0,1
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	58,0	89,5	1,2	1,1	0,3	-0,1
Grecia	50,0	72,7	1,3	1,0	-0,6	-0,4
Olanda	48,4	98,0	1,0	0,9	0,2	0,0
Israel	43,2	de 2,3 ori	0,4	0,8	0,2	0,5
Spania	41,5	103,1	0,8	0,8	0,3	0,0
Elveția	36,2	101,8	0,7	0,7	0,3	0,0
Belgia	35,9	95,1	0,7	0,7	0,1	0,0
Coreea de Sud	32,8	94,7	0,7	0,6	0,3	0,0
Japonia	30,9	70,8	0,8	0,6	0,2	-0,2
India	30,4	81,0	0,7	0,6	0,3	-0,1
Kazahstan	26,5	83,1	0,6	0,5	0,4	-0,1
Suedia	23,6	91,4	0,5	0,5	0,1	0,0
Slovacia	22,7	102,5	0,4	0,4	0,2	0,0
Brazilia	20,2	124,0	0,3	0,4	-0,9	0,1
Taiwan, provincie a Chinei	17,7	93,9	0,4	0,3	0,2	0,0
Slovenia	17,6	83,4	0,4	0,3	0,2	-0,1
Vietnam	17,3	96,7	0,3	0,3	0,1	0,0
Lituania	17,3	84,1	0,4	0,3	0,1	-0,1
Finlanda	14,4	91,0	0,3	0,3	0,1	0,0
Danemarca	14,1	128,1	0,2	0,3	0,0	0,1

Analiza evoluției importurilor pe țări în anul 2012, comparativ cu anul 2011 relevă, că majorarea livrărilor din România (+8,1%), Austria (+44,0%), Israel (de 2,3 ori), Turcia (+5,8%), China (+4,0%), Polonia (+13,0%), Franța (+19,1%), Bulgaria (+17,2%), Republica Cehă (+8,9%), Brazilia (+24,0%), Danemarca (+28,1%) a contribuit la creșterea pe total importuri cu 3,9%.

Totodată, s-au diminuat importurile din Ucraina (-7,3%), Italia (-5,9%), Belarus (-11,6%), Grecia (-27,3%), Germania (-2,2%), Ungaria (-11,1%), Japonia (-29,2%), Federația Rusă (-0,7%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (-10,5%), India (-19,0%), Kazahstan (-16,9%), Slovenia (-16,6%) și Lituania (-15,9%), atenuând astfel creșterea pe total importuri cu 3,3%.

Importurile de mărfuri structurate conform Clasificării Standard de Comerț Internațional se prezintă astfel:

	2012		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2011	2011	2012	2011	2012
IMPORT – total	5213,1	100,4	100,0	100,0	34,7	0,4
din care:						
Produse alimentare și animale vii	537,7	107,4	9,6	10,3	2,3	0,7
Animale vii	7,6	131,9	0,1	0,1	0,0	0,0
Carne și preparate din carne	44,2	131,7	0,7	0,8	0,1	0,2
Produse lactate și ouă de păsări	39,6	118,8	0,6	0,8	0,2	0,1
Pește, crustacee, moluște	51,4	109,8	0,9	1,0	0,1	0,1
Cereale și preparate pe bază de cereale	83,2	107,6	1,5	1,6	0,5	0,1
Legume și fructe	127,4	96,5	2,5	2,4	0,5	-0,1
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	30,8	133,7	0,4	0,6	0,3	0,2
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	55,7	100,3	1,1	1,1	0,2	0,0
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	21,6	113,6	0,4	0,4	0,0	0,1
Produse și preparate alimentare diverse	76,2	102,3	1,4	1,5	0,4	0,0
Băuturi și tutun	150,2	106,7	2,7	2,9	0,1	0,2
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	67,1	140,2	0,9	1,3	0,1	0,4
Tutun brut și prelucrat	83,1	89,4	1,8	1,6	0,0	-0,2
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	104,6	96,8	2,1	2,0	0,6	-0,1
Semințe și fructe oleaginoase	14,7	119,2	0,3	0,3	-0,2	0,0
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	7,2	89,1	0,2	0,2	0,1	0,0
Lemn și plută	26,0	96,2	0,5	0,5	0,1	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	15,9	90,9	0,3	0,3	0,2	0,0
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	16,0	144,2	0,2	0,3	0,1	0,1
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	1,9	16,1	0,2	0,0	0,2	-0,2
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	22,7	114,8	0,4	0,4	0,1	0,0
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	1198,0	102,8	22,5	23,0	9,7	0,6
Cărbune, cocs și brichete	25,2	85,2	0,6	0,5	0,2	-0,1
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	619,3	97,2	12,3	11,9	5,4	-0,3
Gaz și produse industriale obținute din gaz	496,5	108,4	8,8	9,5	3,1	0,7
Energie electrică	57,0	140,0	0,8	1,1	1,0	0,3
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	16,6	149,7	0,2	0,3	0,1	0,1
Uleiuri și grăsimi de origine animală	1,8	151,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	12,3	179,6	0,1	0,2	0,1	0,1
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală, amestecuri sau preparate necomestibile din uleiuri animale sau vegetale	2,5	81,8	0,1	0,1	0,0	0,0
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	705,8	104,8	13,0	13,5	4,0	0,6
Produse chimice organice	17,0	103,5	0,3	0,3	0,2	0,0
Produse chimice anorganice	12,5	76,9	0,3	0,2	0,1	-0,1
Produse tanante și colorante	33,2	107,6	0,6	0,6	0,2	0,0
Produse medicinale și farmaceutice	222,5	102,3	4,2	4,3	0,9	0,1
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	140,3	120,6	2,3	2,7	0,7	0,5
Îngrășăminte minerale sau chimice	40,3	96,7	0,8	0,8	0,6	0,0
Materiale plastice sub forme primare	57,9	98,1	1,1	1,1	0,3	0,0

	2012		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2011	2011	2012	2011	2012
Materiale plastice prelucrate	94,2	107,2	1,7	1,8	0,3	0,1
Alte materiale și produse chimice	87,9	100,8	1,7	1,7	0,7	0,0
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	942,5	96,6	18,8	18,1	6,2	-0,6
Piele, altă piele și blană prelucrate	23,2	80,5	0,6	0,5	0,2	-0,1
Cauciuc prelucrat	74,8	97,2	1,5	1,4	0,6	0,0
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	66,4	107,8	1,2	1,3	0,3	0,1
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	96,4	89,7	2,1	1,9	0,7	-0,2
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	282,4	99,9	5,4	5,4	2,1	0,0
Articole din minerale nemetalice	124,7	98,1	2,4	2,4	0,7	-0,1
Fier și oțel	116,7	89,6	2,5	2,2	0,8	-0,3
Metale neferoase	23,0	95,8	0,5	0,4	0,1	0,0
Articole prelucrate din metal	134,9	98,4	2,6	2,6	0,7	0,0
Mașini și echipamente pentru transport	1083,6	93,6	22,3	20,8	9,1	-1,4
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	19,3	78,0	0,5	0,4	0,3	-0,1
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	141,9	84,8	3,2	2,7	1,8	-0,5
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	7,8	76,5	0,2	0,1	0,1	0,0
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	157,3	93,7	3,2	3,0	1,5	-0,2
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	45,0	128,9	0,7	0,9	0,1	0,2
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	118,1	90,2	2,5	2,3	0,5	-0,3
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	321,2	99,7	6,2	6,1	2,8	0,0
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	243,3	83,7	5,6	4,7	2,9	-0,9
Alte echipamente de transport	29,7	de 3,5 ori	0,2	0,6	-0,9	0,4
Articole manufacturate diverse	474,0	103,5	8,8	9,1	2,6	0,3
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	43,8	109,0	0,8	0,8	0,1	0,1
Mobilă și părțile ei	72,5	106,1	1,3	1,4	0,4	0,1
Articole de voiaj; sacoșe și similare	4,7	107,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Îmbrăcăminte și accesorii	95,6	106,2	1,7	1,8	0,4	0,1
Încălțăminte	31,1	93,4	0,6	0,6	0,4	0,0
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	54,2	116,7	0,9	1,0	0,2	0,1
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	8,2	97,9	0,2	0,2	0,0	0,0
Alte articole diverse	163,9	98,2	3,2	3,2	1,1	-0,1

Structura importurilor de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, indică dominarea în continuare a produselor necesare pentru funcționarea economiei, precum și celor destinate consumului populației.

Importurile de combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate au deținut 23,0% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri petrolul și produsele petroliere reprezintă 51,7% din total secțiune și 11,9% din total importuri, gazul și produsele industriale obținute din gaz – 41,4% din total secțiune și 9,5% din total importuri, energia electrică – 4,8% din total secțiune și 1,1% din total importuri, cărbunele, cocsul și brichetele – 2,1% din total secțiune și 0,5% din total importuri.

Importurile de mașini și echipamente pentru transport au avut o cotă de 20,8% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi importante au deținut mașinile și aparatele electrice (29,6% din total secțiune și 6,1% din total importuri), vehiculele rutiere (22,5% din total secțiune și 4,7% din total importuri), mașinile și aparatele industriale cu aplicații generale (14,5% din total secțiune și 3,0% din total importuri), mașinile și aparatele specializate pentru industriile specifice (13,1% din total secțiune și 2,7% din

total importuri), aparatele și echipamentele de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (10,9% din total secțiune și 2,3% din total importuri), mașinile și aparatele de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor (4,2% din total secțiune și 0,9% din total importuri), mașinile generatoare de putere și echipamentele lor (1,8% din total secțiune și 0,4% din total importuri).

Importurile de mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă au deținut o pondere de 18,1% în total importuri, preponderente fiind firele, țesăturile și articolele textile (30,0% din total secțiune și 5,4% din total importuri), articolele prelucrate din metal (14,3% din total secțiune și 2,6% din total importuri), articolele din minerale nemetale (13,2% din total secțiune și 2,4% din total importuri), fierul și oțelul (12,4% din total secțiune și 2,2% din total importuri), hîrtia, cartonul și articolele din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton (10,2% din total secțiune și 1,9% din total importuri), cauciucul prelucrat (7,9% din total secțiune și 1,4% din total importuri), articolele din lemn, exclusiv mobilă (7,0% din total secțiune și 1,3% din total importuri), pielea și blănurile prelucrate (2,5% din total secțiune și 0,5% din total importuri), metalele neferoase (2,4% din total secțiune și 0,4% din total importuri).

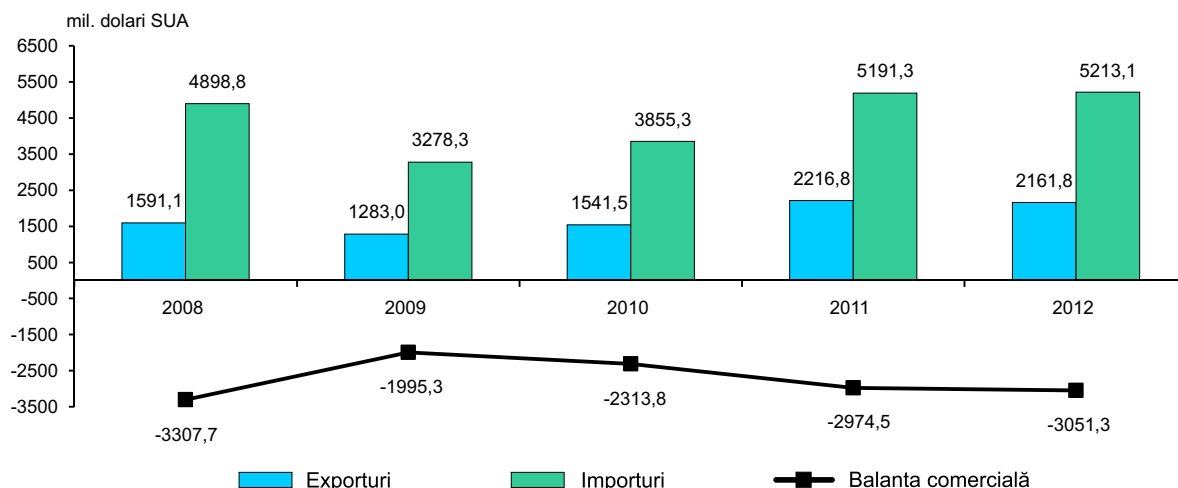
Importurile de produse chimice și produse derivate au reprezentat 13,5% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi însemnate le-au revenit produselor medicinale și farmaceutice (31,5% din total secțiune și 4,3% din total importuri), uleiurilor esențiale, rezinoidelor și substanțelor parfumate, preparatelor pentru toaletă, produselor pentru înfrumusețare (19,9% din total secțiune și 2,7% din total importuri), materialelor plastice prelucrate (13,3% din total secțiune și 1,8% din total importuri), materialelor plastice sub forme primare (8,2% din total secțiune și 1,1% din total importuri), îngrășămintelor minerale sau chimice (5,7% din total secțiune și 0,8% din total importuri), produselor tanante sau colorante (4,7% din total secțiune și 0,6% din total importuri).

Importurile de produse alimentare și animale vii au înregistrat o pondere de 10,3% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri preponderente rămîn a fi legumele și fructele (23,7% din total secțiune și 2,4% din total importuri), cerealele și preparatele pe bază de cereale (15,5% din total secțiune și 1,6% din total importuri), cafeaua, ceaiul, cacao și condimentele (10,4% din total secțiune și 1,1% din total importuri), peștele, crustaceele și moluștele (9,6% din total secțiune și 1,0% din total importuri), carnea și preparatele din carne (8,2% din total secțiune și 0,8% din total importuri), produsele lactate și ouăle de păsări (7,4% din total secțiune și 0,8% din total importuri), zahărul, preparatele pe bază de zahăr; mierea (5,7% din total secțiune și 0,6% din total importuri), hrana destinată animalelor (4,0% din total secțiune și 0,4% din total importuri).

În anul 2012, comparativ cu anul 2011 au sporit importurile de gaz și produse industriale obținute din gaz (+8,4%), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (+20,6%), băuturi alcoolice și nealcoolice (+40,2%), energie electrică (+40,0%), mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor (+28,9%), carne și preparate din carne (+31,7%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (+33,7%), produse medicinale și farmaceutice (+2,3%), îmbrăcăminte și accesorii (+6,2%), materiale plastice prelucrate (+7,2%), cereale și preparate pe bază de cereale (+7,6%), mobilă și părțile ei (+6,1%), articole din lemn, exclusiv mobilă (+7,8%), instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control (+16,7%), pește, crustacee, moluște (+9,8%), construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat (+9,0%), produse lactate și ouă de păsări (+18,8%), hrană destinată animalelor (+13,6%), îngrășămintă naturală și minerale naturale (+44,2%), grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (+79,6%), favorizînd astfel creșterea pe total importuri cu 3,8%.

Totodată, au scăzut importurile de vehicule rutiere (-16,3%), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (-15,2%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (-2,8%), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (-9,8%), fier și oțel (-10,4%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (-6,3%), hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton (-10,3%), tutun brut și prelucrat (-10,6%), minereuri metalifere și deșeuri de metale (-83,9%), legume și fructe (-3,5%), articole din minerale nemetale (-1,9%), cărbune, cocs și brichete (-14,8%), piele și blană prelucrate (-19,5%), mașini generatoare de putere și echipamentele lor (-22,0%), produse chimice anorganice (-23,1%), atenuînd astfel creșterea pe total importuri cu 3,7%.

Tendențele comerțului exterior

Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat acumularea în anul 2012 a unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 3051,3 mil. dolari SUA, cu 76,8 mil. dolari SUA (+2,6%) mai mare față de cel înregistrat în anul 2011. Cu țările Uniunii Europene (UE-27) balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 1305,3 mil. dolari SUA (în anul 2011 – 1173,3 mil. dolari SUA), iar cu țările CSI - de 695,8 mil. dolari SUA (în anul 2011 – 794,2 mil. dolari SUA).

Balanța comercială cu principalele țări - parteneri se prezintă astfel:

	2011	2012	2012 în % față de 2011
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-2974,5	-3051,3	102,6
din care:			
Ucraina	-488,2	-471,9	96,7
China	-395,9	-407,4	102,9
Turcia	-293,5	-332,1	113,1
Germania	-289,3	-316,7	109,5
România	-197,9	-263,9	133,3
Federația Rusă	-197,5	-161,9	82,0
Italia	-133,0	-125,2	94,1
Austria	-72,9	-105,1	144,1
Belarus	-119,1	-91,5	76,8
Polonia	-48,7	-77,9	160,1
Franța	-63,0	-73,5	116,6
Ungaria	-76,8	-60,3	78,5
Statele Unite ale Americii	-54,8	-49,1	89,6
Republica Cehă	-48,4	-48,1	99,3
Bulgaria	-32,9	-44,4	134,9
Israel	-16,8	-41,0	de 2,4 ori
Grecia	-44,7	-36,7	82,0
Coreea de Sud	-34,4	-32,8	95,2
Olanda	-32,1	-31,7	98,9
Elveția	-27,6	-31,1	112,6
Japonia	-42,8	-29,8	69,8
India	-32,0	-26,7	83,7
Spania	-38,4	-26,5	69,1
Belgia	-28,4	-26,4	92,7
Suedia	-25,1	-21,6	86,1
Brazilia	-16,1	-20,1	124,9
Taiwan, provincie a Chinei	-18,7	-17,3	92,9
Slovacia	-15,9	-16,8	106,0
Vietnam	-17,7	-16,8	94,9
Slovenia	-20,5	-16,7	81,5
Danemarca	-10,4	-13,2	126,4
Finlanda	-14,8	-13,2	89,4
Lituania	-1,8	-2,4	129,6
Portugalia	-4,8	-2,0	41,5
Uzbekistan	-4,8	-0,4	8,4
Afganistan	5,4	8,2	150,8
Georgia	11,8	16,4	138,3
Irak	9,4	22,7	de 2,4 ori
Noua Zeelandă	3,2	22,8	de 7,1 ori
Kazahstan	13,6	23,8	175,6
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	36,8	25,9	70,1

Balanța comercială pe principalele grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, se prezintă astfel:

	2011	2012	2012 în % față de 2011
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-2974,5	-3051,3	102,6
din care:			
Produse alimentare și animale vii	-54,6	-99,9	183,0
Animale vii	2,4	1,1	47,3
Carne și preparate din carne	-11,9	-22,5	189,3
Produse lactate și ouă de păsări	-22,6	-29,9	132,1
Pește, crustacee, moluște	-46,8	-51,3	109,6
Cereale și preparate pe bază de cereale	8,8	-31,3	x
Legume și fructe	148,7	152,4	102,5
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	-7,3	6,5	x
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	-52,5	-51,9	98,9
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	-1,5	0,0	5,2
Produse și preparate alimentare diverse	-71,9	-73,0	101,6
Băuturi și tutun	68,8	98,8	143,5
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	133,0	147,7	111,0
Tutun brut și prelucrat	-64,2	-48,9	76,1
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	177,4	61,4	34,7
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	5,5	5,1	91,0
Semințe și fructe oleaginoase	167,9	84,0	50,1
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	-1,7	-0,8	48,9
Lemn și plută	-25,9	-25,0	96,6
Pastă de hârtie și deșeuri de hârtie	1,7	1,4	82,2
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	-13,9	-14,3	102,8
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	1,9	0,6	36,4
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	58,1	29,4	50,5
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	-16,2	-19,0	116,9
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	-1141,4	-1182,5	103,6
Cărbune, cocs și brichete	-29,6	-25,2	85,2
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	-613,6	-610,2	99,5
Gaz și produse industriale obținute din gaz	-457,5	-490,1	107,1
Energie electrică	-40,7	-57,0	140,1
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	66,5	73,2	110,0
Uleiuri și grăsimi de origine animală	-1,2	-1,8	151,8
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	70,6	77,3	109,5
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală, amestecuri sau preparate necomestibile din uleiuri animale sau vegetale	-2,9	-2,3	79,9
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	-548,9	-549,2	100,0
Produse chimice organice	-13,8	-15,8	113,9
Produse chimice anorganice	-16,1	-12,3	76,4
Produse tanante și colorante	-29,1	-31,3	107,4
Produse medicinale și farmaceutice	-140,4	-128,3	91,4
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	-87,6	-93,5	106,7
Îngrășăminte minerale sau chimice	-41,7	-40,3	96,7
Materiale plastice sub forme primare	-53,1	-53,5	100,7
Materiale plastice prelucrate	-81,0	-87,5	108,1
Alte materiale și produse chimice	-86,1	-86,7	100,7

	2011	2012	2012 în % față de 2011
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	-762,1	-724,3	95,0
Piele, altă piele și blană prelucrate	-25,8	-20,1	78,1
Cauciuc prelucrat	-58,2	-55,8	96,0
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	-52,5	-55,3	105,2
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	-89,8	-82,8	92,2
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	-204,3	-190,1	93,1
Articole din minerale nemetalice	-81,2	-86,5	106,4
Fier și oțel	-120,9	-107,2	88,7
Metale neferoase	-22,6	-20,4	90,6
Articole prelucrate din metal	-106,8	-106,1	99,3
Mașini și echipamente pentru transport	-829,4	-744,8	89,8
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	-13,0	-10,3	79,2
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	-139,1	-121,9	87,7
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	-3,6	-3,8	107,1
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	-107,9	-112,1	103,8
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	-34,1	-44,0	128,9
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	-120,3	-113,6	94,4
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	-157,9	-128,2	81,2
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	-253,4	-199,0	78,5
Alte echipamente de transport	-0,1	-11,9	de 74,9 ori
Articole manufacturate diverse	45,5	14,0	30,6
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	-31,8	-35,1	110,6
Mobilă și părțile ei	15,0	19,1	127,2
Articole de voiaj; sacoșe și similare	15,4	13,6	88,3
Îmbrăcăminte și accesorii	189,5	158,8	83,8
Încălțăminte	16,1	8,6	53,4
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	-24,5	-22,9	93,4
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	-7,8	-7,4	95,5
Alte articole diverse	-126,4	-120,7	95,4

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în anul 2012 a fost de 41,5% față de 42,7% în anul 2011.

Persoanele fizice au importat în anul 2012 mărfuri și produse în valoare de 155,7 mil. dolari SUA, cu 12,1% mai puțin decât în anul 2011. Diminuarea importurilor a fost condiționată de reducerea livrărilor de autoturisme și autovehicule (-12,9%) cărora le-au revenit 92,0% din importurile realizate de persoanele fizice.

IV. PREȚURI

Evoluția prețurilor în economia națională se prezintă astfel (în medie pe an, anul precedent = 100):

	2008	2009	2010	2011	2012
Indicele prețurilor de consum	112,7	100,0	107,4	107,6	104,6
Indicele prețurilor producției industriale	110,4	97,0	107,9	106,8	105,7
Indicele prețurilor la lucrările de construcții-montaj	120,0	88,9	102,3	109,0	110,0

Prețurile de consum în luna decembrie 2012 față de luna decembrie 2011 au crescut cu 4,1 la sută (în luna decembrie 2011 față de luna decembrie 2010 prețurile au crescut cu 7,8 la sută).

Pe parcursul anului 2012 prețurile la produsele alimentare au crescut în medie cu 5,4 la sută. Creșteri de prețuri s-au înregistrat la: slănină neprelucrată – cu 83,9%, struguri – cu 32,4%, legume proaspete – cu 22,7% (inclusiv: roșii – cu 57,6%, castraveți – cu 47,6%, usturoi – cu 30,6%, ceapă uscată – cu 28,8%), ouă – cu 19,5%, fructe proaspete – cu 11,4%, carne, preparate și conserve din carne – cu 8,4% (inclusiv: carne de oi – cu 17,3%, carne de porc – cu 15,1%, carne de bovine – cu 10,6% și carne de pasăre – cu 9,4%), băuturi alcoolice – cu 7,2% (inclusiv votca – cu 30,5%), lapte și produse lactate – cu 4,8%.

Prețurile mărfurilor nealimentare au crescut cu 3,6 la sută. S-au observat creșteri ale prețurilor la: combustibili – cu 5,1% (inclusiv: lemne pentru foc – cu 7,4%, gaz lichefiat ambalat în butelii – cu 6,4% și carburanți pentru autoturisme – cu 3,8%), confecții – cu 4,3%, încălțăminte – cu 3,4%, materiale pentru construcție și reparații ale locuințelor – cu 2,9%, articole de tutungerie – cu 18,6%.

Prețurile și tarifele serviciilor prestate populației s-au majorat cu 3,0 la sută. Creșteri mai mari au fost înregistrate la: serviciile transportului aerian de pasageri – cu 40,7%, transportul feroviar internațional de pasageri – cu 13,1%, serviciile taximetrelor – cu 12,0%, turism în grup peste hotare – cu 12,5%, educație și învățământ – cu 7,1%, servicii legate de ocrotirea sănătății – cu 6,8%, serviciile comunal-locative – cu 3,6% (inclusiv: aprovizionarea cu apă potabilă – cu 15,2%, energia electrică – cu 7,3%), confecționarea și repararea încălțăminte – cu 4,5%.

Au scăzut prețurile la unele produse și mărfuri: cartofi – cu 40,7%, fructe sîmburoase și varză – cu cîte 4,3%, orez – cu 4,1%, televizoare, videomagnetofone, telefoane și aparate pentru prelucrarea informației – de la 0,3 pînă la 1,0%, aprovizionarea cu apă caldă – cu 20,2% și serviciile hoteliere – cu 1,1%.

Rata inflației în anul 2012

	Lunar (+) / (-) în % față de luna precedentă				În % față de luna decembrie 2011
	Total	Produse		Servicii	
		alimentare	nealimentare		
Ianuarie	0,3	0,3	0,1	0,4	0,3
Februarie	0,5	1,3	0,2	0,1	0,8
Martie	0,2	-0,1	0,6	0,1	1,0
Aprilie	0,2	0,1	0,4	0,1	1,2
Mai	0,0	-0,9	0,1	1,0	1,2
Iunie	-0,3	-0,7	-0,4	0,4	1,0
Iulie	0,1	0,3	0,1	0,0	1,1
August	0,4	0,5	0,4	0,2	1,5
Septembrie	0,9	1,6	0,6	0,2	2,4
Octombrie	0,6	0,8	0,8	0,1	3,0
Noiembrie	0,5	0,8	0,4	0,3	3,5
Decembrie	0,5	1,1	0,3	0,1	4,1

Prețurile producătorului în industrie în anul 2012 pe ansamblul activităților industriale s-au majorat cu 5,7% față de 2011, ca urmare a creșterii prețurilor de livrare pe piața internă cu 6,1% și pe piața externă – cu 5,0%.

În luna decembrie 2012 în raport cu luna decembrie 2011 prețurile producției industriale s-au majorat cu 4,5%, iar în raport cu luna noiembrie 2012 au rămas la același nivel.

Evoluția indicilor prețurilor producției industriale pe principalele tipuri de activități și pe destinațiile de livrări se prezintă astfel:

	Decembrie 2012 în % față de:		2012 în % față de 2011
	noiembrie 2012	decembrie 2011	
Industrie, total	100,0	104,5	105,7
inclusiv livrat pe piața: internă	100,0	104,4	106,1
externă	100,0	104,7	105,0
Industria extractivă, total	102,8	110,6	103,8
inclusiv livrat pe piața: internă	102,8	111,6	104,1
externă	102,5	100,7	100,5
Industria prelucrătoare, total	100,0	104,3	105,1
inclusiv livrat pe piața: internă	100,0	104,1	105,1
externă	100,0	104,7	105,1

	Decembrie 2012 în % față de:		2012 în % față de 2011
	noiembrie 2012	decembrie 2011	
din care: industria alimentară și a băuturilor	100,1	105,9	105,9
inclusiv livrat pe piața: internă	100,5	106,5	106,9
externă	99,7	105,4	105,0
Producția și distribuția de energie electrică și termică	100,0	104,9	109,2
din care:			
producția și distribuția energiei electrice	100,0	105,7	109,0
aprovizionarea cu aburi și apă caldă	100,0	100,0	110,3

Industria extractivă în anul 2012 a marcat creșterea prețurilor față de anul 2011 cu 3,8%, înregistrând majorarea acestora pe piața internă cu 4,1% și pe piața externă cu - 0,5%.

Industria prelucrătoare în ansamblu a înregistrat creșterea prețurilor cu 5,1%. În special, în industria alimentară și a băuturilor prețurile s-au majorat cu 5,9%, iar în activitățile componente: fabricarea băuturilor alcoolice distilate – cu 38,8%, fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete – cu 8,2%, fabricarea produselor de morărit – cu 7,6%, fabricarea vinului – cu 5,0%, fabricarea produselor lactate – cu 4,1%, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 3,2%, prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 2,4%, fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 1,9% ș.a.

S-au majorat prețurile în perioada vizată și în alte activități ale industriei prelucrătoare: fabricarea bijuteriilor – cu 39,8%, fabricarea de articole de îmbrăcăminte – cu 10,0%, producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice – cu 10,0%, industria metalurgică – cu 6,9%, prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn – cu 6,9%, fabricarea încălțămintei – cu 6,7%, producția de articole din cauciuc și din material plastic – cu 5,0%, fabricarea hîrtiei și cartonului – cu 4,5%, fabricarea lacurilor și vopselelor – cu 4,3%, fabricarea de mașini și echipamente – cu 4,0%, producția de mobilier – cu 3,3%, fabricarea produselor textile – cu 2,0% etc.

Totodată, s-a înregistrat diminuarea prețurilor comparativ cu anul 2011 în următoarele activități: fabricarea zahărului – cu 6,3%, fabricarea produselor de tutun – cu 5,9%, fabricarea de medicamente și produse farmaceutice – cu 4,9%, fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă – cu 0,7%, fabricarea de cacao, ciocolată și produselor zaharoase de cofetărie – cu 0,2%, fabricarea cărămizilor și țiglelor din lut ars – cu 0,1% etc.

În *sectorul energetic* pe parcursul perioadei de raport prețurile au crescut în medie cu 9,2%, inclusiv la producția și distribuția energiei electrice și aprovizionarea cu aburi și apă caldă, respectiv cu 9,0% și cu 10,3%.

Pe *Principalele Grupe Industriale* (conform recomandărilor UE) prețurile au evoluat în felul următor: în luna decembrie 2012 comparativ cu luna noiembrie 2012 prețurile s-au majorat în industria bunurilor de folosință îndelungată – cu 0,8% și în industria bunurilor de uz curent – cu 0,1%; în industria bunurilor de capital și în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) prețurile s-au micșorat respectiv cu 0,4% și cu 0,3%; iar la activități și bunuri legate de energie au rămas la nivelul celor din luna noiembrie 2012. Comparativ cu luna decembrie 2011 prețurile s-au majorat în industria bunurilor de folosință îndelungată – cu 7,0%, la activități și bunuri legate de energie – cu 4,9%, în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) – cu 4,6%, în industria bunurilor de uz curent – cu 4,5%, în industria bunurilor de capital – cu 3,1%.

Indicii prețurilor producției industriale pe Principalele Grupe Industriale în detaliu se prezintă astfel:

	Decembrie 2012 în % față de:	
	noiembrie 2012	decembrie 2011
Industrie – total	100,0	104,5
inclusiv livrat pe piața: internă	100,0	104,4
externă	100,0	104,7
Industria bunurilor intermediare (excepție energie)	99,7	104,6
inclusiv livrat pe piața: internă	99,5	104,6
externă	100,1	104,4
Industria bunurilor de capital	99,6	103,1
inclusiv livrat pe piața: internă	99,3	101,1
externă	99,9	105,0
Industria bunurilor de folosință îndelungată	100,8	107,0
inclusiv livrat pe piața: internă	100,8	108,1
externă	100,8	103,6
Industria bunurilor de uz curent	100,1	104,5
inclusiv livrat pe piața: internă	100,3	104,2
externă	99,9	104,7
Activități și bunuri legate de energie	100,0	104,9

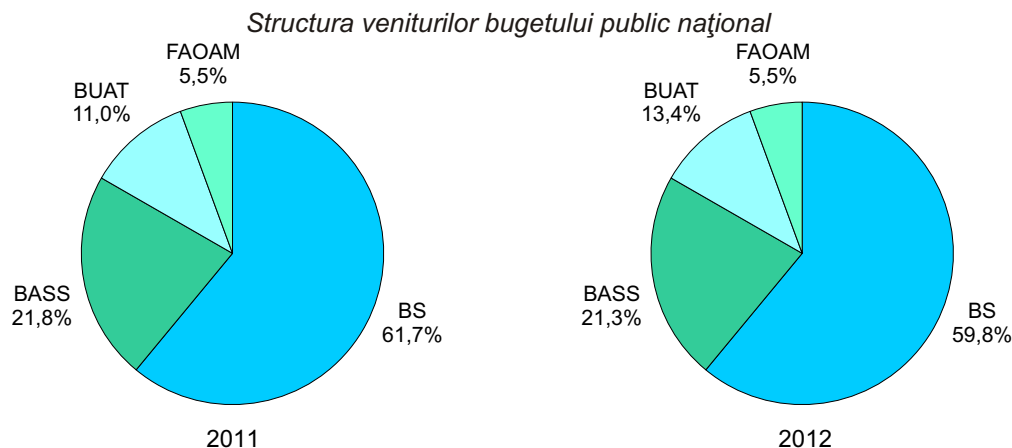
Prețurile în construcții. În trimestrul IV 2012 indicele prețurilor la lucrările de construcții-montaj a constituit 108,7%, fiind în descreștere cu 0,6 puncte procentuale față de trimestrul IV al anului 2011.

În profil pe sectoarele economiei naționale creșterea indicilor prețurilor în trimestrul de referință față de perioada respectivă a anului 2011 a fost marcată în următoarele domenii: telecomunicații (cu 14,2%), transport (cu 12,0%), comerțul și alimentația publică (cu 11,1%).

V. FINANȚE

5.1. Executarea bugetului public național¹

În anul 2012, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de 33526,1 mil. lei, fiind cu 2,0% sub nivelul sarcinilor prevăzute și cu 11,2% depășind veniturile acumulate în anul 2011. Din suma totală a veniturilor bugetului public național 59,8% revin veniturilor administrate de bugetul de stat (BS), 21,3% – veniturilor administrate de bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS), 13,4% – veniturilor administrate de bugetele unităților administrativ-teritoriale (BUAT) și 5,5% – veniturilor administrate de fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală (FAOAM), față de 61,7%, 21,8%, 11,0% și 5,5% în anul 2011 respectiv.

Veniturile fiscale au constituit 28859,2 mil. lei (86,1% din total încasări), fiind cu 1,3% sub nivelul prevederilor anuale și cu 12,8% superioare veniturilor acumulate în anul 2011. Sarcina de colectare a veniturilor fiscale pentru anul 2012 a fost depășită doar la încasarea impozitelor pe venit (cu 4,2%). Nivelul prognozat nu a fost atins la colectarea impozitelor pe proprietate (96,8%), impozitelor interne pe mărfuri și servicii (97,0%), impozitelor asupra comerțului internațional și asupra operațiunilor externe (98,1%), primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală (99,2%) și contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii de stat (99,2%).

Încasările nefiscale au însumat 1341,4 mil. lei (4,0% din total încasări), depășind cu 1,3% nivelul prevăzut și cu 13,8% realizările anului 2011. Nivelul prognozat nu a fost atins la colectarea încasărilor din taxe și plăți administrative (97,4%). Majorarea veniturilor colectate în anul 2012 a fost înregistrată la toate componentele încasărilor nefiscale, cea mai mare creștere revine încasărilor din amenzi și sancțiuni administrative (cu 31,2%) și încasărilor din taxe și plăți administrative (cu 17,0%).

La colectarea altor venituri nu a fost atins atât nivelul prognozat pentru anul 2012 (91,7%), cât și cel executat în anul 2011 (98,4%).

Cheltuielile bugetului public național au totalizat 35364,0 mil. lei reprezentând 96,5 la sută în raport cu prevederile anului 2012 și depășind cu 10,2% cheltuielile executate în anul 2011. Sub nivelul prevederilor anuale au fost cheltuielile pentru toate tipurile de bugete, cele mai semnificative fiind înregistrate pentru cheltuielile bugetelor unităților administrativ-teritoriale (-5,7%) și cele ale bugetului de stat (-4,3%). Nivelul prevăzut pentru anul 2012 nu a fost atins și pe toate cheltuielile cu destinație funcțională.

Cheltuielile publice pe tipuri de bugete în anul 2012

	Milioane lei			În % față de prevăzut
	prevăzut	executat	devieri	
Cheltuieli – total	36635,7	35364,0	-1271,7	96,5
Bugetul de stat	13359,6	12784,3	-575,3	95,7
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	9422,8	8888,8	-534,0	94,3
Bugetul asigurărilor sociale de stat	9881,1	9752,6	-128,5	98,7
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	3972,2	3938,3	-33,9	99,1

Pentru realizarea acțiunilor social-culturale au fost direcționate 69,6% din cheltuielile publice, pentru domeniile economiei naționale –13,0%, pentru apărarea națională, organele juridice, menținerea ordinii publice și protecția civilă – 6,5%, pentru serviciile de stat cu destinație generală – 5,0%; în anul 2011 distribuția a constituit, respectiv 71,5%, 11,3%, 6,7% și 4,5%.

Depășirea cheltuielilor asupra veniturilor s-a soldat, în anul 2012, cu formarea deficitului bugetar în sumă de 1837,9 mil. lei față de 2433,1 mil. lei deficit prevăzut.

¹ Conform datelor Ministerului Finanțelor

Veniturile și cheltuielile bugetului public național

	Prevăzut 2012, mil. lei	Executat, mil. lei		Executat 2012 în % față de:		Structura, %		
		2011	2012	prevăzut 2012	executat 2011	prevăzut 2012	executat	
							2011	2012
Venituri – total	34202,6	30139,7	33526,1	98,0	111,2	100,0	100,0	100,0
din care:								
Venituri fiscale	29252,3	25580,1	28859,2	98,7	112,8	85,5	84,9	86,1
impozite pe venit	3831,2	2340,5	3993,7	104,2	170,6	11,2	7,8	11,9
contribuții de asigurări sociale obligatorii de stat	7208,2	6562,6	7147,4	99,2	108,9	21,1	21,8	21,3
prime de asigurări obliga- torii de asistență medicală	1811,3	1636,1	1797,5	99,2	109,9	5,3	5,4	5,4
impozite pe proprietate	310,4	280,7	300,5	96,8	107,1	0,9	0,9	0,9
impozite interne pe mărfuri și servicii	14781,7	13580,9	14335,0	97,0	105,6	43,2	45,1	42,8
impozite asupra comerțului internațional și asupra operațiunilor externe	1309,5	1179,3	1285,1	98,1	109,0	3,8	3,9	3,8
Încasări nefiscale	1324,1	1178,9	1341,4	101,3	113,8	3,9	3,9	4,0
alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate	561,7	536,7	568,8	101,3	106,0	1,7	1,8	1,7
taxe și plăți administrative	589,9	491,3	574,6	97,4	117,0	1,7	1,6	1,7
amenzii și sancțiuni administrative	172,5	150,9	198,0	114,8	131,2	0,5	0,5	0,6
alte încasări	–	–	–	–	–	–	–	–
Alte venituri	3626,2	3380,7	3325,5	91,7	98,4	10,6	11,2	9,9
Cheltuieli – total	36635,7	32100,9	35364,0	96,5	110,2	100,0	100,0	100,0
din care:								
pentru economie	4839,9	3616,4	4612,2	95,3	127,5	13,2	11,3	13,0
pentru acțiunile social-culturale – total	25296,1	22945,7	24622,5	97,3	107,3	69,0	71,5	69,6
inclusiv pentru:								
învățământ	7733,6	6869,0	7397,1	95,6	107,7	21,1	21,4	20,9
ocrotirea sănătății	4798,5	4259,6	4749,8	99,0	111,5	13,1	13,3	13,4
asigurare și asistență socială	11844,3	11066,0	11623,8	98,1	105,0	32,3	34,5	32,9
cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret	919,7	751,1	851,8	92,6	113,4	2,5	2,3	2,4
pentru apărarea națională, organele judiciare, menținerea ordinii publice, protecția civilă	2361,5	2156,4	2302,9	97,5	106,8	6,5	6,7	6,5
pentru servicii de stat cu destinație generală	1944,1	1456,5	1750,7	90,1	120,2	5,3	4,5	5,0
pentru activitatea economică externă	246,6	229,2	235,7	95,6	102,8	0,7	0,7	0,7
pentru deservirea datoriei de stat	700,3	662,4	666,4	95,2	100,6	1,9	2,1	1,9
alte cheltuieli	1247,2	1034,3	1173,6	94,1	113,5	3,4	3,2	3,3
Deficit (-), excedent (+)	-2433,1	-1961,2	-1837,9	x	x	x	x	x

5.2. Credite, depozite și rulajul de casă¹

Credite. Soldul total al creditelor în economie la sfârșitul anului 2012 a însumat 35948,3 mil. lei, fiind în creștere cu 16,1% față de soldul înregistrat la finele anului 2011. Majorarea a fost condiționată atât de creșterea soldului creditelor pe termen mediu și lung (cu 16,7%), cât și a soldului creditelor pe termen scurt (cu 11,9%).

	Situația la 31 decembrie				
	milioane lei		structura, %		2012 în % față de 2011
	2011	2012	2011	2012	
Soldul creditelor – total	30962,9	35948,3	100,0	100,0	116,1
din care:					
credite pe termen scurt	3833,9	4291,9	12,4	11,9	111,9
credite pe termen mediu și lung	27129,0	31656,4	87,6	88,1	116,7

Depozite. Soldul depozitelor persoanelor fizice la finele anului 2012 a constituit 25257,3 mil. lei, majorându-se cu 18,7% în comparație cu soldul creat la sfârșitul anului 2011. Creșterea soldului total al depozitelor a fost generată de majorarea atât a soldului depozitelor în monedă națională (cu 23,7%), cât și a soldului depozitelor în valută străină (cu 12,9%).

	Situația la 31 decembrie				
	milioane lei		structura, %		2012 în % față de 2011
	2011	2012	2011	2012	
Soldul depozitelor persoanelor fizice – total	21277,1	25257,3	100,0	100,0	118,7
în monedă națională	11451,3	14168,2	53,8	56,1	123,7
în valută străină	9825,8	11089,1	46,2	43,9	112,9

Rulajul de casă. În anul 2012 încasările în numerar în instituțiile financiare au însumat 73811,5 mil. lei, depășind cu 4,5% încasările anului precedent. Semnificativ s-au majorat încasările din impozite și taxe (cu 37,5%), fiind urmate de încasările din plățile pentru chirie și servicii comunale (cu 20,6%), încasările de la întreprinderile care prestează alte servicii (cu 19,2%), încasările de la întreprinderile care prestează servicii de transport (cu 15,0%) și încasările de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere (cu 7,8%).

În numerar s-au eliberat mijloace bănești în sumă de 77212,5 mil. lei, fiind în creștere cu 8,2% față de eliberările efectuate în anul 2011. Cea mai mare creștere a fost înregistrată la eliberările pentru alte scopuri (cu 59,7%), eliberările pentru achiziționarea produselor agricole (cu 19,3%) și eliberările pentru cumpărarea valutei străine pentru persoanele fizice (cu 9,3%). Totodată, considerabil s-au diminuat eliberările din conturile curente și din conturile de depozit ale persoanelor fizice (- 58,7%).

	Milioane lei		Structura, %		2012 în % față de 2011
	2011	2012	2011	2012	
Încasări – total	70648,4	73811,5	100,0	100,0	104,5
de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere	38622,4	41637,3	54,7	56,4	107,8
din plățile pentru chirie și servicii comunale	3906,9	4713,2	5,5	6,4	120,6
de la întreprinderile care prestează servicii de transport	1647,9	1894,4	2,3	2,6	115,0
de la vânzarea valutei străine persoanelor fizice	4961,7	4803,6	7,0	6,5	96,8
din impozite și taxe	1522,5	2093,6	2,2	2,8	137,5
de la întreprinderile care prestează alte servicii	3848,2	4588,2	5,5	6,2	119,2
alte	16138,9	14081,2	22,8	19,1	87,3

¹ Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

	Milioane lei		Structura, %		2012 în % față de 2011
	2011	2012	2011	2012	
Eliberări – total	71332,7	77212,5	100,0	100,0	108,2
pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare	9949,7	10569,6	14,0	13,7	106,2
pentru achiziționarea produselor agricole	2881,2	3437,8	4,0	4,5	119,3
pentru cumpărarea valutei străine de lapersoane fizice	32116,9	35107,9	45,0	45,5	109,3
din conturile curente și din conturile de depozit ale persoanelor fizice	11859,3	4893,9	16,6	6,3	41,3
pentru alte scopuri	14525,6	23203,3	20,4	30,0	159,7

5.3. Asigurări

În ianuarie-septembrie 2012 primele brute subscrise au constituit 785,5 mil. lei, depășind cu 5,3% primele brute subscrise în perioada respectivă a anului precedent.

Despăgubirile și indemnizațiile de asigurare plătite au însumat 267,8 mil. lei, fiind în creștere cu 6,5% față de achitățile perioadei similare a anului 2011.

Prime brute subscrise, despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite în ianuarie-septembrie

	Prime brute subscrise					Despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite				
	mil. lei		structura, %		2012 în % față de 2011	mil. lei		structura, %		2012 în % față de 2011
	2011	2012	2011	2012		2011	2012	2011	2012	
Total	745,8	785,5	100,0	100,0	105,3	251,5	267,8	100,0	100,0	106,5
inclusiv:										
Asigurări generale	701,2	738,5	94,0	94,0	105,3	244,3	260,7	97,1	97,4	106,7
din care:										
asigurări de vehicule terestre (altele decât feroviare) (CASCO)	133,3	135,9	17,9	17,3	102,0	92,1	87,5	36,6	32,7	95,0
asigurări de răspundere civilă auto	341,5	354,4	45,8	45,1	103,8	111,6	111,3	44,4	41,6	99,7
alte asigurări generale	226,4	248,2	30,3	31,6	109,6	40,6	61,9	16,1	23,1	152,5
Asigurări de viață	44,6	47,0	6,0	6,0	105,4	7,2	7,1	2,9	2,6	98,6
din care:										
asigurări de viață (fără asigurarea cu pensii și fără anuități)	41,8	44,3	5,6	5,6	106,0	3,2	2,5	1,3	0,9	78,1
alte asigurări de viață	2,8	2,7	0,4	0,4	96,4	4,0	4,6	1,6	1,7	115,0

În ianuarie-septembrie 2012 veniturile și cheltuielile societăților de asigurare au crescut în raport cu perioada respectivă a anului precedent cu 5,9% și cu 5,8% respectiv. Profitul acumulat până la impozitare a constituit 47,3 mil. lei, depășind cu 7,0% profitul înregistrat în ianuarie-septembrie 2011.

În perioada de referință 9 societăți de asigurare au suportat pierderi în sumă de 5,8 mil. lei.

Rezultatele financiare ale societăților de asigurare

	Ianuarie-septembrie		
	milioane lei		2012 în % față de 2011
	2011	2012	
Venituri – total	1127,6	1193,7	105,9
Venituri din activitatea operațională	1047,8	1107,8	105,7
din care, din activitatea de asigurare	1037,3	1099,7	106,0
Cheltuieli – total	1083,4	1146,4	105,8
Cheltuieli ale activității operaționale	1043,7	1127,6	108,0
din care, din activitatea de asigurare	853,9	930,4	109,0
Profitul până la impozitare	44,2	47,3	107,0

5.4. Piața valorilor mobiliare¹

În anul 2012, în Registrul de stat al valorilor mobiliare (RSVM) au fost înregistrate 17 emisiuni de constituire a societății pe acțiuni în volum de 356,2 mil. lei și 96 emisiuni suplimentare de acțiuni în volum de 748,8 mil. lei. În aceeași perioadă din RSVM au fost excluse valorile mobiliare a 45 societăți pe acțiuni.

În anul 2012 au fost efectuate tranzacții cu valori mobiliare corporative (piața bursieră și extrabursieră) în sumă de 1251,5 mil. lei, fiind în scădere cu 688,5 mil. lei (-35,5%) față de volumul tranzacțiilor efectuate în anul 2011.

Tranzacții cu valori mobiliare corporative

	Volumul total al valorilor mobiliare tranzacționate, mil. lei		2012 față de 2011 (+)/(-)	
	2011	2012	mil. lei	%
Piața bursieră	242,0	623,3	381,3	de 2,6 ori
Piața extrabursieră	1698,0	628,2	-1069,8	-63,0
Total	1940,0	1251,5	-688,5	-35,5

În anul 2012, pentru desfășurarea activităților profesionale pe piața valorilor mobiliare au fost acordate 2 licențe: 1 licență pentru activitatea de estimare ca activitate de bază, cu activitate conexă de consulting și 1 licență pentru activitatea bursieră ca activitate de bază, cu activități conexe de clearing și decontare și de consulting. Concomitent, în perioada de referință au fost reperfectate 5 licențe: 3 licențe pentru activitatea de dealer ca activitate de bază, cu activități conexe de brokeraj, de underwriting și de consulting investițional și 2 licențe pentru activitatea de ținere a registrului ca activitate de bază, cu activitate conexă de consulting. De asemenea, a fost retrasă 1 licență pentru desfășurarea activității profesionale de ținere a registrului ca activitate de bază și de consulting ca activitate conexă.

¹ Conform datelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare

VI. SITUAȚIA SOCIALĂ

6.1. Nivelul de trai al populației

Veniturile disponibile ale populației. Conform datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice, veniturile disponibile ale populației în trimestrul III 2012 au constituit 1507,3 lei lunar în medie pe o persoană, fiind în creștere cu 2,3% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum) veniturile populației au înregistrat o descreștere de 2,0%¹.

Veniturile disponibile ale populației, în trimestrul III

	2008	2009	2010	2011	2012
Venituri disponibile – total (medii lunare pe o persoană), lei	1220,1	1193,7	1317,7	1473,0	1507,3
inclusiv în % pe surse de formare:					
Activitatea salariată	43,7	47,2	45,6	42,4	41,4
Activitatea individuală agricolă	10,5	8,5	8,1	9,9	9,1
Activitatea individuală non-agricolă	7,6	6,3	6,6	8,8	8,5
Venituri din proprietate	0,0	0,2	0,1	0,6	0,0
Prestații sociale	15,6	18,8	18,8	18,0	20,6
din care:					
pensii	13,6	16,5	15,8	15,4	17,0
indemnizații pentru copii	0,4	0,7	0,8	0,7	0,9
compensații	0,6	0,7	0,6	0,6	0,4
ajutor social	–	0,1	0,2	0,2	0,8
Alte venituri	22,6	19,0	20,9	20,3	20,4
din care, transferuri din afara țării	18,5	14,5	17,1	16,0	15,7
Pondere veniturilor în natură în total venituri disponibile, %	11,0	11,2	10,2	11,4	10,9

Plățile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit, dar cu o contribuție mai mică în formarea veniturilor totale disponibile, 41,4% față de 42,4% în trimestrul III anul 2011. Veniturile din prestațiile sociale sînt a doua sursă de venit după importanță și au contribuit la formarea veniturilor populației în proporție de 20,6% sau cu 2,6 p.p. mai mult față de aceeași perioadă a anului precedent.

Veniturile din activitățile pe cont propriu reprezintă 17,6% din veniturile populației, inclusiv 9,1% sînt veniturile din activitatea individuală agricolă, iar 8,5% - din activitatea individuală non-agricolă. În general, ponderea veniturilor din activități pe cont propriu s-a redus cu 1,1 p.p. comparativ cu trimestrul III 2011. O sursă importantă pentru bugetul gospodăriilor rămîn a fi transferurile bănești din afara țării, care în medie au constituit 15,7% din total venituri față de 16,0% în trimestrul III 2011.

Veniturile populației din mediul urban sînt în medie cu 423,2 lei (de 1,3 ori) mai mari decît veniturile populației rurale. Totodată, populația din mediul urban dispune de venituri preponderente din salarii (53,1%) și prestații sociale (19,3%). În cazul populației din mediul rural, veniturile salariale constituie doar 30,1%, celelalte venituri sunt formate din prestații sociale (21,9%) și activități individuale agricole (16,4%).

În structura veniturilor disponibile predominante sînt *veniturile bănești*, cu o pondere de 89,1% în trimestrul III 2012, față de 10,9% pentru veniturile în natură. În termeni absoluți, valoarea veniturilor bănești a însumat 1343,0 lei lunar în medie pe o persoană și 164,3 lei – veniturile în natură. Comparativ cu trimestrul III 2011, ponderea veniturilor bănești a crescut cu 0,5 p. p.

Cheltuielile de consum ale populației. Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în trimestrul III 2012 au constituit 1675,3 lei pe o persoană, fiind în creștere cu 3,2% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum) populația a cheltuit în medie cu 1,1% mai puțin comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Cheltuielile de consum ale populației, în trimestrul III

	2008	2009	2010	2011	2012
Cheltuieli de consum – total (medii lunare pe o persoană), lei	1290,2	1300,7	1463,7	1623,2	1675,3
inclusiv în % pentru:					
Produse alimentare	38,9	40,8	37,5	41,4	42,0
Băuturi alcoolice, tutun	1,4	1,7	1,6	1,5	1,7
Îmbrăcăminte, încălțăminte	12,9	12,2	11,3	10,2	10,3
Întreținerea locuinței	19,0	16,8	19,8	19,7	19,0
Dotarea locuinței	4,9	3,8	4,2	4,4	4,1
Îngrijire medicală și sănătate	4,9	5,3	6,5	5,2	6,5
Transport	4,6	4,9	5,0	5,2	4,3

¹ Indicele prețurilor de consum în trimestrul III 2012 față de trimestrul III 2011 a constituit 104,4%

	2008	2009	2010	2011	2012
Comunicații	4,5	4,8	4,5	4,1	4,3
Agrement	2,9	2,5	2,3	1,9	1,9
Învățămînt	0,3	0,7	1,4	1,0	1,0
Hoteluri, restaurante, cafenele etc.	2,0	2,4	2,1	1,5	1,3
Diverse	3,6	4,0	3,8	3,9	3,6

Cea mai mare parte a cheltuielilor a fost destinată acoperirii necesarului de consum alimentar, 42,0% sau cu 0,6 p. p. mai mult față de trimestrul III 2011. Pentru întreținerea locuinței o persoană în medie a alocat 19,0% din cheltuielile totale de consum (- 0,7 p.p.), iar pentru îmbrăcăminte și încălțăminte – 10,3% (+ 0,1 p.p.). Celelalte cheltuieli au fost direcționate pentru serviciile de sănătate (6,5% față de 5,2% în trimestrul III 2011), transport (4,3% față de 5,2%), comunicații (4,3% față de 4,1%), dotarea locuinței (4,1% față de 4,4%), învățămînt - 1,0% (nivelul anului precedent) etc.

Minimul de existență. Mărimea medie lunară a minimului de existență¹ în trimestrul III 2012 a constituit 1456,9 lei pe o persoană, fiind în creștere cu 5,1% față de trimestrul III 2011. Majorarea minimului de existență a fost determinată preponderent de creșterea prețurilor, în special la produsele alimentare.

Pe medii de reședință, minimul de existență se caracterizează prin valori mai mari pentru mediul urban – 1563,9 lei sau cu 13,3% mai mult comparativ cu mediul rural (1380,3 lei). Acest decalaj este determinat de diferențele existente în componența coșului alimentar, dar și a structurii cheltuielilor de consum ale gospodăriilor din mediul urban și rural.

Valoarea minimului de existență pe categorii de populație, în trimestrul III

medii lunare pe o persoană, lei

	Total populație	Populația în vîrstă aptă de muncă	Bărbați în vîrstă aptă de muncă	Femei în vîrstă aptă de muncă	Pensionari	Copii	inclusiv în vîrstă de:		
							pînă la 1 an	1-6 ani	7-16 ani
Total									
2008	1260,5	1330,5	1410,6	1249,3	1074,0	1175,7	464,1	1005,6	1306,9
2009	1085,4	1142,8	1212,5	1070,2	929,2	1021,4	427,5	888,6	1126,1
2010	1305,1	1377,2	1448,3	1302,6	1120,4	1210,8	501,8	1053,5	1355,0
2011	1386,4	1454,6	1523,8	1381,7	1206,8	1299,4	572,7	1150,3	1449,0
2012	1456,9	1531,9	1614,9	1443,9	1259,5	1364,3	577,4	1208,7	1528,5
Urban									
2008	1368,2	1423,4	1502,6	1348,8	1153,2	1303,7	514,0	1117,8	1455,0
2009	1163,8	1208,8	1279,1	1140,7	986,8	1116,2	467,7	972,3	1236,2
2010	1450,3	1514,4	1586,4	1444,1	1232,1	1368,1	568,1	1192,3	1541,2
2011	1496,5	1559,9	1619,8	1501,3	1282,4	1417,0	626,0	1258,3	1591,0
2012	1563,9	1631,1	1714,1	1549,3	1337,0	1490,1	631,9	1323,7	1679,4
Rural									
2008	1184,8	1252,8	1335,0	1164,8	1028,8	1106,5	434,0	943,9	1228,6
2009	1030,3	1087,1	1156,8	1010,4	896,3	970,2	404,6	841,1	1069,4
2010	1202,3	1268,5	1345,6	1182,9	1052,0	1126,0	463,9	973,7	1258,6
2011	1307,9	1371,5	1452,6	1280,8	1158,4	1235,6	541,1	1087,6	1375,2
2012	1380,3	1453,8	1541,6	1355,4	1208,1	1295,5	545,3	1142,1	1449,0

Pe categorii de populație, valoarea maximă a minimului de existență revine populației în vîrstă aptă de muncă – 1531,9 lei, și în special bărbaților – 1614,9 lei. Pentru pensionari minimul de existență a constituit 1259,5 lei și reprezintă 86,5% din valoarea medie pentru total populație.

Minimul de existență pentru copii constituie în medie 1364,3 lei lunar, cu o diferențiere a acestui indicator în funcție de vîrsta copilului, de la 577,4 lei pentru un copil în vîrstă de pînă la 1 an, pînă la 1528,5 lei pentru un copil în vîrstă de 7-16 ani.

Remunerarea muncii. În anul 2012 *cîștigul salarial nominal mediu brut* din economia națională (unitățile sectorului real cu numărul de 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați) a constituit 3477,7 lei și s-a mărit față de anul 2011 în valoare nominală cu 8,9%, salariul real (ajustat la indicele prețurilor de consum) crescând cu 4,1%.

În luna decembrie 2012, *cîștigul salarial mediu* a fost de 3888,8 lei, înregistrând o creștere cu 4,9% față de luna decembrie 2011 și cu 10,2% față de luna precedentă (noiembrie 2012).

Indicele *cîștigului salarial real* pentru luna decembrie 2012 față de luna decembrie 2011 a fost de 100,8%.

În sfera bugetară *cîștigul salarial mediu* a constituit în luna decembrie a anului trecut 3269,5 lei (+11,3% față de decembrie 2011), în sectorul economic (real) – 4184,8 lei (+2,8% față de decembrie 2011).

¹ Valoarea minimului de existență este calculată în baza Regulamentului „Cu privire la modul de calculare a minimului de existență”, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 902, din 28 august 2000.

Evoluția câștigului salarial mediu lunar

	Câștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	În % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
2010			
Trimestrul I	2740,2	106,7	93,9
Trimestrul II	2966,0	106,2	108,2
<i>Semestrul I</i>	2850,2	106,6	x
Trimestrul III	3030,1	109,4	102,2
<i>Ianuarie-septembrie</i>	2908,8	107,7	x
Trimestrul IV	3182,8	109,1	105,0
Anual	2972,2	108,2	x
2011			
Trimestrul I	2902,4	110,1	94,4
Trimestrul II	3302,0	115,6	113,8
<i>Semestrul I</i>	3103,8	113,3	x
Trimestrul III	3197,5	109,5	96,8
<i>Ianuarie-septembrie</i>	3135,9	112,1	x
Trimestrul IV	3365,6	109,5	105,3
Anual	3193,9	111,6	x
2012			
Ianuarie	3139,0	110,7	84,7
Februarie	3166,0	109,8	100,9
Martie	3273,5	109,7	103,4
Trimestrul I	3193,7	110,0	94,9
Aprilie	3350,3	106,9	102,3
Mai	3489,8	108,5	104,2
Iunie	3913,5	110,0	112,1
Trimestrul II	3583,7	108,5	112,2
Semestrul I	3391,1	109,3	x
Iulie	3574,9	109,6	91,3
August	3503,6	110,4	98,0
Septembrie	3421,5	108,3	97,7
Trimestrul III	3498,3	109,4	97,6
Ianuarie-septembrie	3426,3	109,3	x
Octombrie	3482,3	110,1	101,8
Noiembrie	3527,8	109,2	101,3
Decembrie	3888,8	104,9	110,2
Trimestrul IV	3631,3	107,9	103,8
Anual	3477,7	108,9	x

Câștigul salarial mediu pe activități, în luna decembrie 2012

	Lei	În % față de:		
		decembrie 2011	noiembrie 2012	În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2012
Total	3888,8	104,9	110,2	100,0
inclusiv:				
Agricultură, economia vânatului și silvicultură	2818,3	107,3	113,7	72,5
Piscicultură	3169,2	110,1	196,5	81,5
Industrie	4429,1	106,8	115,0	113,9
industrie extractivă	3382,1	104,2	91,8	87,0
industrie prelucrătoare	4087,3	108,2	114,3	105,1
energie electrică și termică, gaze și apă	6120,5	101,9	118,1	157,4
Construcții	4213,3	109,2	110,9	108,3
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor, motocicletelor, a bunurilor casnice și personale	3240,3	109,9	109,8	83,3
Hoteluri și restaurante	2842,7	121,6	106,5	73,1
Transporturi și comunicații	4409,4	98,4	110,8	113,4
Activități financiare	8396,2	90,7	133,4	215,9

	Lei	În % față de:		
		decembrie 2011	noiembrie 2012	În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2012
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	4774,7	96,9	108,1	122,8
Administrație publică	4789,4	127,5	105,1	123,2
Învățământ	2852,5	101,6	97,0	73,4
Sănătate și asistență socială	4000,8	99,0	117,8	102,9
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	3193,9	102,9	107,9	82,1
activități recreative, culturale și sportive	2822,1	113,5	108,3	72,6

Câștigul salarial mediu în profil teritorial¹, în luna decembrie 2012

	Lei	În % față de:		
		decembrie 2011	noiembrie 2012	În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2012
Total²	3888,8	104,9	110,2	100,0
din care:				
Mun. Chișinău	4909,4	103,8	113,8	122,4
Nord	3311,2	104,8	107,0	82,6
Mun. Bălți	4087,3	106,5	106,6	101,9
Briceni	2602,2	99,2	93,2	64,9
Dondușeni	3757,9	112,5	123,8	93,7
Drochia	3627,3	97,1	101,6	90,4
Edineț	2890,7	104,8	108,4	72,1
Fălești	2562,2	100,6	111,1	63,9
Florești	3135,7	113,1	116,5	78,2
Glodeni	2845,1	101,0	115,9	70,9
Ocnita	2715,1	103,7	96,3	67,7
Rîșcani	2902,5	101,6	113,9	72,4
Sîngerei	2535,1	100,2	100,5	63,2
Soroca	3113,6	107,5	101,5	77,6
Centru	2979,8	107,5	103,5	74,3
Anenii Noi	2756,3	101,6	96,0	68,7
Călărași	3112,4	111,5	108,7	77,6
Criuleni	2575,7	102,4	107,2	64,2
Dubăsari	2847,8	105,2	104,6	71,0
Hîncești	2702,2	98,9	99,2	67,4
Ialoveni	3004,7	107,0	96,0	74,9
Nisporeni	2842,3	112,8	101,2	70,9
Orhei	3097,7	105,3	107,2	77,2
Rezina	3732,5	113,4	108,4	93,1
Strășeni	3107,0	110,2	111,4	77,5
Șoldănești	2576,4	103,6	86,9	64,2
Telenești	2510,3	103,8	105,6	62,6
Ungheni	3372,7	115,6	107,0	84,1
Sud	2734,1	104,5	102,9	68,2
Basarabeasca	2711,8	112,9	111,5	67,6
Cahul	2898,8	107,6	100,0	72,3
Cantemir	2534,3	95,1	113,2	63,2
Căușeni	2560,8	99,8	92,5	63,9
Cimișlia	2850,4	101,4	108,6	71,1
Leova	2393,7	104,6	101,0	59,7
Ștefan Vodă	2875,4	113,9	107,3	71,7
Taraclia	2741,7	101,6	105,4	68,4
UTA Găgăuzia	2715,2	104,6	96,9	67,7

¹ Informația pe municipii și raioane cuprinde toate unitățile din sectorul real cu 20 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare indiferent de numărul de salariați

² Informația cuprinde unitățile din sectorului real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați

Notă: La calcularea ponderilor s-a asigurat comparabilitatea datelor între municipii/raioane și total țară

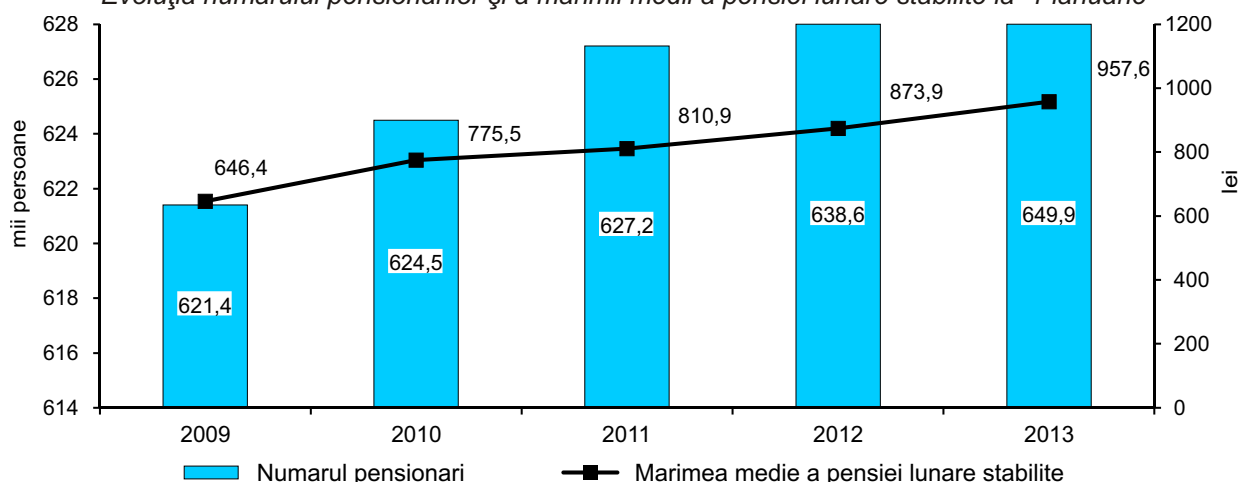
Cîștigul salarial mediu pe activități economice și forme de proprietate, în anul 2012

lei

	Total	din care, după forme de proprietate:	
		publică	alte forme
Total	3477,7	3521,9	3431,6
inclusiv:			
Agricultură, economia vînatului și silvicultură	2164,8	2740,2	2049,9
Piscicultură	1686,9	1996,8	1561,9
Industrie	3803,1	4731,4	3653,8
industrie extractivă	3606,7	3851,9	3581,9
industrie prelucrătoare	3481,5	4496,8	3427,7
energie electrică și termică, gaze și apă	5333,0	4850,8	5940,3
Construcții	3650,9	4011,8	3625,2
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor, motocicletelor, a bunurilor casnice și personale	2945,1	4214,9	2937,3
Hoteluri și restaurante	2555,1	2811,4	2506,7
Transporturi și comunicații	4146,9	4648,1	3537,3
Activități financiare	6859,3	8604,3	6761,8
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	4267,8	4140,2	4398,0
Administrație publică	4095,8	4095,8	–
spalpaÎnvățămînt	3024,9	2995,5	4405,6
Sănătate și asistență socială	3346,5	3305,0	4631,3
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	2870,2	2526,5	3562,9
activități recreative, culturale și sportive	2507,8	2233,7	3572,9

Pensii. Conform datelor preliminare a Casei Naționale de Asigurări Sociale numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 ianuarie 2013 a constituit 649,9 mii persoane sau cu 11,3 mii persoane mai mult comparativ cu 1 ianuarie 2012.

Evoluția numărului pensionarilor și a mărimii medii a pensiei lunare stabilite la 1 ianuarie

Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 ianuarie 2013 a constituit 957,6 lei, fiind în creștere cu 9,6% față de 1 ianuarie 2012.

Piața forței de muncă. Conform datelor Anchetei Forței de Muncă în trimestrul III 2012 populația economic activă a Republicii Moldova a constituit circa 1287 mii persoane.

Rata de activitate a populației de 15 ani și peste (proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală în vîrstă de 15 ani și peste) a constituit 43,1%, atîngînd valori mai înalte în rîndul populației masculine – 46,0%, în comparație cu rata pentru femei – 40,5%. Ratele de activitate pe medii au înregistrat următoarele valori: urban - 46,5% , rural - 40,7%. Cea mai înaltă rată de activitate (64,7%) s-a înregistrat în categoria de vîrstă 40-44 ani.

Populația ocupată a fost de circa 1225 mii persoane. Repartiția pe sexe relevă că ponderea bărbaților în total populație ocupată (50,4%) a fost practic egală cu cea a femeilor (49,6%). Mediului rural i-au revenit 55,7% și celui urban – 44,3%.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (proportia populației ocupate în populația de 15 ani și peste) a fost de 41,1%. La bărbați ea a fost mai înaltă decât la femei (respectiv 43,3% și 39,0%). Rata de ocupare în mediul rural (39,6%) a fost mică decât cea din mediul urban (43,1%). Cea mai înaltă rată de ocupare (62,6%) s-a înregistrat la persoanele de 40-44 ani.

Numărul șomerilor conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM) a fost de aproximativ 62 mii persoane.

Rata șomajului (proportia șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat la nivel de țară valoarea de 4,8%. La bărbați ea a atins valoarea de 5,9% și la femei – 3,7%. Continuă să se mențină disparități semnificative între rata șomajului în mediul urban (7,3%) și cel rural (2,8%).

Raportul de dependență economică, exprimat prin numărul persoanelor neocupate (inactive sau în șomaj) ce revin la 1000 persoane ocupate a fost de 1907‰.

Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe și medii

	procente							
	2011				2012			
	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV	Trim. I	Trim. II	Trim. III	
Total								
Rata de activitate ¹	38,2	44,7	45,3	40,9	37,0	42,5	43,1	
Rata de ocupare ²	34,6	41,9	42,9	38,4	34,3	40,5	41,1	
Rata șomajului ³	9,4	6,2	5,3	6,2	7,2	4,5	4,8	
Masculin								
Rata de activitate ¹	41,3	49,2	48,3	43,5	38,8	45,6	46,0	
Rata de ocupare ²	36,4	45,8	45,5	40,5	35,2	43,1	43,3	
Rata șomajului ³	11,9	7,0	5,7	6,8	9,5	5,4	5,9	
Feminin								
Rata de activitate ¹	35,5	40,5	42,6	38,5	35,3	39,6	40,5	
Rata de ocupare ²	33,0	38,4	40,6	36,4	33,6	38,2	39,0	
Rata șomajului ³	6,9	5,3	4,8	5,6	5,0	3,6	3,7	
Urban								
Rata de activitate ¹	46,6	49,6	48,1	47,8	45,6	46,3	46,5	
Rata de ocupare ²	41,9	45,7	44,7	44,0	41,9	43,2	43,1	
Rata șomajului ³	10,0	7,9	7,1	8,0	8,1	6,8	7,3	
Rural								
Rata de activitate ¹	32,1	41,0	43,2	35,8	30,5	39,6	40,7	
Rata de ocupare ²	29,3	39,0	41,6	34,3	28,6	38,6	39,6	
Rata șomajului ³	8,8	4,7	3,7	4,4	6,2	2,6	2,8	

Populația după situația economică, pe sexe, medii și grupe de vîrstă, în trimestrul III 2012

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Total	1286,9	1224,7	62,2	43,1	41,1	4,8
		Inclusiv în %				
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,8	9,9	28,3	22,9	20,0	12,7
25-34 ani	24,7	24,3	32,5	51,0	47,8	6,4
35-49 ani	34,5	34,8	28,2	62,0	59,6	3,9
50 ani și peste	30,0	30,9	11,0	37,2	36,6	1,8
Masculin	656,3	617,7	38,5	46,0	43,3	5,9
		Inclusiv în %				
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	12,2	11,4	25,8	25,5	22,4	12,4
25-34 ani	26,3	25,8	32,9	53,0	49,1	7,4
35-49 ani	31,5	31,6	30,6	60,2	56,8	5,7
50 ani și peste	30,0	31,2	10,7	44,4	43,4	2,1
Feminin	630,6	606,9	23,6	40,5	39,0	3,7
		Inclusiv în %				
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	9,3	8,4	32,2	20,0	17,4	13,1
25-34 ani	23,1	22,8	31,9	48,9	46,3	5,2

¹ Proportia populației active de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

² Proportia populației ocupate de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

³ Proportia șomerilor BIM în populația activă

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
35-49 ani	37,6	38,2	24,3	63,7	62,2	2,4
50 ani și peste	30,0	30,7	11,6	31,9	31,4	1,4
Urban	585,2	542,6	42,6	46,5	43,1	7,3
		Inclusiv în %				
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,2	9,2	22,6	27,6	23,1	16,2
25-34 ani	30,2	29,7	36,1	57,3	52,3	8,7
35-49 ani	33,8	34,1	29,8	66,9	62,6	6,4
50 ani și peste	25,9	27,0	11,4	34,4	33,3	3,2
Rural	701,7	682,0	19,6	40,7	39,6	2,8
		Inclusiv în %				
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	11,3	10,5	40,5	20,3	18,2	10,0
25-34 ani	20,2	20,1	24,8	44,9	43,3	3,4
35-49 ani	35,1	35,4	24,6	58,6	57,5	2,0
50 ani și peste	33,4	34,1	10,1	39,3	39,0	0,8

Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 ianuarie 2013 în căutarea unui loc de muncă se aflau 26,3 mii *șomeri înregistrați*, fiecare al nouălea fiind disponibilizat de la unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 54 la sută o constituie femeile. Peste 11% din șomerii înregistrați beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna decembrie 2012 de 1137,9 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 8 șomeri.

6.2. Situația demografică

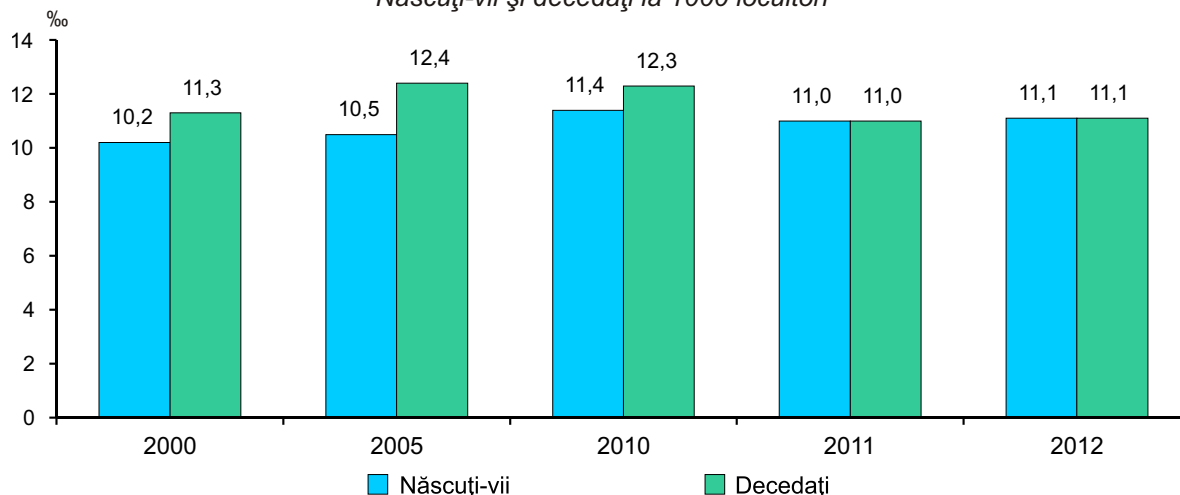
Evoluția proceselor demografice în ultimii ani se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației:

	2010	2011	2012	2012 în % față de 2011
Născuți-vii, persoane	40474	39162	39439	100,7
Decedați, persoane	43631	39234	39559	100,8
din care, copii sub 1 an	476	430	385	89,5
Scădere naturală	3157	72	120	de 1,7 ori
Numărul căsătoriilor	26483	25889	24260	93,7
Numărul divorțurilor	11504	11119	10637	95,5

Conform datelor preliminare, în 2012 s-a înregistrat o majorare a numărului născuților-vii cu 0,7%, rata natalității constituind 11,1 născuți-vii la 1000 locuitori. Mortalitatea generală a crescut comparativ cu anul trecut cu 0,8%, rata mortalității constituind 11,1 decedați la 1000 locuitori.

Numărul copiilor decedați în vîrstă sub 1 an a fost de 385 față de 430 în 2011, rata mortalității infantile micșorîndu-se de la 11,0 pînă la 9,8 decedați în vîrstă sub un an la 1000 născuți-vii.

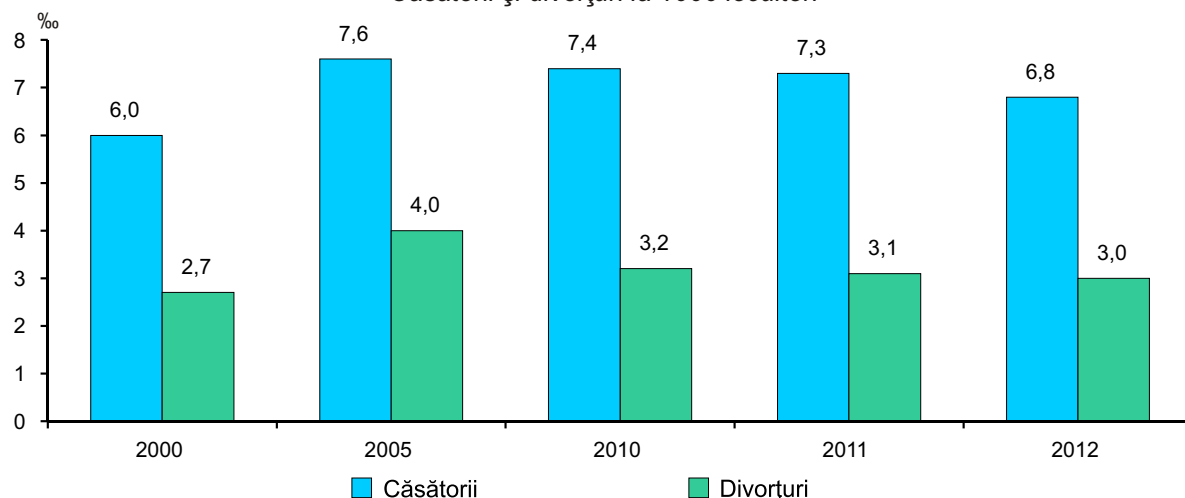
Născuți-vii și decedați la 1000 locuitori

Structura mortalității pe clase ale cauzelor de deces relevă, că cele mai multe decese (57,6%) au drept cauză bolile aparatului circulator, tumorile maligne constituie 14,7%, bolile aparatului digestiv – 9,3%, accidentele, intoxicațiile și traumele – 7,8%, bolile aparatului respirator – 4,4%, alte clase – 6,2%.

Rata nupțialității în anul 2012 a constituit 6,8 căsătorii la 1000 locuitori, numărul căsătoriilor fiind în scădere cu 6,3 %, iar rata divorțialității a alcătuit 3,0 divorțuri la 1000 locuitori, numărul divorțurilor a fost în scădere cu 4,5% față de anul 2011.

Căsătorii și divorțuri la 1000 locuitori

Conform datelor preliminare evoluția proceselor demografice pe regiuni de dezvoltare¹ în 2012 se prezintă astfel:

	Mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud	UTA Găgăuzia
<i>Date absolute</i>					
Născuți-vii, persoane	8900	10365	12234	5719	2030
Decedați, persoane	6201	13114	12454	6093	1678
din care, copii sub 1 an	92	91	116	56	18
Sporul natural	2699	-2749	-220	-374	352
Numărul căsătoriilor	6313	6048	7542	3176	1113
Numărul divorțurilor	2603	2670	3242	1442	438
<i>Rate la 1000 locuitori</i>					
Născuți-vii	11,2	10,4	11,5	10,6	12,6
Decedați	7,8	13,1	11,7	11,3	10,4
Sporul natural	3,4	-2,7	-0,2	-0,7	2,2
Căsătorii	7,9	6,0	7,1	5,9	6,9
Divorțuri	3,3	2,7	3,1	2,7	2,7

Migrațiunea populației. Potrivit informației prezentate de Ministerul Afacerilor Interne, în anul 2012, permis de ședere (permanentă și temporară) au primit 3093 cetățeni străini și 378 repatriați.

Cetățeni străini, după țara de emigrare și scopul sosirii în anul 2012

	Numărul imigranților	Inclusiv sosiți la:							
		muncă		studii		imigrația de familie		alte cauze	
		persoane	%	persoane	%	persoane	%	persoane	%
România	445	253	56,9	7	1,6	142	31,9	43	9,6
Israel	407	10	2,5	391	96,1	5	1,2	1	0,2
Ucraina	403	76	18,9	29	7,2	285	70,7	13	3,2
Turcia	337	183	54,3	39	11,6	102	30,3	13	3,8
Federația Rusă	305	45	14,8	17	5,6	228	74,7	15	4,9
Statele Unite ale Americii	173	6	3,5	5	2,9	13	7,5	149	86,1
Italia	129	80	62,0	1	0,8	37	28,7	11	8,5
Germania	68	17	25,1	2	2,9	9	13,2	40	58,8
Franța	41	20	48,8	-	-	6	14,6	15	36,6
Azerbaidjan	30	5	16,6	11	36,7	11	36,7	3	10,0
Polonia	30	11	36,7	2	6,7	8	26,6	9	30,0
Alte țări	725	249	34,3	110	15,2	208	28,7	158	21,8
Total	3093	955	30,9	614	19,8	1054	34,1	470	15,2

¹ Fără cazurile de înregistrare a actelor de stare ci vilă din partea stîngă a Nistrului și mun.Bender

Conform datelor Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, pe parcursul anului trecut din țară au plecat pentru a se stabili cu domiciliul permanent în străinătate 3062 persoane. Cele mai active legături migraționale se mențin cu Ucraina și Rusia (corespunzător 1360 și 772 emigranți). Numărul cetățenilor Republicii Moldova, ce și-au ales noul domiciliu S.U.A. a constituit 245 persoane, Germania – 218, Israel – 198. Majoritatea emigranților, atât femei, cât și bărbați, fac parte din grupele de vârstă 20-29 de ani și 30-39 de ani.

Migrația internă. Pe parcursul anului 2012, și-au schimbat locul de trai în interiorul țării 36,7 mii persoane. Intensitatea migrației interne poate fi măsurată după numărul de sosiri și plecări la 1000 de locuitori. Indicele de mobilitate al populației, în anul 2012, a înregistrat o valoare de 10,3 persoane la 1000 de locuitori comparativ cu 12,6 în anul 2011.

Intensitatea de plecări este mai mare în 16 raioane față de media pe țară. Cel mai mare număr relativ de plecări s-a constatat în raioanele: Telenești, Călărași, Cantemir, Rezina, Șoldănești, Florești, Leova, Fălești (12-14 plecați la 1000 locuitori), iar 21 - în raionul Dubăsari. Ca și în anul precedent un număr mai mic de plecări au fost în mun. Bălți, raionul Taraclia și UTA Găgăuzia (mai puțin de 7 plecați la 1000 locuitori).

Intensitatea de sosiri a fost mai mare în mun. Chișinău (16) și raionul Călărași (13 sosiți la 1000 locuitori). În termeni absoluți, cele mai multe sosiri au fost înregistrate în mun. Chișinău (aproape 13 mii persoane), mun. Bălți (1,3 mii persoane), raioanele Orhei și Cahul (cîte 1,1 mii persoane). Soldul pozitiv al migrației interne este întâlnit numai în capitală și în raioanele Hîncești și Criuleni.

În mare parte, migranții interni (mai mult de 90%) sînt persoanele în vîrstă aptă de muncă, cu o predominanță a grupei de vîrstă 20-49 ani. Fluxul de sosiri/plecări, privit prin prisma de gen, a constituit 57% femei și respectiv 43% bărbați. Aproximativ 2/3 din numărul total al populației care și-a schimbat locul de trai în anul 2012 provine din mediul rural.

6.3. Ocrotirea sănătății

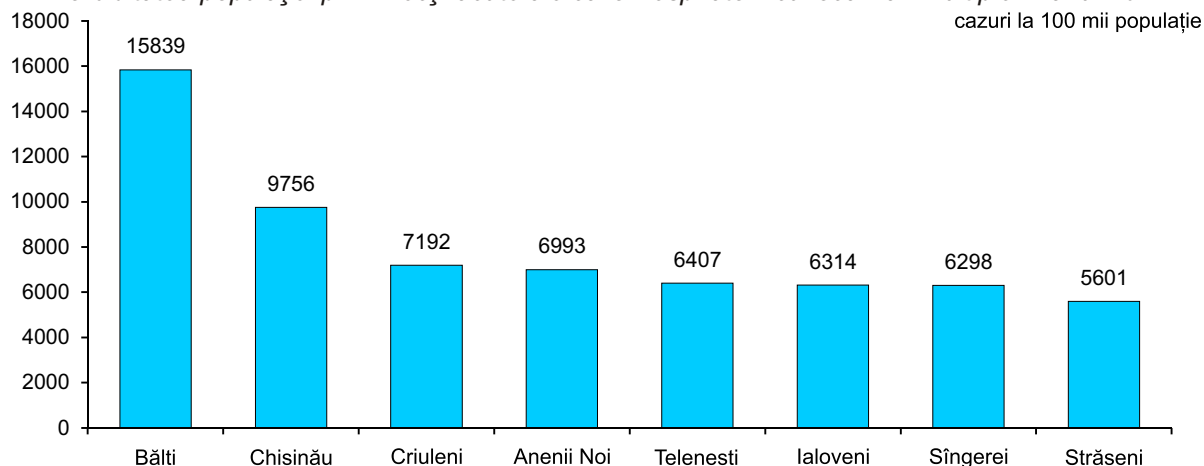
Conform informației preliminare a Ministerului Sănătății, morbiditatea populației pe unele boli infecțioase în anul 2012 comparativ cu anul 2011 se caracterizează prin majorarea cazurilor de dizenterie bacteriană și a cazurilor de hepatita C. De asemenea, pe parcursul anului 2012 au fost înregistrate mai multe cazuri de infecții intestinale acute (18,6 mii cazuri).

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecțioase

	2008	2009	2010	2011	2012	2012 în % față de 2011
Infecții intestinale						
Infecții intestinale acute	15558	16589	17821	18457	18626	100,9
inclusiv dizenterie bacteriană	744	592	511	256	467	182,4
Hepatite virale						
Hepatite virale – total	379	250	191	175	165	94,3
din care:						
Hepatita A	101	29	16	4	5	125,0
Hepatita C	89	71	80	50	67	134,0
Infecții imunodirijabile						
Varicela	8126	7031	6551	10550	9705	92,0
Hepatită virală B	168	124	95	96	58	60,4
Parotidită epidemică	29377	234	124	120	121	100,8
Infecții respiratorii acute						
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple sau nedeterminate	144680	280435	150905	226453	199053	87,9
Gripă	390	17938	12509	4568	210	4,6
Boli infecțioase „social determinate”						
Tuberculoza organelor respiratorii	3399	3314	3113	3175	3170	99,9
Sifilis	2463	2446	2320	2176	2194	100,8
Infecție gonococică	1640	1555	1252	1234	1139	92,3
Pediculoză	5000	4280	3910	3417	3030	88,7

În structura bolilor infecțioase cele mai răspândite rămîn a fi infecțiile respiratorii acute. În anul 2012 la 100 mii populație revin în medie 5,6 mii cazuri de morbidității prin infecții respiratorii acute, cel mai mare nivel al incidenței fiind înregistrat în municipiile Bălți și Chișinău, respectiv 15,8 mii cazuri și 9,8 mii cazuri la 100 mii populație. În aspect teritorial, se evidențiază raioanele: Criuleni - 7,2 mii cazuri la 100 mii populație, Anenii Noi – 7,0 mii, Telenești – 6,4 mii, Ialoveni – 6,3 mii, Sîngerei – 6,3 mii, Strășeni – 5,6 mii, Hîncești – 4,1 mii cazuri etc.

Morbiditatea populației prin infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple în anul 2012

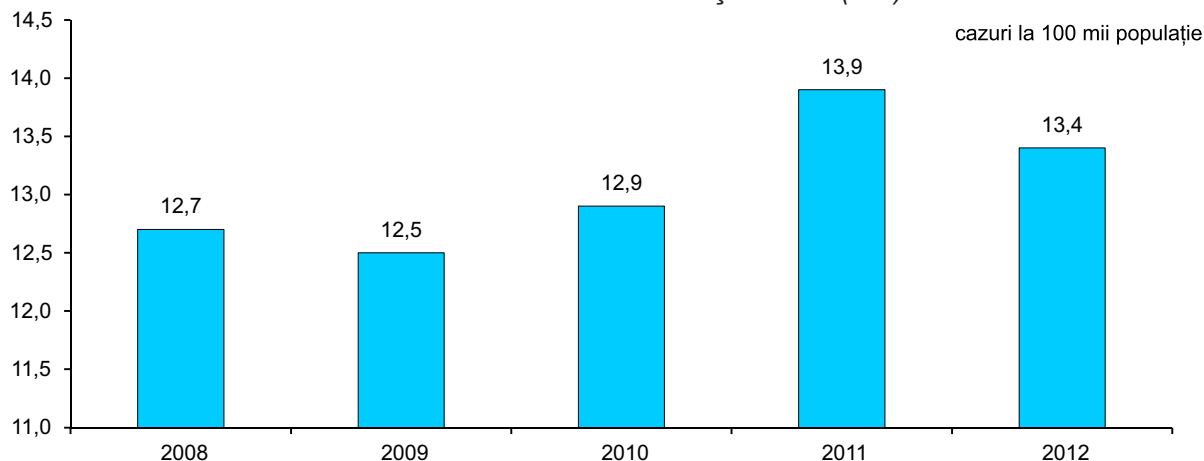

În anul 2012 la 100 mii populație revin în medie 523 cazuri de infecții intestinale acute, 89 cazuri de tuberculoză a organelor respiratorii, 5 cazuri de hepatite virale și 267 cazuri de boli „social determinate”.

Pe parcursul ultimilor cinci ani s-a înregistrat o scădere semnificativă a cazurilor de dizenterie bacteriană de la 744 cazuri în anul 2008 (21 cazuri la 100 mii populație) până la 467 cazuri în anul 2012 (13 cazuri la 100 mii populație), iar cazurile de hepatite virale s-au redus până la 165 cazuri în anul 2012 (circa 5 cazuri la 100 mii populație). La fel s-a micșorat numărul cazurilor de tuberculoză a organelor respiratorii de la 3,4 mii cazuri în anul 2008 (95 cazuri la 100 mii populație) până la 3,1 mii cazuri în anul 2012 (89 cazuri la 100 mii populație). Vaccinarea și măsurile corespunzătoare de profilaxie au contribuit la diminuarea esențială a morbidității de parotidită epidemică; dacă în anul 2008 la 100 mii populație reveneau 823 cazuri de parotidită epidemică, atunci în anul 2012 au fost înregistrate doar 3,4 cazuri la 100 mii populație. Se remarcă o diminuare și a cazurilor morbidității de boli „social determinate” și în special a cazurilor de pediculoză. În anul 2012 la 100 mii populație revin în medie 85 cazuri de pediculoză, 32 cazuri de infecție gonococică, comparativ cu 140 și 46 cazuri, respectiv în anul 2008.

Numărul purtătorilor virusului imunodeficienței umane (VIH) în anul 2012 a constituit 478 persoane sau cu 16 cazuri mai puțin comparativ cu anul 2011. Totodată, au fost înregistrate 152 cazuri de boală SIDA, iar la 100 mii populație revin în medie 13,4 cazuri de HIV.

Purtători ai virusului imunodeficienței umane (HIV)

6.4. Învățământ

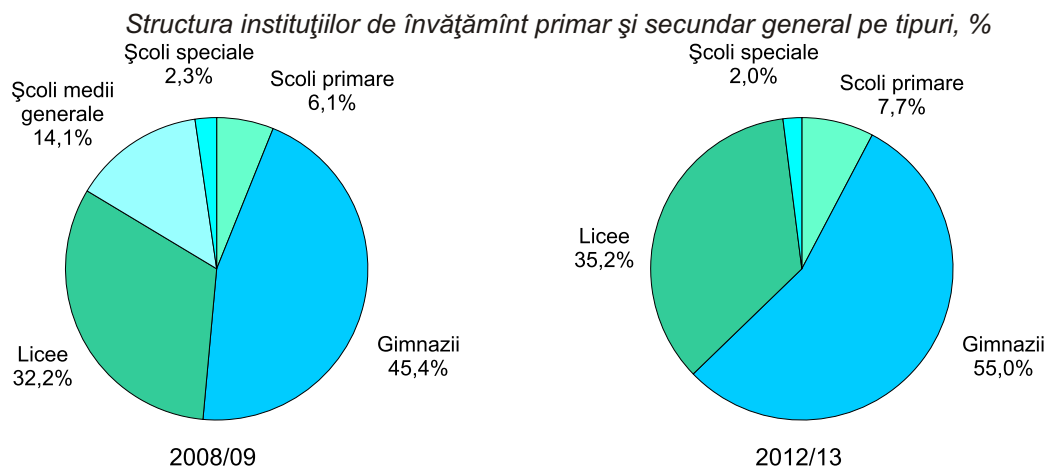
Învățământul primar și secundar general. În anul de studii 2012/13, rețeaua instituțiilor de învățământ primar și secundar general era constituită din 1397 unități, cu 4,3% mai puțin comparativ cu anul de studii 2011/12. După forma de învățământ distingem 1394 instituții de învățământ de zi și 3 – învățământ seral. Învățământul de zi este organizat în 108 școli primare, 767 gimnazii, 491 licee și 28 școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică.

Instituții de învățământ primar și secundar general

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2012/13 în % față de 2011/12
Total	1526	1512	1489	1460	1397	95,7
De zi	1519	1505	1484	1457	1394	95,7
școli primare	92	91	85	83	108	130,1
gimnazii	689	708	763	829	767	92,5

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2012/13 în % față de 2011/12
licee	489	492	495	497	491	98,8
școli medii de cultură generală	214	179	108	19	–	–
școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	35	35	33	29	28	96,6
Serale	7	7	5	3	3	100

Învățământ de zi. În rezultatul procesului de optimizare a instituțiilor de învățământ secundar general noua configurație a rețelei instituțiilor de învățământ primar și secundar general se prezintă astfel: 7,7% - școli primare (în creștere cu 1,6 puncte procentuale față de anul de studii 2008/09), 55,0% - gimnazii (+ 9,6 p.p.), 35,2% - licee (+ 3,0 p.p.) și 2,0% - școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică. Totodată, comparativ cu anul de studii 2011/12 s-a redus atât numărul gimnaziilor (cu 62 unități), cât și a liceelor (cu 6 unități), în creștere fiind doar numărul școlilor primare (cu 25 unități).

Contingentul de elevi. La începutul anului de studii 2012/13 în învățământul primar și secundar general de zi au fost cuprinși 366,0 mii elevi sau cu 3,7% mai puțin decât în anul de studii precedent. În structura elevilor pe nivele educaționale predomină elevii din clasele gimnaziale și cele primare. În ultimii ani este în creștere ponderea elevilor din învățământul primar, dar fiind în descreștere ponderea celor din învățământul gimnazial.

Elevi în instituții de învățământ primar și secundar general pe clase

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Total, mii elevi	434,3	413,7	395,1	380,2	366,0
Clasele pregătitoare	2,0	2,2	2,1	1,7	1,6
Clasele 1-4	145,4	141,2	138,4	138,1	138,3
Clasele 5-9	222,9	207,5	193,1	181,9	171,9
Clasele 10-12	64,0	62,8	61,4	58,5	54,2
Structura, în %	100	100	100	100	100
Clasele pregătitoare	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
Clasele 1-4	33,5	34,1	35,0	36,3	37,8
Clasele 5-9	51,3	50,2	48,9	47,8	47,0
Clasele 10-12	14,7	15,2	15,5	15,4	14,8

În anul de studii 2012/13, numărul mediu de elevi în clasă a constituit 20 elevi, iar raportul elevi la un profesor constituie circa 11 elevi/profesor, inclusiv 16 elevi/profesor în învățământul primar, 9 elevi/profesor în învățământul gimnazial și 11 elevi/profesor în cel liceal.

Numărul elevilor înscriși în clasa 1, care au fost încadrați în programe de educație preșcolară a constituit circa 34,5 mii persoane sau 97,5%, fiind practic la nivelul anului de studii precedent.

Numărul elevilor înscriși în *învățământul special*, în anul de studii 2012/13 a constituit 2,3 mii persoane sau cu 8,0% mai puțin comparativ cu anul de studii precedent, prezentînd 0,6% din numărul total de elevi la zi. Majoritatea elevilor din cadrul acestor instituții sînt cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală – 79,3%, cu auz slab – 8,7% și cu vederea slabă – 4,5%.

În anul de studii 2012/13, **învățământul seral** a fost organizat în 3 instituții în care studiază 1,2 mii persoane sau 0,3% din numărul total al elevilor din învățământul primar și secundar general.

Învățământul secundar profesional. În anul de studii 2012/13 numărul instituțiilor de învățământ secundar profesional constituie 67 unități sau cu 3 unități mai puțin comparativ cu anul de studii 2011/12. Numărul elevilor din învățământul secundar profesional este în continuă descreștere, înregistrînd 19,6 mii elevi la începutul anului de studii 2012/13 față de 20,3 mii în anul de studii precedent.

Indicatorii principali din învățământul secundar profesional

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2012/13 în % față de 2011/12
Numărul de instituții	75	75	75	70	67	95,7
școli de meserii	23	23	23	21	21	100
școli profesionale ¹	52	52	52	49	46	93,9
Numărul de elevi, mii persoane	24,3	22,2	21,4	20,3	19,6	96,6
școli de meserii	3,3	2,5	2,6	2,4	2,4	100
școli profesionale	21,0	19,6	18,8	17,9	17,2	96,1
Înmatriculați, mii persoane	15,3	13,4	14,2	13,0	11,9	91,5
școli de meserii	3,2	2,5	2,6	2,3	2,3	100
școli profesionale	12,1	10,9	11,6	10,7	9,6	89,7
Absolvenți, mii persoane	13,0	12,8	13,2	12,0	10,4	86,7
școli de meserii	3,0	2,8	2,3	2,2	2,0	90,9
școli profesionale	10,0	10,0	10,9	9,8	8,4	85,7

În anul de studii 2012/13, în aceste instituții de învățământ au fost înmatriculate 11,9 mii persoane, sau cu 8,5% mai puțin comparativ cu anul de studii precedent. Majoritatea elevilor au fost înmatriculați în baza studiilor gimnaziale – 9,8 mii (82,4% din total înmatriculați). Cele mai solicitate profesii/meserii sînt: bucătar (11,8% din total înmatriculați față de 11,2% în 2011/12), lăcătuș la repararea automobilelor (11,0% față de 10,7%), tencuitor (9,0% față de 8,9%), cusătoreasă/cusător (7,7% față de 7,6%), electrogazosudor-montator (6,1% față de 5,6%), operator la calculatoare (5,3% față de 5,1%), tractorist (3,3% față de 2,1%), tîmplar (3,1% față de 4,5%), etc.

Învățământul mediu de specialitate. În anul de studii 2012/13 învățământul mediu de specialitate este organizat în 47 colegii, inclusiv 41 colegii de stat și 6 nestatale. Numărul de elevi a constituit 30,7 mii persoane, fiind înregistrată o reducere cu 0,7 mii persoane (cu 2,2%) față de anul de studii precedent. Majoritatea elevilor au fost înscriși în colegiile de stat (93,8%).

Indicatorii principali din învățământul mediu de specialitate

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2012/13 în % față de 2011/12
Numărul de instituții	47	47	48	48	47	97,9
Numărul de elevi, mii persoane	32,7	32,2	32,2	31,4	30,7	97,8
Înmatriculați, mii persoane	10,7	9,5	9,1	9,0	8,8	97,8
Absolvenți, mii persoane	6,6	7,1	6,8	7,2	7,4	102,8

În anul de studii 2012/13, în colegii au fost înmatriculate 8,8 mii persoane sau cu 2,2% mai puțin față de anul de studii precedent. Cele mai solicitate profiluri sînt următoarele: medicină (12,7% din total înmatriculați față de 12,4% în 2011/12), economie (11,9% față de 12,6%), transporturi (9,4% față de 9,0%), pedagogie (7,3% față de 7,0%), servicii (6,5% față de 6,7%), construcții (5,3% față de 4,8%), mecanică (5,2% ca și în anul de studii precedent), informatică (5,0% față de 5,6%) etc.

Învățământul superior. În anul de studii 2012/13, rețeaua învățământului superior este formată din 34 unități, inclusiv 19 instituții de stat, din care 2 unități realizează numai studii de masterat². Pe parcursul ultimilor ani, numărul de studenți este în continuă descreștere, constituind la începutul anului de studii 2012/13 – 102,5 mii persoane față de 103,9 mii în anul de studii precedent. Majoritatea studenților erau înscriși în instituțiile de stat - 83,0 mii persoane (81,0%), din care 34 la sută urmează studiile din contul bugetului.

Indicatorii principali din învățământul superior

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2012/13 în % față de 2011/12
Numărul de instituții	31	33	33	34	34	100
Numărul de studenți, mii persoane	114,9	109,9	107,8	103,9	102,5	98,7
Înmatriculați, mii persoane	29,1	27,1	27,9	28,2	28,1	99,6
Absolvenți, mii persoane	29,6	26,6	28,4	27,8	26,7	96,0

¹ Inclusiv 2 licee profesionale

² Academia de Administrare Publică și Institutul de Științe ale Educației

La începutul anului de studii 2012/13, la studii superioare de licență (Ciclul I)¹ erau înscriși 82,8 mii persoane (80,8% din total studenți), la studii de masterat (Ciclul II) – 15,5 mii persoane (15,1%), iar la studii superioare medicale și farmaceutice – 4,2 mii persoane (4,1%). Comparativ cu anul de studii 2011/12 s-a majorat ponderea studenților la Ciclul II (cu 1,2 p. p.).

În anul de studii 2012/13, în instituțiile de învățământ superior au fost înmatriculate 20,4 mii persoane la Ciclul I² (în scădere cu 1,9% față de anul de studii precedent) și 7,7 mii persoane la Ciclul II (în creștere cu 4,0%). Cele mai solicitate domenii generale de studii la Ciclul I sînt următoarele: științe economice – 19,9% din total înmatriculați, educație (18,1%), inginerie și activități ingineresti (14,1%), drept (7,7%). La Ciclul II pentru domeniul științe economice au optat 28,6% din total înmatriculați, drept – 18,5% și educație – 14,0%.

6.5. Infracțiuni

Conform informației Ministerului Afacerilor Interne pe parcursul ultimilor ani se remarcă o tendință de creștere a infracțiunilor înregistrate de la 24,8 mii în anul 2008 pînă la 36,6 mii în anul 2012. Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 3,3% sau 1,2 mii cazuri revin celor excepțional de grave și deosebit de grave, 7,1 mii cazuri (19,5%) – celor grave, iar cea mai mare parte revenind celor puțin grave – 19,9 mii cazuri sau 54,4%. În ultimii 5 ani numărul infracțiunilor ușoare s-a triplat.

Numărul infracțiunilor înregistrate la 10 mii locuitori a constituit 103 crime față de 69 crime în anul 2008. În municipiul Chișinău la 10 mii locuitori revin 167 de crime, ceea ce depășește nivelul mediu pe țară de 1,6 ori. Un nivel înalt al criminalității a fost înregistrat de asemenea și în municipiul Bălți – 133 crime la 10 mii locuitori.

Numărul infracțiunilor înregistrate

	2008	2009	2010	2011	2012
Infracțiuni înregistrate – total	24788	25655	33402	35124	36615
din care:					
excepțional grave	173	145	172	130	169
deosebit grave	983	422	878	873	1035
grave	5952	5741	5985	6052	7141
puțin grave	14973	15477	19735	20307	19907
ușoare	2706	3868	6632	7762	8363

În general, s-au înregistrat tendințe de creștere a numărului de infracțiuni contra familiei și minorilor, în anul 2012 față de 2011 numărul lor majorîndu-se cu 59,6%. De asemenea, a crescut numărul infracțiunilor economice (cu 39,3%), inclusiv fabricarea banilor falși (cu 69,8%); numărul de infracțiuni privind viața sexuală (cu 33,8%), inclusiv fiind înregistrate mai multe violuri - 360 cazuri față de 291 în 2011.

Totodată, au fost înregistrate mai puține cazuri pentru infracțiunile contra patrimoniului: din 18751 infracțiuni contra patrimoniului, cele mai multe rămîn a fi furturile (14294), escrocheriile (1651) și jafurile (1175). Un număr mai mic prezintă și infracțiunile contra vieții și sănătății persoanei, contra sănătății publice și conviețuirii sociale, dar și a autorităților publice și a securității de stat, inclusiv trecerea ilegală a frontierei.

Numărul infracțiunilor înregistrate după tip

	2008	2009	2010	2011	2012	2012 în % față de 2011
Infracțiuni înregistrate – total	24788	25655	33402	35124	36615	104,3
din care:						
Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei	1680	1667	1892	1799	1755	97,6
din acestea:						
omor	233	240	265	216	223	103,2
vătămări intenționate grave	385	369	416	360	325	90,3
Infracțiuni privind viața sexuală	474	402	557	461	617	133,8
inclusiv violuri	306	264	368	291	360	123,7
Infracțiuni contra patrimoniului	12540	12222	18104	19340	18751	96,9
din acestea:						
furturi	9642	9136	13646	15060	14294	94,9

¹ În domeniul "Medicină veterinară" și la specialitatea "Arhitectură" se organizează studii superioare integrate: licență și masterat. Astfel, studenții din anii 1-4 sunt incluși în numărul studenților din Ciclul I, iar cei din anii 5-6 – în numărul studenților din Ciclul II

² Inclusiv studii medicale și farmaceutice

	2008	2009	2010	2011	2012	2012 în % față de 2011
tilhării	175	205	185	152	167	109,9
jafuri	986	1003	1204	1151	1175	102,1
escrocherii	870	1066	1841	1574	1651	104,9
pungășii	135	118	395	554	540	97,5
șantaj	64	52	64	44	64	145,5
Infrapecțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale	2382	2065	1983	1810	1785	98,6
inclusiv infracțiuni legate de droguri	2126	1879	1794	1658	1575	95,0
Infrapecțiuni contra familiei și minorilor	242	168	204	597	953	159,6
din acestea, trafic de copii	50	42	23	24	20	83,3
violență în familie	24	478	815	170,5
Infrapecțiuni economice	3015	2452	1053	1384	1928	139,3
din acestea:						
contrabanda	266	251	170	211	163	77,3
fabricarea banilor falși	177	292	376	681	1156	169,8
Infrapecțiuni contra securității și a ordinii publice	943	927	1122	1342	1514	112,8
inclusiv huliganism	772	767	955	1152	1284	111,5

Fiecare a zecea infracțiune a fost săvârșită în locuri publice, iar cu aplicarea armelor de foc, explozivelor și grenadelor pe parcursul anului 2012 au fost săvârșite 68 infracțiuni, cîte 20 cazuri de vătămări intenționate și de huliganism, 12 cazuri de omor și 5 cazuri de tilhării.

În urma infracțiunilor săvârșite pe parcursul anului 2012 au decedat 646 persoane sau cu 47 persoane mai mult comparativ cu anul 2011. Principale cauze de deces fiind accidente rutiere (49,2%), omorurile (26,0%) și vătămările intenționate (10,7%).

Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 29,3% sînt săvârșite de persoane în vîrstă aptă de muncă, dar fără ocupație, fenomenul fiind în creștere în rîndul acestora. Ponderea infracțiunilor săvârșite de către minori sau cu participarea acestora a constituit 4,0% în total infracțiuni.

În anul 2012 au fost relevate 20,7 mii persoane care au comis crime sau cu 1,7 mii persoane mai mult comparativ cu anul precedent (+8,8%). Se constată o creștere a persoanelor care au comis infracțiuni în stare de ebrietate și în grup, respectiv cu 44,6% și 43,5%, precum și a infractorilor care anterior au comis infracțiuni (+12,4%). De asemenea, au fost înregistrate mai multe cazuri cu implicarea minorilor în săvîrșirea crimelor.

Numărul persoanelor relevate care au comis infracțiuni

	2008	2009	2010	2011	2012	2012 în % față de 2011
Total	12904	14070	16575	19053	20741	108,9
din care:						
femei	1800	1664	1749	1854	1780	96,0
minori	1554	1353	1586	1714	1975	115,2
persoane apte de muncă, dar fără ocupație	10770	11967	14295	15423	16917	109,7
în grup	1477	1349	1653	1984	2848	143,6
în stare de ebrietate	224	374	1038	1321	1911	144,7
au săvîrșit crime pentru prima dată	12353	13378	15941	18051	19615	108,7
anterior au comis crime	551	692	634	1002	1126	112,4

În anul 2012 au fost înregistrate 2712 accidente rutiere, numărul acestora fiind în descreștere cu 4% față de anul precedent. În fiecare zi, în medie s-au produs circa 7 accidente rutiere, în urma cărora și-au pierdut viața 441 persoane, inclusiv 44 de copii; paralel fiind înregistrate 3510 persoane traumatizate, din care 610 copii.

Numărul accidentelor rutiere

	2008	2009	2010	2011	2012	2012 în % față de 2011
Numărul accidentelor rutiere	2869	2729	2930	2825	2712	96,0
Persoane care au decedat în urma accidentelor rutiere	500	476	452	433	441	101,9
din care, copii	47	42	38	36	44	122,2
Persoane traumatizate în urma accidentelor rutiere	3494	3288	3747	3543	3510	99,1
din care, copii	683	563	588	622	610	98,1

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne, numărul incendiilor în anul 2012 s-a micșorat cu 7,5 la sută comparativ cu anul precedent, alcătuind 1984 cazuri. În rezultatul acestora au fost înregistrate 150 cazuri de deces, inclusiv 6 copii.

Numărul incendiilor și cazurilor de deces

	2008	2009	2010	2011	2012	2012 în % față de 2011
Numărul incendiilor	2217	2259	1970	2146	1984	92,5
Persoane care au decedat în urma incendiilor	193	185	168	127	150	118,1
din care, copii	13	6	7	7	6	85,7
Persoane traumatizate	58	60	40	53	59	111,3

Director general

Lucia SPOIALĂ

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Datele privind principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în anul 2012 sînt preliminare și în edițiile ulterioare pot fi precizate.

PRODUSUL INTERN BRUT

Produsul intern brut (PIB) – principalul agregat macroeconomic al sistemului conturilor naționale care reprezintă rezultatul final al activității de producție din unitățile producătoare rezidente și care corespunde valorii bunurilor și serviciilor produse de către aceste unități pentru consumul final.

La etapa de producție PIB constituie suma valorii adăugate brute pe activități economice, iar la etapa de utilizare – valoarea bunurilor și serviciilor destinate pentru consumul final, formarea brută de capital și exportul net de bunuri și servicii.

Producția include toate produsele fabricate și serviciile prestate în cursul unei perioade contabile.

Consumul intermediar reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate ca intrări în cursul producției, excluzînd consumul de capital fix, și care sînt fie transformate, fie consumate în totalitate în timpul procesului de producție.

Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM) se măsoară indirect convențional prin soldul dintre dobînzile încasate și cele plătite de instituțiile financiare, fiind rezultatul activității de intermediere financiară a acestora. Deoarece serviciile de intermediere financiară indirect măsurate nu pot fi repartizate pe tipuri de activități, prin convenție, acestea sunt alocate consumului intermediar al unei unități speciale, numită unitate fictivă. Unitatea fictivă are o producție nulă, un consum intermediar egal cu valoarea SIFIM și o valoare adăugată brută egală, dar de semn contrar.

Valoarea adăugată brută corespunde producției totale de bunuri și servicii, diminuată cu consumul intermediar.

Impozite pe produse – impozite prelevate proporțional cu cantitatea sau valoarea bunurilor și serviciilor produse, comercializate sau importate de rezidenți. Din ele fac parte taxa pe valoarea adăugată, accize, impozite pe bunurile și serviciile importate.

Subvenții pe produse – sumele vărsate pe unitatea de bun sau serviciu produsă sau importată.

Impozite nete pe produse – impozite pe produse minus subvenții pe produse.

Consumul final reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate pentru satisfacerea directă a necesităților umane, fie ele individuale sau colective. Consumul final acoperă consumul final al gospodăriilor, administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Consumul final al gospodăriilor populației însumează toate bunurile și serviciile utilizate pentru satisfacerea directă a nevoilor individuale ale gospodăriilor rezidente.

Consumul final al administrației publice cuprinde cheltuielile administrației publice pentru procurarea bunurilor și serviciilor în folosul colectivității sau al unor grupuri de gospodării.

Consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației reprezintă cheltuielile acestor unități pentru procurarea bunurilor și serviciilor în vederea furnizării lor gratis gospodăriilor populației cu titlu de transferuri sociale în natură.

Formarea brută de capital arată procurarea netă a bunurilor și serviciilor de către unitățile - rezidente, produse în perioada considerată, dar nu și consumate. Cuprinde formarea brută de capital fix, variația stocurilor.

Formarea brută de capital fix reprezintă valoarea bunurilor durabile dobîndite de unitățile rezidente în scopul de a fi utilizate ulterior în procesul de producție.

Variația stocurilor reprezintă diferența între stocul de la sfîrșitul perioadei considerate și cel inițial. Stocurile reprezintă bunurile, altele decît cele de capital fix, deținute la un moment dat de unitățile de producție.

Exportul net de bunuri și servicii se determină ca diferența între exportul de bunuri și servicii și importul de bunuri și servicii.

Produsul intern brut se calculează în prețuri de bază, de piață (PIB nominal) și prețuri comparabile (PIB real).

Prețul de bază reprezintă prețul primit de producător pentru o unitate de bun și serviciu, excluzînd impozitele pe produse și incluzînd subvențiile pe produse.

Prețul de piață include marjele comercială și de transport, impozitele pe produse și exclude subvențiile pe produse. Pentru excluderea influenței diferitor taxe pe impozite și subvenții în diferite activități economice asupra structurii producției și a exploatării veniturilor, indicatorii de ramură se calculează în prețuri de bază.

Recalcularea în prețuri comparabile (prețurile anului precedent) se efectuează atît pentru produsul intern brut pe resurse, cît și pe componentele de utilizări.

La recalcularea producției și consumului intermediar în prețuri comparabile se utilizează două metode:

– deflatarea datelor în prețuri curente în perioada de raport cu utilizarea indicilor de preț respectivi;

– extrapolarea datelor în prețuri curente în anul de bază utilizînd indicii volumului fizic sau indicatori naturali.

La recalcularea componentelor produsului intern brut pe utilizări se utilizează, atît indici de preț respectivi (indicii prețurilor de consum, indicele de preț pentru investiții ș.a.), cît și indicatori naturali.

Indicele-deflator al produsului intern brut – raportul produsului intern brut, calculat în prețuri curente de piață la volumul produsului intern brut calculat în prețurile anului precedent sau în prețurile perioadei respective a anului precedent. Spre deosebire de indicii de prețuri la bunuri și servicii, deflatorul produsului intern brut caracterizează schimbarea remunerării muncii, excedentului brut de exploatare / venitului mixt brut, consumului de capital fix în rezultatul modificării prețurilor, precum și a masei nominale a impozitelor nete.

Economia neobservată se definește ca ansamblul activităților „lipsă” în informația de bază utilizată la elaborarea conturilor naționale, fie din motivul că acestea sînt activități ascunse, ilegale, informale sau că reprezintă producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu, fie în rezultatul neajunsurilor în sistemul colectării datelor. Includerea acestora în conturile naționale se numește **măsurarea (estimarea) economiei neobservate**.

Producția în sectorul informal se determină ca activitate economică efectuată de întreprinderi necorporative neînregistrate ale gospodăriilor casnice și/sau talia cărora după numărul salariaților e sub censul stabilit și care produc producție destinată pieței.

Producția ascunsă în sectorul formal reprezintă producția legală neînregistrată de organele administrative și fiscale și neraportată lor de către agenții economici cu scopul evaziunii impozitelor, contribuțiilor de asigurări sociale, nerespectarea legii în privința salariului minim, a numărului de ore lucrate, necompletarea chestionarelor administrative, fiscale sau statistice etc.

Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu este determinată ca activitate economică, în rezultatul căreia gospodăriile casnice consumă sau acumulează bunurile și serviciile produse de ele înseși.

Producția ilegală reprezintă producția de bunuri și servicii a căror vânzare, distribuire sau posesie este interzisă de lege sau care în mod obișnuit este legală, dar devine ilegală cînd se realizează de persoane neautorizate.

INDUSTRIE

Cercetările statistice ale producției industriale cuprind activitățile încadrate în secțiunile C „Industria extractivă”, D „Industria prelucrătoare” și E „Energetica” ale CAEM.

Cercetările statistice cuprind:

– **lunar** – întreprinderile, în special, cu activitate principală de industrie, cu numărul personalului de la 20 persoane în sus - exhaustiv și cele cu numărul personalului de la 4 la 19 persoane – prin eșantion aleatoriu. Cu titlu de excepție în cercetare lunară mai sunt incluse unele unități industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale, care ocupă o pondere importantă în activitatea industrială corespunzătoare, cum ar fi sectoarele de producere a cărnii de pasăre a unor fabrici avicole, sau unități de producere a vinului (fabrici de vin) din cadrul întreprinderii agricole, care cultivă struguri, etc.

– **anual** – întreprinderile cu activitate principală de industrie și unitățile industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale - exhaustiv.

Indicatorul **Valoarea producției fabricate** în prețuri curente este calculat pentru producția destinată vânzării (include și valoarea stocurilor evaluate la prețuri de vânzare). Pentru producția fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare. Lunar pentru cercul de întreprinderi cuprinse în cercetare anuală, valoarea este calculată estimativ.

Indicele producției industriale (exprimat în procente) este calculat prin metoda raportării valorii producției în luna de raport la media lunară a anului de bază 2008 (bază fixă). Este un indice valoric de tip Laspeyres. La calcularea indicelui valoarea producției include costul materiei prime a clientului. Pentru a obține un indice de volum al producției industriale, începînd cu nivelul claselor CAEM (4 semne a codului CAEM) indicele valoric în prețuri curente este deflatat cu indicele de preț al producției industriale. Pentru agregarea indicilor de la nivelele inferioare la cele superioare ale clasificării sunt utilizate două tipuri de ponderi: la nivelele inferioare ale clasificării (produs, grup de produse, clase și diviziuni CAEM) se folosește valoarea producției fabricate în anul de bază; la nivel de secțiuni CAEM și Totalul general – Valoarea adăugată brută pentru anul de bază, calculată în sistemul Conturilor Naționale.

AGRICULTURĂ

Producția agricolă în expresie valorică este evaluată în prețuri curente, precum și în prețurile anului 2005 – pentru comparabilitate la calcularea indicatorilor relativi, și este determinată ca suma producției vegetale și animale.

Producția globală în prețuri curente include, de asemenea, și valoarea serviciilor destinate pieței, prestate de către întreprinderile de deservire a agriculturii și întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești producătoare de producție agricolă și servicii nedestinate pieței, prestate de instituțiile și organizațiile bugetare.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole. În expresie valorică, la valoarea recoltei globale se adaugă sporirea (sau se scad pierderile) valorii producției neterminate în fitotehnie pe an, precum și valoarea cheltuielilor pentru înființarea și întreținerea plantațiilor multianuale pînă la intrarea pe rod.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vie a prăselei obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lînă, ouă și alte produse animale obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

INVESTIȚII ÎN CAPITAL FIX

Investițiile în active materiale pe termen lung reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altele în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social-culturală.

Investitiile nete reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate **creării de noi active materiale pe termen lung**, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția, reparația capitală celor existente, precum și valoarea serviciilor legate de transferul de proprietate al activelor pe termen lung.

TRANSPORTURI

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri, adică deplasarea unei tone de marfă la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați exprimă numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuități de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri, adică deplasarea unui pasager la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.

Mărfuri și pasageri transportați, parcursul mărfurilor și pasagerilor se determină în baza datelor centralizate pe transportul feroviar și aerian și prezentate, respectiv de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, precum și datelor rapoartelor statistice centralizate pe transportul auto, fluvial și troleibuze.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul auto** cuprinde datele centralizate ale cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

În **transportul feroviar** volumul mărfurilor transportate include transportul mărfurilor în trafic intern, mărfurile intrate (import) și ieșite (export) și cele în tranzit.

Pasagerii transportați și parcursul pasagerilor cu autobuze (inclusiv microbuze) – calculați în baza rapoartelor statistice primite de la persoane juridice și fizice care efectuează transportări de pasageri cu transportul public, exceptând transportările urbane realizate de întreprinderile individuale în orașele-reședință și orașele UTA Găgăuzia.

COMUNICAȚII

Indicatorii privind prestațiile și mijloacele de comunicații vizează întreprinderile de stat și societatea pe acțiuni care activează în acest domeniu.

TURISM

Datele privind capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Datele pentru activitatea turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici titulari de licențe de turism.

Prin **structură de primire turistică** cu funcțiuni de cazare turistică se înțelege orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (exprimată în locuri-zile) reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de cazare turistică colective, ținând cont de numărul de zile în care acestea sînt deschise în perioada de raport, adică zilele în care a fost posibilă cazarea turiștilor.

Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică cuprinde toate persoanele (cetățeni moldoveni și străini), care se deplasează într-un loc, altul decît acela în care își au reședința, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și petrec cel puțin o noapte într-o structură de cazare turistică colectivă în locul vizitat, scopul principal al vizitei fiind altul decît acela de a desfășura o activitate remunerată în locul vizitat.

Înnoptarea reprezintă fiecare noapte pentru care o persoană este înregistrată într-o structură de cazare turistică colectivă, indiferent dacă fizic este prezentă sau nu în cameră.

Indicii de utilizare netă a locurilor de cazare turistică se calculează prin raportarea umărului de înnoptări realizate la capacitatea de cazare turistică în funcțiune din perioada respectivă.

Turismul intern reflectă serviciile turistice prestate în locurile turistice din țară și vîndute de către titularii de licențe cetățenilor moldoveni.

COMERȚ ȘI SERVICII

Cifra de afaceri (venitul din vânzări) reprezintă suma veniturilor obținute din vânzarea produselor, mărfurilor, prestarea serviciilor și executarea lucrărilor, provenite atât din activitatea principală, cât și din activitățile secundare, exercitate de întreprindere în perioada de referință. Acest indicator constituie suma rulajului creditor al contului 611 „*Venituri din vânzări*” și subcontul 6122 „*Venituri din arenda curentă*”.

În cifra de afaceri (venitul din vânzări) **nu se includ:**

- TVA și alte impozite deductibile similare legate de cifra de afaceri (venitul din vânzări);
- venitul din vânzarea altor active curente (rulajul creditor al contului 612 „*Alte venituri operaționale*” cu excepția subcontului 6122 „*Venituri din arenda curentă*” care se include în cifra de afaceri);
- venitul din vânzarea activelor pe termen lung și activități investiționale (rulajul creditor al contului 621 „*Venituri din activitatea de investiții*”);
- alte venituri din activitatea financiară, venituri excepționale (622 „*Venituri din activitatea financiară*”, 623 „*Venituri excepționale*”);
- valoarea ambalajelor restituite după livrare.

COMERȚ EXTERIOR

Datele din compartimentul „Comerțul exterior” sînt elaborate în baza declarațiilor vamale completate ulterior cu unele categorii de mărfuri (produse) transportate prin cablu, conducte (energie electrică, gaze naturale), evidența cărora se ține în baza rapoartelor statistice.

Volumul comerțului exterior reprezintă totalitatea bunurilor materiale care fac obiectul schimbului între țara noastră și alte țări, care măresc sau micșorează resursele materiale ale țării ca rezultat al intrării sau ieșirii lor din țară. În volumul comerțului exterior nu sînt incluse serviciile cu caracter material și nematerial.

Evaluarea exporturilor se efectuează în prețuri F.O.B. sau franco-frontiera țării exportatoare, a importurilor – în prețuri C.I.F. sau franco-frontiera țării importatoare. Exportul cuprinde și reexportul, adică mărfurile importate și apoi reexportate fără a fi supuse prelucrării.

Soldul balanței comerciale se calculează ca diferența dintre export și import.

PREȚURI

Indicele prețurilor de consum este un instrument de măsură care caracterizează și furnizează o estimare a evoluției de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și tarifelor serviciilor utilizate de către populație pentru satisfacerea necesităților de trai într-o anumită perioadă (denumită perioadă curentă) față de perioada fixă (denumită perioadă de bază).

Rata lunară a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună față de luna precedentă.

Indicele prețurilor producătorului în industrie determină evoluția prețurilor produselor industriale în primul stadiu al comercializării (fără taxa pe valoarea adăugată). Indicii sînt calculați lunar în baza observării statistice a prețurilor la circa 866 de produse reprezentative în 221 întreprinderi industriale.

Indicele prețurilor în construcții – raportul prețurilor curente la lucrările de construcții montaj, înregistrate trimestrial în 100 organizații reprezentative, către prețurile de deviz ale anului 1991 (adoptate ca constante) și prețurile curente ale anului precedent.

FINANȚE

Bugetul public național reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor, formate ca elemente independente în sistemul bugetar.

Veniturile bugetului public național sînt impozitele și taxele, alte încasări, specificate de legislația în vigoare.

Cheltuielile bugetului public național sînt determinate de cheltuielile prevăzute de legea bugetară anuală în vederea satisfacerii necesităților societății, din care: acoperirea necesităților socialculturale și de cercetări științifice, întreținerea aparatului de stat, acoperirea necesităților militare, achitarea datoriei de stat, acordarea de subvenții, dezvoltarea sectorului economic al statului etc.

Deficitul bugetar reprezintă depășirea cheltuielilor asupra veniturilor.

Excedentul bugetar reprezintă depășirea veniturilor asupra cheltuielilor.

SITUAȚIA SOCIALĂ

Veniturile medii disponibile ale unui membru al gospodăriei reprezintă totalitatea veniturilor bănești și în natură (evaluate în lei) obținute din diverse tipuri de activități.

Cheltuielile de consum pe un membru al gospodăriei casnice reprezintă totalitatea cheltuielilor curente pentru produse alimentare, nealimentare și servicii.

Minimul de existență reprezintă volumul minimal de bunuri materiale și servicii, necesare pentru satisfacerea cerințelor primordiale, asigurarea menținerii sănătății și susținerea viabilității omului.

Cîștigul salarial nominal brut – plăți brute în bani sau în natură acordate salariaților de obicei peste intervale regulate de timp pentru timpul lucrat sau lucrul efectuat. În cîștigul salarial se includ de asemenea plățile pentru timpul nelucrat, premiile anuale, sezoniere sau alte premii acordate neregulat etc. Datele privind salariile caracterizează remunerațiile brute, adică sumele totale calculate pînă la careva rețineri, efectuate de angajator în numele salariatului.

Cîștigul salarial nominal mediu brut lunar al unui lucrător din economie (pe activități economice, raioane, municipii) – raportul dintre sumele brute calculate salariaților (fondul de remunerare) și numărul mediu de salariați.

Cîștigul salarial real – puterea de cumpărare a cîștigului salarial nominal.

Indicele cîștigului salarial real – raportul dintre indicele cîștigului salarial mediu nominal și indicele prețurilor de consum.

În numărul pensionarilor sînt incluse persoanele, cărora le-au fost stabilite pensiile conform Legii Republicii Moldova cu privire la asigurarea cu pensii.

Mărimea medie a pensiei se calculează ca raportul dintre suma pensiilor stabilite și numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială.

Populație activă din punct de vedere economic – persoane care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzînd populația ocupată și șomerii.

Populație ocupată – persoane care desfășoară o activitate economică sau socială producătoare de bunuri și servicii în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii sau alte beneficii.

Șomeri conform criteriului BIM – persoane de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc concomitent următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- sînt în căutarea unui loc de muncă, utilizînd în ultimele patru săptămîni diferite metode pentru a-l găsi;
- sînt disponibili să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă și-ar găsi imediat un loc de muncă.

Rata șomajului – raportul dintre numărul șomerilor și populația activă (șomeri plus populația ocupată).

Șomeri înregistrați – persoane apte de muncă, în vîrstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sînt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în muncă.

Numărul populației pentru anii intercenzitari se determină în baza rezultatelor ultimului recensămînt și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensămîntului și anul de referință. Totodată se ia în considerație și schimbarea numărului populației în rezultatul reorganizării teritorialadministrative.

Sursa datelor pentru **mișcarea naturală a populației** sînt actele stării civile și buletinele statistice despre naștere, deces, căsătorie, divorț, întocmite de oficiile stării civile.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sînt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți, decedați, căsătoriți și divorțați pe parcursul anului și numărul mediu anual al populației stabile. Se calculează în promile.

Sursa datelor pentru **mișcarea migratorie a populației** este baza de date automatizată a Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor și a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Morbiditate – cazuri de îmbolnăviri ale populației, înregistrate în anul curent cu diagnosticul stabilit pentru prima dată.

Criminalitatea – fenomen socialjuridic, care include infracțiunea săvîrșită pe un anumit teritoriu și pe parcursul unei perioade anumite de timp.

Infracțiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.